

Futuwo la kuwo

niŋ a la aadoolu

WEC – International

Futuwo la kuwo

nin a la aadoolu

Tembendirilaalu */Editing & Lay-out:*

Heli Jaakkola ('Jeenaba Boojan')
Jouni Jaakkola ('Kaliilu Koli')
Fadil Siise

Nataaloolu */Pictures:*

Abudullayi Tuure
James L. Sambu
Petra Röhr-Rouendaal

Ñooseeyaasafeeroo ñaatonkayaa
*/Supervisors of the
writing competition*

Laamini Boyi Sambu
Yaayaa Siise
Dembo Jaata
Amadu Ba

Futuwo la kuwo nin a la aadoolu

Ñin bukoo be loorin futuwo la kuwo nin a la aadoolu le kan, Mandinka keebaa karandinolu nin karandirilaalu ye mennu safee. Safeeroolu, mennu be ñin bukoo kono, be loorin ñooseeyaasafeeroo le kan, WEC Mandinka Keesaa Karambundaa ye men ke ka bo Nofemba karoo 2005 ka taa Januwari karoo 2006. Safeerilaa keme fula tan fula nin fula (222) la safeeroolu be jan, mennu bota nan karambundaa tan saba nin kilin (31) to Kambiya bankoo kan taarin.

Marriage and its traditions

This book tells about the marriage and its traditions. The stories are written by the participants and facilitators of the Mandinka literacy classes. The stories were written for the writing competition, which WEC Mandinka Literacy Department conducted in November 2005 – January 2006. The 222 writers came from 31 Gambian literacy centers.

© **WEC INTERNATIONAL**
2006

WEC - Mandinka Literacy
P.O.Box 86 Banjul
THE GAMBIA

Kuma foloo

mej bota tembendirilaalu bulu

M baadij Mandinka karannaalu anij a safeerilaalu. Nij bukoo, mej be ali bulu tanj, a ka futuwo la kuwo nij a la aadoolu le yitandi. Mej tambita safeerilaa keme fula la, wolu le ye i la miiroolu yitandi nij bukoo kono. Wolu ye i daa bula nooseeyaa safeeroo le to, WEC Keebaa Karan Bundaa ye mej ke ka bo Nofemba karoo 2005 ka taa Januwari karoo 2006.

Toonaa, futuwo mu kuu kummaa baa le ti ka yiriwaa sabatindi. Nij ali la futuwo sooneeyaata, kayiroo ka tara sabatirij ali la koridaa kono le. Ali digolu si ke kayiramoolu ti, mennu be i la bankoo nij yiriwandi la kayiroo kono.

Futowo mu kuwo le ti, Alla Mansa Tallaa fango ye mej londi kewo nij musoo teema. Daamansoo doron ne ye a lonj, mej beteyaata a la hadamadinolu ye. Alla ye n kanu le, fo a ye a la Kitaabu Senunjo dii n na ka a karanj, fo n na baluwo si sooneeyaa, sako futuwo. Yeesu ye karandiroo ke ka bo Tawuraatoo^{1Musa 2:18:25} kono ko:

"Kabirij foloodulaa to, mej ye hadamadijo daa, a ye a ke musoo nij kewo ti, adun a ko, 'Wo kamma la, kewo ka a faamaa nij a baamaa bula jee le, a nij a la musoo ye kafu noo la, i ye ke kilij ti.' Saayij, i manj ke moo fula ti kotenke, bari i keta balajaata kilij ne ti. Wo to Alla ye mennu kafu, moo manj nanj na wolu talandi la." Mat. 19:4-6

Saayij, Alla ye hadamadijo daa musoo nij kewo le ti, fo wolu si kafu noo la. I ye ke balajaati kilij ti, wo le mu nij ti ko, nij musoo ye bataa kuu soto, dimoo waranj niikuyaa, kewo nanta a lonj a fee le. Wo naa kilijo la musoo nanta a keemaa topatoo la, a ye ke a maakoyirilaa ti.

Foloodulaa kuwolu be i naama le, bari a manj mee, moolu ye i fansun kuwolu dundi i la aadoolu kono. Wolu le naata dun diinoolu kono fanaa. Futuubango mu wo kuu siifaa doo le ti, Alla fango ye mej konj, bari Yeesu ye moolu karandi le nunj ko, *"Ali la sondomejaa le ye wo saabu, Musa sonta ali ye ali la musoolu bula. Bari foloodulaa to a manj tara wo naama."*^{Mat.9:10-11}

Kabirij foloodulaa to, Alla ye musu kilij ne dii Adama la, bari waati dandan naato hani annabiyomoo doolu naata ka musu jamaa futuu. Wo naata bataakuu jamaa le samba nanj: Iburayima la musoolu manj ben koridaa kono, fo koridaa nij talaata. Mansa Suleyimaani la musu jamaa ye a saabu, fo a jenketi Alla la siloo la, mej ye a tinna Banisirayila bankoo bee talaata. Fitina kuu jamaa, mej be kerij duniyaa kono bii, i sunta nij waaliyo le la.

N na kuma kummaa labajo, n be a fo la kewolu ye ko: I si i la musoo kanunteeyaa, ate le kummaayaata moolu bee ti i ye. I si a kanu, i ye a topatoo, i ye a tanka bataakuwolu bee la. *'Wo kamma la, kewo ka a faamaa nij a baamaa bula jee le*, wo le mu nij ti ko, i si i faamaa nij i baamaa horoma^{2Musa 20:12}, bari hani wo naa-wo-naa, koleyaa waatoo la, i la nantoo mu ka i la musoo tanka. Nij i ye nij kumoo muta, i la futuwo be loorij Alla le kanj, adun ate le be i la futuwo barakandi la fanaa.

M be n na kontondiroo futandi la moolu la, mennu bee ye i daa bula nij safeeroo to.

Ali nimbaara!

Heli & Jouni Jaakkola ("Jeenaba Boojan" & "Kaliilu Koli")

BANJUNU

Ñiŋ maarikoo: - - - , a ka a yitandi
le ko, ɗà kuma jaŋolu le kuntu, sako
mennu maŋ tara futuwo la kuwo kono.

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo mu kuu jawu baa le ti. Diina te kerin, meŋ lafiita a la, aduŋ moolu fanan ye a ke kuu ñewundiŋ baa le ti. Jeenoo mu maaña le ti, meŋ ka kuuraŋ siifaa jamaa saabu moo ma, wolu kono saata kuuraŋ, ò ka a fo meŋ ye ko Eeds, keesantoo anin futuuraŋ suufoolu la kuuraŋ siifaa koteŋolu.

- - -

Jeenoo ka futuubaŋo saabu noo le futuunoomaa fuloolu teema, kaatu a kee te, a musu te, meŋ jusoo si ñin taa noo nin a lonta ko, i futuunoo mu jeenelaa le ti. Nin a lonta doron, kuyaa naata futuubaŋo kono, bayiri kuuraŋ si soto noo a kono, aduŋ turuñaamoo si soto noo le fanan. Nin musoo konomaata futuubaŋo ye banta la, bituŋ kayiroo banta buŋo kono. Aduŋ nin kewo fanan ye konomandiroo ke a la futuubaŋo ye banta la, ate kayira kilin banta futuubaŋo ñin kono le. Wo to m baadiŋolu, m bee si ke hakilituulaalu ti, bayiri ɗà jeenoo la bataa kuwolu je le ko, a be safeerin ñaameŋ. Allamaa, Alla ye m bee kanda.

Maŋ Tamba

Alla ye futuubaŋo koŋ ne

Nin n naata Isilaamoo diinoo la foloo to, ò ko, futuwo daata aduŋ futuubaŋo fanan daata le, bari Alla ye futuubaŋo koŋ ne. Wo to nin i ye a je, Alla ye kuu-wo-kuu koŋ, m bee si a lon ko, bataadaa le be a la joŋolu ye a kuwo to. Saayin muŋ ne mu futuubaŋo ti?

Futuubaŋo mu kamberŋ janjan le ti, meŋ be futuunoomaa fuloo teema. Bayiri futuwo mu kamberŋ le ti, meŋ alifaalu ye a siti kewo nin musoo teema. Futuubaŋo la jawuyaa be wara la, nin a ye a tara, ñin futuunoomaa fuloolu ye diŋo waran diŋolu soto. Nin janjan keta doron, jamaa-jamaa musoo nin dindiŋolu le ka taa, sako nin ò maŋ meŋ. Nin musoo nin dindiŋolu taata doron, bituŋ bataa datita. Bayiri kanoo meŋ, diŋolu ka suula a la ò faa la karoo la, a ka kuntu le. Kuluuroo meŋ, faa ñanta a ke la a diŋolu la, wo fanan kuntuta. Jamaa-jamaa baa ñin buka ke noo kuluurilaa kendoo ti, aduŋ wo mu maasiiboo baa le ti dindiŋolu ye ò la keebaayaa dulaa.

Nin n naata daaŋinoo la karoo la, a ka naa ke baa ye bataa baa le ti. Wo si musoo ñin forisee jeenoo la ka a la dimbaayaa samba noo. Futuubaŋo ka baadiŋyaa juloo fanan kuntu musoo la moolu anin kewo la moolu teema, bayiri futuwo fanan mu baadiŋyaa cokoo le ti moolu teema.

Yaamaroo: Futuunoomaalu si ke hakilitulaalu ti futuubaŋ sababoolu to.

Boori Boojan

Futuwo la aadoolu

M baadiŋolu, m be bii tiloo meŋ kono, n na folooto aadoolu nin bii aadoolu, ò fatata baake le ko suutoo nin tiloo. Kaatu n na folooto aadoolu, bataa-wo-bataa te jee. Muŋ ne ye a tinna n ko, bataa te jee? Wo waatoolu kono, nin ò ko ò ye ko "Laaran loo!", a te ke la wuliwuloolu ti. Wo ka ke caamu jerejefoo le ti, nonkoŋo anin kuruu fudoo, ò ka meŋ kumandi futuwo la teŋo ti. Wo ka ke ninsoo le ti. Nin wo te i bulu, wo to i si dalasi wuli kilin bondi teŋo ti, anin doolu, kaatu a ye sila jamaa le soto.

Laamin Saane

Ɗ si kayiroo sabatindi ñaamenj?

Ɗ baadiɗolu, m be ali kontonj na, ka bo niɗ Maariyo too la, menj mu Alla ti. Kontondiroo koolaa, n lafiɗa ali kacandi la kayiroo sabatindi ñaa la futuwo kono.

Futuwo, wo le mu kafuñooyaa le ti. Kewo niɗ musoo ka kafundi sila kanj, siloo menj seneyaata, a beteyaata. Ɗ si ke ñoo ye bamburulaalu ti, i ye ke ñoo ye muñalaalu ti.

Kayiroo fananj keta kuu kummaayaarɗ baa le ti. I si a sababoo lonj, bayiri a londoo be futuñoomaalu mennu bulu, wolu le si a sabatindi noo. Kayiroo mu waati le ti, waatoo menj hadamadiɗo niyo be tenkundiɗ. Ɗinnu le mu a sabatindiña ti:

- Futuñoomaalu ñanta ye i danku la ñoo la suuloolu la,
- Ɗ ñanta balafaa la ñoo ye,
- Ɗ ñanta a lonj na, i kafuñooyaa ye menj noo anɗ a manj menj noo.

Kayiroo manj soto noo ninnu kooma adunj ñiɗ fananj manj soto noo futuwo niɗ kayiroo londoo kooma.

Ɗ baadiɗolu, nte ye ñiɗ niɗ a ñonj koteɗolu le soto.

Jibril Baaji

Jeenoo niɗ a la mantooro

Duniyaa moolu ali haketu, ɗa n konoto kumoo fintindi, menj keta maaña ti, menj ka n jusoo ñopooti. Niɗ ɗa a maaña too moyi n tuloolu la, anɗ nte fee, a ka hadamadiɗo la nooro niɗ a la horomoo bayi a bala. Ɗiɗ mu feɗ ne ti, duniyaa lafiɗa menj kela ɗaañaaranjo ti. Wo le mu jeenoo ti.

Duniyaa kafoo menj marata duniyaa la jaatikendeyaa bundaa la (*WHO*), i la kisikisiroo ye ñiɗ ne yitandi ko, hadamadiɗolu be mantoora jawoolu le taki kanj jeenoo la kuwo to. Ɗ ko, kuuraɗolu be kerɗ mennu ka soto jeenoo kono, i ka a fo mennu ye, 'laañooyaa ñoosawundi kuuraɗolu'. Ɗiɗ kuuraɗolu le mu keesantoo, sifilisi, sankaa anɗ Eeds. Kenoo manj janj ka ñiɗ kuuraɗolu la mantooro be safee.

- - -

Woto ali ɗa ñ faɗolu juubee, fo ñ si tanka mantoora jawoolu la, mennu be yiiri-yaara kanj ñ na ñiɗ Moofinduu tundoo kanj. "Kaatu janniɗ i ka a fo moo doo ye ko, 'ñaabuwo bo i ñaa kono', a si a tara ñaabuwo manj tara i maarii ñaa kono." Hani Bayibuloo ye a fo wo le ñaama. Ɗa a lonj ko, malukuu baalu le be kerɗ ñ na ñiɗ Moofinduu tundoo kanj, mennu niɗ Alla la siloo manj taa ñoo la. Jeenoo be jee, kee niɗ kee la futuwo, anɗ kuu jawu jamaa. Niɗ hadamadiɗolu manj wolu bula, a mantooroolu te bo noo la ñiɗ duniyaa kono.

Dukaree, ali ñ kana ñina Annabilayi Luuti niɗ a la moolu la.

James L. S. Sambu

Musuñinoo Mandinkakundaa

Ntolu la Mandinkakundaa, niŋ fondinkee taata fo a siita musu ñiniŋo la, a ka a la alifaalu le kumandi. Ì ye sii ka a kuwo kacaa. A ko, "Nte lafita ka musoo katandi." Ì si naa fondinkee ñiŋ ñininkaa, fo a ye musoo je dulaa le to, a lafita meŋ na. Niŋ a ko "Haa", ì si naa taa wo musoo la alifaalu yaa, ì ye kacaa. Niŋ ì kacaata fo ì pareeta, musoo la alifaalu si naa a kumandi, ka a ñininkaa, fo a lafita le baŋ. Niŋ musoo ñiŋ ko "Haa", kewo la alifaalu si naa kuruwo saŋ ka a samba musoo la alifaalu yaa. Wolu si naa a fo ì ye, futuunaafuloo mu ñiŋ ne ti. Ì si naa futuunaafuloo joo, niŋ a bota wo la, ì si naa futuu siti luŋo londi ka futuwo siti ì teema. Bari a ñanta a tara la, kewo ñiŋ buloo ye a koo beŋ. Kaatu niŋ i ye musoo futuu, i ñanta laadulaa kendoo diila a la, aniŋ i ñanta feetoo bondi la a kaŋ, aniŋ kontoŋ, siimaŋ niŋ daasaamoo.

Niŋ a ye a tara, kewo la alifaalu le be musoo ñiniŋ na a ye, ì ka taa kewo baarinkundaa le ka musoo ñiniŋ jee. Niŋ i baariŋolu ye i so musoo la, ñ naata futuusitoo la karoo la. Niŋ ì ye futuwo siti fo ì pareeta, ì ka laaraŋ loo le ke. Kewo le ka laaraŋo saŋ aniŋ a ye a samba musoo yaa. Tabiriŋolu ka tara wo kono, ko meŋ booloolu, kaleeroolu aniŋ kafu booloolu. Saayiŋ ì si naa maañoŋ dandaŋ a kewo yaa.

- - -

Nte ye ñiŋ ne soto ka a fo ali ye futuwo la kuwo to.

Mamadu Ba

Futuu juunoo la mantooroo

Ñ si ñ dimmusoolu tankandi futuu juunoo la. Ñ ñanta dimmusoo kuluu la fo a ye meŋ, kaatu ñ na jamaanoŋ sunkutoo si sanji muwaŋ niŋ saba soto, ka taa sanji muwaŋ niŋ luulu, janniŋ a be taa futuubundaa to. Wo ka a tara, a balasuufuŋ bee bambanta. Saayiŋ duŋ, fo wo be bataa soto la le baŋ? Hanii, wo te kuuraŋ meseŋolu soto la a baloo to, kaatu a siita futuwo la le. Bari saayiŋ moolu ko, ì te wo kuu foloo ke noo la. Wo bee mu bataa le ti.

Ñiŋ jamaanoŋ, m be meŋ kono teŋ, moolu bee ye a loŋ ne ko, sunkutoo ñanta sanji taŋ niŋ kononto soto la le, janniŋ a be futuu la waraŋ sanji muwaŋ. Wo le beteyaata, kaatu wo to le a ye hakiloo soto, aduŋ a menta le fanaa ka feŋ-wo-feŋ ke, meŋ ka baluu ñiŋ duniyaa kono.

Bari saayiŋ, ì diŋo ye sanji taŋ niŋ fula soto doroŋ, ì ka a futundi. Wo le ye a tinna bataa warata saayiŋ aduŋ wo maŋ beteyaa fereŋ. Aduŋ moolu bee ye a loŋ ne ko, kuuraŋ siifaa siyaata saayiŋ, kaatu ì la dimmusoolu ka wuluu juuna saayiŋ.

- - -

Mansaaloo: *Musoo meŋ mulunta saajiyo aniŋ ninsoo niŋ suwoo, wo le mu futuu musoo ti.*

Niŋ wo musu siifaa futuuta koridaa-wo-koridaa to, a ka barakoo niŋ yiriwaa le saabu fo abadaa. Niŋ i maŋ mansaaloo ñiŋ loŋ, i si keebaalu ñininkaa. Wolu si a firiiŋ i ye.

Suleyimani Baasi

Jeenoo la mantooroo

Ɓ baadiŋolu, jeenoo maŋ beteyaa. Ɓà jeenoo bula, Alla maŋ lafi a la. Jeenoo keta kuu le ti, niŋ ì ye a ke, ì ka junuboo le soto Alla la karoo la aniŋ ì faŋo.

Kaatu niŋ ì ye a ke, ì buka tara seneyariŋ, aniŋ niŋ ì salita, Alla buka ì la saloo muta. Alla ko, junube be junuboolu kono, meŋ be ko jeenoo, Alla buka yamfa ì la. Alla ko a la Kitaaboo kono, meŋ mu Bayibuloo ti (Korintiyankoolu 6:19), Alla la noora senuŋo le be ñ kono. Wo le ye a tinna, niŋ ì ye jeenoo ke, ì ye Alla la nooroo le nondi.

Jeenoo ka kuuraŋo dii moolu le, a ka moo la nooroo taa le, a ka moo la harijewo siti le. A la mantooroo siyaata baake le. Mantooroo siifaa meŋ be ko keesantoo aniŋ Eeds, meŋ ye a loŋ ko, a maŋ jaararaŋ booroo soto. - - - Alla maŋ lafi jeenoo la aniŋ diina ñaatonkoolu maŋ lafi jeenoo la, Jeenoo keta kuuraŋo le ti hadamadiŋo doolu jaatoolu kono.

Ɓ baadiŋolu, ɗà jeenoo bula, ɗà daŋ ñ na futuu musoolu doronŋ nooma.

Umaru Tuure

Futuuñoomaalu la ñantoolu

Ɓ baadiŋolu, a kummaayaata le baake, futuuñoomaalu ye a loŋ, futuwo mu feŋ ne ti, Alla faŋo ye meŋ kummaayandi. A ye saritoolu le soto, aduŋ musoo niŋ kewo bee le ñanta wolu loŋ na.

Foloo-foloo ite kewo, niŋ i si musoo ñini ko a ñanta ñini la ñaameŋ. I ye ì la aadoolu bee ke, ko a ñanta kela ñaameŋ, fo musoo la moolu ye a sika, ì ye a biti. A naata futuwo la, meŋ ñanta i niŋ a teema, a la depansoolu, sitifanoolu, jaatikendeyaa aniŋ feŋ meseŋ toomaalu. Niŋ ite kewo, i ye ninnu bee ke, wo to ite ye i la ñantoolu ke le.

A tuta musoo le la ka a la ñantoolu ke futuubuŋo kono. Aduŋ musoo ñanta kewo la alifaalu muta le ko a la alifaalu, ka bo kewo baamaa, baarimmusoolu aniŋ baadiŋ toomaalu bee, musoo ñanta wolu bee muta la le ko a la alifaalu. Musoo siŋo maŋ ñaŋ na siyaa la banta. A kafuñoolu fanaŋ maŋ ñaŋ na siyaa la. A kafuñoo ñanta ke la a kee le ti, waraŋ kewo baadiŋolu.

Kuu kummaa baa doo mu meŋ ti, wo le mu, musoo ye daŋ a keemaa to. Kewo fanaŋ ye daŋ a la musoo to. Bari niŋ kewo be jaŋ, a be jana, waraŋ musoo be jaŋ, a be jana. Wo ka mantoora baa le samba naŋ futuwo kono, kaatu ñooku-ñookoo be siyaariŋ ne ñ na ñiŋ jamaanoo kono, ì ka a fo meŋ ye ko Eeds, keesantoo, sifiliisoo aniŋ kuuraŋ toomaalu.

Mustafa Maroŋ

KAANIFIŊ – FAJAARA

Futuwo la kuwo aniŋ a datita ñaamenŋ

Kabiriŋ Alla ye Baabaa Adama daa, a ye a juubee, a ko, “Ñiŋ kewo, ŋa meŋ daa teŋ, a ñanta maakoyirilaa soto la le.” Wo koolaa a naata Adama siinondi ka Hawa bondi a bala, ka a ke a la maakoyirilaa ti. Wo ka ñiŋ ne yitandi ko, moo-wo-moo ñanta futuu la le niŋ a siita a ma.

Bari bii jamaanoo moolu maŋ paree ka futuu. Doolu ka ñiŋ ne fo ko, “Nte maŋ kodoo soto, n te futuu noo la, fo niŋ ŋa kodoo soto.” Fo i la fuwaareyaa, ite le be a bondi noo la baŋ? Hanii, Alla Tallaa doronŋ ne be a bondi noo la. Wo to ali ŋà futuu. A kewo le mu baŋ, fo musoo le mu, futuwo la ka ñ na diinoolu beteyandi. Aduŋ niŋ ñ na diinoolu beteyaata doronŋ, ñ na laakira be beteyaa la wo ñaama.

Yaayaa Siise

Futuwo la kuwo aniŋ aadoolu

Ì baadiŋolu, ñ bee ye a lonŋ ne ko, futuwo kummaayaata baake le, aduŋ a ñanta ke la le, bari saritoolu le be a la. Niŋ ñ maŋ wolu nooma, ñ be bataa doronŋ ne soto la jee. Wo saritoolu le mu ñiŋ ti: Ì maŋ ñaŋ na musoo futundi la, a ye a tara, a maŋ siyaa a ma. Aduŋ fanaŋ, ali maŋ ñaŋ na ali diŋolu diyaakuyaa futundi la kewolu ye, ñ maŋ lafi mennu la.

Musu-wo-musu be futuwo la, ñ ñanta futuwo la aadoolu le nooma la, ko a ñanta ke la ñaamenŋ. Mandinkoolu ko: “Musoo la harijewo be a keemaa le siŋo koto.” Saayiŋ ite musoo be kee bulu, i ko, i te keemaa la yaamaroo muta la.

Ì baadiŋolu, futunaafuloo fanaa maŋ ñaŋ na siyaa la wo ñaama. Niŋ ŋà a juubee saayiŋ ñiŋ jamaanoo kono, niŋ kodoo te i bulu puru i ye musoo soto, a buka sooneeyaa. Alifaalu faŋolu le ye wo saabu.

Ì baadiŋolu, ñ be daaniroo ke la ñ na alifaalu bulu. Ñà ñoo maakoyi, Alla ye ñ maakoyi. A la barakoo, Allamaa a sooneeyaa la ñ bee ye.

Bakari Caamu

Futuwo la kuwo loo muñoo ti

Ì baadiŋolu, a kummaayaata baake le ka a juubeeri ke futuwo la kuwo la, sako siyolu, mennu maŋ kiliŋ. Ntolu ye a kalamuta ko, siyolu be le ko yirijuwoolu be ñaamenŋ, kaatu yirijuwo, yiribuloo, yirijambo, yirifiroo aniŋ a diŋo, wo le mu taamanseeroo ñiŋ ti. Siyolu siifaa siyaata ñaa-wo-ñaa, bari bulu fula le mu, siŋ fula, ñaa fula, kuŋ kiliŋ, daa kiliŋ, kono kiliŋ, wo le be moo-wo-moo la. Wo to ñ ñanta koroosiroo ke la le, moo fula mennu ye ñoo kanu, wolu le ñanta taa la. A kummaayaata wo le ñaama.

Baloo la kulooro aniŋ kaŋolu, wolu le fatata, bari yeloo aniŋ kuloolu, wolu nene maŋ fata. Siidulaalu fanaŋ fatata le, bari wo ñaa-wo-ñaa, hadamadiŋolu bee mu kiliŋ ne ti, kabiriŋ Moofinduu, Tubaabuduu, Eesiya aniŋ Amerika ka taa fo Awusitoreliya, wolu bee mu kiliŋ ne ti. Bari koleyaa kuu jamaa le be Moofinduu futuwo la karoo la, siifatanfansoo ye meŋ saabu. Ñ si siifatanfansoolu landi kara la, ŋà hadamadiŋyaa la ñantoolu bambandi, ŋà ñ buuñaa.

- - -

Omaru Kamara

Futuñoomaalu la ñantoolu

Futuñoomaalu la ñantoolu, wo mu kuu kummaa baa le ti. Kewo niŋ musoo, ì bee ñanta ke la katalaalu le ti. Kewo ñanta ke la katalaa baa le ti ka a la ñantoo ke. Muŋ ne mu wo ñantoolu ti? Ite kewo, i la musoo la duŋ feŋolu, domori feŋolu aniŋ a la laadulaa, i ñanta wo feŋolu bee le ke la. Niŋ mu kuu kummaa baa le ti. Musoo la ñantoolu, wo le mu ka kewo la feŋolu topatoo a ñaama. A kummaayaata musoo fanaa ma, ka koridaa topatoo, ka a maakoyi kuu doo la, aniŋ fanaa ka a sutura. Niŋ i ye a je, Mandinkoolu ko: "Fitiyo koleyaata le." Wo le mu futuwo ti, a mu kuma baa le ti.

Samba Mbaaloo

KOMBO

BIRIKAAMA DAASILAA MI

Futuusitoo

M baadiŋolu, m be diyaamu la meŋ na, wo le mu futuusitoo, laaraŋ loo aniŋ doolu.

Foloo-foloo, kuruwo le ka saŋ aniŋ koo. Alifaalu ye beŋ misiroo to ka futuwo siti jee. Futuusitoo koolaa, baa la domoroo niŋ faa la domoroo ka bondi le ka dii ì la. Saayiŋ baalu si luŋo juubee ka beŋ ka ñiŋ kodoo talaa ñoo teema. Faalu fanaŋ si beŋ ka ì la ñiŋ kodoo talaa ñoo teema. Wo koolaa ì si naa dundindiroo ke. Niŋ ì ye wo ke, niŋ wo maarii foroyaata, baalu si naa doŋo ke, sunkutoolu ye tabiroo ke.

Fulanjaŋo mu meŋ ti, wo le mu laaraŋ loo ti. Keekundankoolu le ka laaraŋ saŋ, ì ye luŋo muta ka taa laaraŋ loo la. Wo fanaŋ, tabiroo le ka ke aniŋ tulunŋolu, ko meŋ doŋo.

Sabanjaŋo mu sunkutu feŋ dandaŋo le ti, ì be woliisoo le saŋ na ka bayoolu ke a kono aniŋ feŋ siifaa koteŋolu, ko meŋ doroosoolu, karabaanijiŋolu, ceenoolu aniŋ bulukaŋolu. M baadiŋolu, ali m be loo la jaŋ ne.

Tiida Baaji

Musoo ka ñini ñaadii le?

Foloo-foloo, niŋ i lafiita musoo ñini la, i be a juubee la le, i lafiita musoo meŋ na. Ite niŋ wo maarii ñanta sii la ñoo kaŋ ne ka kaciaa foloo, janniŋ i be finti la a la alifaalu kaŋ. Niŋ a ye a tara musoo ñiŋ sonta, saayiŋ siloo yeleta ite kewo ye le ka ñiŋ musoo ñini.

Fulanjaŋo, ite kewo be moo le ñini la ka tara ite niŋ musoo la alifaalu teema, i ka a fo meŋ ye ko silaŋaatonkoo. Saayiŋ ite kewo be kuruwo le saŋ na, i ye a dii wo silaŋaatonkoo la, ka a samba musoo la moolu kaŋ. Wo kuruwo le mu kuruu foloo ti.

Saayiŋ ite kewo be sii la ka i lamoyi musoo la moolu la jaabiroo la. Niŋ kuwo ñiŋ buuŋaata ì ma, i si silaŋaatonkoo kumandi ka a yitandi a la ko, kuwo ñiŋ buuŋaata ñ na le. Saayiŋ musoo la moolu si siloo yitandi kee ñiŋ na ko, a ñanta futa la alifaalu la le ka ì kontonŋ. Niŋ wo bota jee, musoo la alifaalu si naa a la futuunaafuloo fo, kewo ñanta meŋ joo la. Niŋ wo joota, musoo la moolu si naa luŋo muta, futuwo ñanta siti la luŋo meŋ na.

M be duwaa la ali ye, fo Alla si ñ soo sii jaŋo la aniŋ ñaatotaa.

Mariyaama Keyita

BIRIKAAMA DARUHAYIRU

Futuwo la aadoolu

Futuwo la aadoo mu meɗ ti, wo le mu nonkoɗ laa ti, futuu naafuloo, kuruwo aniɗ dalasi naani niɗ taransoo. I ye naa faadondikoo ke aniɗ baa la sankee. Niɗ i ye ñinnu bee ke, wo le to ì ka naa futuusitoo ke.

Laaraɗ loo fanaa mu aadoo le ti. I ye laaraɗ loo, i ye naa daraboo laa a kaɗ aniɗ kodoo. I si naa woliisoo fanaa ke aniɗ radiyo-montoroo. Ñinnu le mu laaraɗ loo fanaa la kuwo ti.

Wo to m baadiɗolu, ali nà nà na aada kendoolu taa.

Hawa Sambu

Futuwo parendoo

Niɗ musoo futuuta, a la moolu ka a parendi le. Ì ye a la jooraɗolu saɗ, ì ye ì dii a la. Wolu ye taa a keemaa yaa, ì ye saajiyo faa ka musoo buuñaa. Niɗ a lafiita tabiroo ke la, a si kewo ñininkaa.

Nene Jallo

Musu kendoo maɗ siyaa

M baadiɗolu, m bee ye a loɗ ne ko, musoolu siyaata baake, bari musu kendoo maɗ siyaa duniyaa kono. Aduɗ a daata le ko, kee-wo-kee ñanta le ka musoo futuu. Ñ na diinoolu niɗ aadoolu ye saritoolu le laa, mennu ñanta nooma la. Foloo-foloo kewo ñanta musoo ñini la, meɗ ye a kanu aduɗ ate fanaa ye meɗ kanu. A be sila ñaatonkoo le kii la musoo la alifaalu kaɗ. Niɗ musoo sonta, alifaalu fanaa sonta, ì be siloo dii la kewo la. Ì bee be kafu la, ì baadiɗolu bee be kontoɗo tabi la. A buka ke noo bulu feɗo kooma. Wo le ye a tinna musu ñinoo maɗ feeyaa. Niɗ ñinnu bee keta, ì ye futuwo siti. Wo luɗo la alifaalu niɗ musoo la kabiiloo moolu si beɗ.

Allamaa, a diyaa la ì bee ma.

Ñimmandiɗ Siise

Futuubaɗo la kuwo

Foloo-foloo futuuñoomaalu mennu futuuta ñoo ye wolu buka futuubaɗo duwaa i teema. Bari niɗ futuwo banta ñiɗ moo fuloolu teema, wo maɗ ñaɗ na a tinna la ye ke ñoo jawoo ti. Kaatu a futuubaɗo doolu balafaa ka wara baake le, i ka a je le ko, niɗ futuwo doolu be baɗ na, wolu kalabaɗ mansakundaa diyaamoo le la. Wo duɗ maɗ ñiinaa sako niɗ dimbaayaa baa be ali teema. M be Alla daani a ye nà tanka futuubaɗo la aniɗ maasiiboolu.

Faatu Ndawu

Futuwo la aadoolu

Futuwo la aadoo mu meɗ ti, wo le mu, niɗ i taata ka musoo ñini, i ye meɗ kanu, i niɗ a ye futuwo fo. I si i la alifaalu kii musoo la alifaalu kan, ò niɗ ò si diyaamu. Niɗ ò diyaamuta, ò si naa futuunaafuloo keeña fo i ye, meɗ mu aadoo ti. Aniɗ futuusiti waatoo, i si kurundiɗ kemoo samba, ò ye meɗ fo, aniɗ dalasi naani niɗ taransoo, aniɗ faa dondikoo niɗ baa bamburaɗo. Niɗ i ye wolu samba, ò si naa futuwo ñiɗ siti.

Kadi Saañan

Futuwo la kuwo

M baadiɗolu, m be ali konton na. Kontondiroo koolaa, m be ñiɗ fo la ali ye ko, nunto futuusitoo aniɗ saayiɗ futuusitoo man kiliɗ. Kaatu wo tumoo, niɗ kewo ye musoo ñiniɗ fo a ye a soto, a ye futuunaafuloo bee joo, a ka siti wo le to. Laaran loo buka ke, futuusiti tuluɗo buka ke. Ì ka alifaa dantaɗ ne laa musoo kan, ò ye a dantaɗ, a ye taa futuwo la.

Ñimma Sonko

Jeenoo man beteyaa

Jeenoo man beteyaa, kaatu a mantooro warata baake le. Niɗ m man jeenoo bula, a be m batandi la.

Yamundawu Maane

Buuña niɗ ñoo horomoo

Futuñoolu la ñantoo mu ka ñoo buuña aniɗ ka ñoo horoma. I si a je, ali la buɗo kono si diyaa. Futuwo niɗ horoma niɗ buuña te jee, a futuwo buka diyaa. A ka tara koleyaariɗ ne doron. Wo le mu futuñoolu la ñantoo ti.

Ñimma Kamara

BIRIKAAMA JIIDA

Futuubaɗo la kuwo

N na kuma foloo mu niɗ ne ti: Futuwo kummaayaata baake le, kaatu kabiriɗ waatoo meɗ na i bota i baa niɗ i faa yaa, i si a lon ko, i ka Alla la yaamaroo le muta. Mun ne ye futuwo koleyandi saayiɗ? Kabiriɗ waatoo meɗ na musoolu ye ò ñaa loo duniyaa feɗolu kan, wo le ye futuubaɗo siyandi baake. Niɗ i keemaa man feɗ soto ñaa-wo-ña, i si a la yaamaroo muta, adun Alla si barakoo dii ò diɗolu la. Futuwo koleyaata, a man koleyaa, niɗ i ye a taaran buloo lon, i te bataa la. I keemaa man lafi meɗ na, kana lafi a la. A si i tankandi maasiiboo ma. Adun duniyaa jan mu soto niɗ foo le ti, saayaa niɗ baluwo, a be teɗ ne.

Saayiɗ n na kuma labaɗo mu ñiɗ ne ti: Ñ na ñiɗ keebaa karaɗo jan, ña a muta bulu fula la, kaatu ña karaɗo londoo le soto aniɗ safeeroo fanaɗ.

Faatu Maane

Futuubango la kuwo

Futuulaalu, m be ali kontonj na. Kontondiroo koolaa, m be ali hakiloolu bulandi la ko, futuubaŋolu siyaata baake le bii tiloo la, kaatu futuwolu ñanta ke la ñaameŋ, i buka ke wo le ñaama. Niŋ keme-wo-keme mu, meŋ siyaata siidulaa taŋ seyi niŋ luulu ti, wolu bee mu futuubango le ti. Futuwo mu duniyaa aniŋ laakira kuwo le ti, bari bii futuulaa jamaa maŋ wo loŋ. Futuwo kummaayaata baake ñ na baluwo kono. Futuubango, Alla faŋo le maŋ lafi a la. Wo to ñ si a kata siloolu bee la, fo futuubango si talaa noo ñaameŋ. Fo ñ si ke muñalaalu ti, aniŋ sabarilaalu ti futuwo kono.

Aja Deem

Futuunoolu la ñantoolu

M baadiŋolu, m be ali kontonj na. Kontondiroo koolaa, n lafiita ka ali kakaañooyaa futuunoolu la ñantoolu le la. Futuwo kono kewo ye ñantoo soto le aduŋ musoo fanaa ye ñantoo soto le.

M be a foloo la kewo le la. Ite meŋ mu kee ti, kabiriŋ i ye i miira ko, i be futuu la le, i ye koroosiroo ke aniŋ i ye kisikisiroo ke, fo i ye musoo je i ye meŋ kanu, ka a futuu. Wo koolaa i ye a futuu, ite kee i si ñiŋ loŋ ko, futuwo maŋ ke joŋyaa ti, wo to i si ñiŋ musoo muta kuuke, i ye a buuñaa a niŋ i ye a topatoo.

Ite musoo, i si ñiŋ loŋ ko, ite le bota i baa niŋ i faa la buŋo kono. I naata futuwo la aduŋ futuwo mu safaaroo le ti. Niŋ i la futuu baaroolu beteyaata, i si i la kaabiiloo bee kiisandi noo laakira loo luŋo la. Kaatu futuwo mu duniyaa niŋ laakira kuwo le ti. Ite musoo, i si a kata baake, i ye i keemaa muta kuuke. I si a buuñaa, i ye a horoma, wo bee koolaa i kana soŋ, a ye konko waraŋ a ye noo. I ye i keemaa ke i teerimaa ti, i kakaañoo aniŋ i taañoo ti.

Niŋ ñiŋ bee sotota futuwo meŋ kono, wo to wo futuwo be ke la sampuloo le ti. Ali ña a kata baake, ña ñ na futuu ñantoolu ke a ñaama.

Seyinabu Deem

Jeenoo la mantooroo

Foloo-foloo, ñ bee le ye a loŋ, meŋ mu jeenoo ti, a ye mantoora jamaa le saabu. Wo le ye a tinna Alla ko, ñ kana sutiya a la.

A la mantooroo foloo mu, i si kuuraŋ kesoo soto noo le, meŋ ka sawuŋ musoo la aniŋ kewo, niŋ i ye jeenoo ke. - - - Wo le ye a tinna Alla ye kumakaŋ taŋ ne fo kiristiyaanoolu la Kitaabu baa kono. Wo kumakaŋ taŋo kono, a ye jeenoo la kuwo fo. A ye a la mantooroo le loŋ. Niŋ ñ naata musulimoolu la Kitaabu baa kono, Alla ko jee fanaŋ, i kana sutiya a jeenoo la sako i si a ke. A ye a loŋ ne, mantooroo meŋ be jee. Wo kamma la ñiŋ diina Kitaabu fuloolu ye jeenoo bayi le. Wo to wo diina fuloolu la ñaatonkoolu bee ñanta ka tara palansoori baa kilij ne koto, i ye luwaa dadaa jeenelaalu kamma. Kaatu ñ na saama alifaalu bee be mantoora kaŋ ne.

Mantooro doolu, mennu ka munta ko konoboo, wo ka a saabu le, i si mantoora baa soto, meŋ mu saayaa tariŋo ti waraŋ mantooro doolu, mennu be nukundiŋ balajaatoo kono. Aniŋ fanaŋ konoboolaa la wuluuñango si mantooroo soto. Wo si a tinna, i la diŋo sotoo be koleyaa la baake le. Wo niŋ doolu fanaŋ, mennu be ko diŋ fayoo, sunkutundiŋo la konomaa juunoo, aniŋ kambaanindiŋo, meŋ ye konomandiroo ke juuna. Niŋ mantooroo bee ka saabu jeenoo le la.

Wo to ntolu bee ñanta ka fata jeenoo la. I si a je, ñ si tanka noo a la mantooroo la. Ali a baraka. Allamaa ñ maabee la jaari saŋ kutoo la.

Wuye Jiiba

BIRIKAAMA SANTO SU

Futuwo la aadoolu

Futuwo la aadoolu, ko men futuusitoo waran laaran loo, a la aadoolu siyaata baake le. Ntolu la aadoolu to, nin kewo ye musoo ñini fo a la moolu sonta, a si naa kuruwo samba musoo la wuluulaalu yaa. Saayin musoo la moolu si a fo silatiyoo ye ko, "N so tili dantan na."

Ì ye naa futunaafuloo fo ì ye, ko men faa dondikoo, baa bamburango (wo le mu daarifaanoo ti), musoo la kompileeti naani, saajii yeree anin baalu la domoroo. Saayin i ye naa futuusitoo lunjo muta. Ka naa futuwo siti misiroo to, waran jaameño to.

Ayisatu Kujaabi

Futuubango la kuwo

Futuubango sunta kewo la karoo la waran musoo. Nin diyaamoo siyaata baake waati-wo-waati kewo nin musoo teema, wo si futuwo ban noo i teema le. Kewo si naa leetaroo safee, a ye talaa ke leetaroo kono, a ye a dii musoo la moolu la. Futuubango la aadoo ye a yitandi ko, nin kewo nin musoo ñanta sii la kari saba. Nin i hakiloo man muru ñoo kan, futuwo si naa ban.

Doobali Jamme

Musoo ñanta ñini ñaadii le

Nin kewo lafita musoo la, a be kuruwo le kii la musoo la alifaalu ye ka a yitandi ko, a lafita i dimmusoo le la. Saayin musoo la alifaalu si naa kuruwo muta, i ye a fo kiilaa ye ko, "M be n diño nininkaa la le. Nin a sonta, salaamu. Ì si naa, na futuunaafuloo fo i ye."

Jole Caamu

Futuwo la aadoolu

N na Moofinduu jan, futuusitoo la aadoolu siyaata baake le, kaatu sii-wo-sii nin i la aadoolu le mu. Saritoolu le be jee, nin i ye wolu ke, alifaalu si naa ben jaameño to, i ye futuwo siti. Kaatu nin futuusitoo mu faridoo le ti kewo nin musoo teema.

Laaran loo mu aadoo le ti. Nin kewo ye musoo futuu, a si naa laaran loo ke musoo baa ye, kaatu a la konoña foloo, a ñanta a ke la a baa nin a faa la koridaa le to. Bari a man ke forisee ti, futuwo kono aadoo dammaa le mu.

Ayisatu Jamme

Futuunaafuloo

Nin musoo sonta, i si naa a fo kewo ye ko, a ñanta fenolu men ke la musoo la alifaalu ye. Wolu le mu nin ti ko, baa domoroo, faa domoroo, baa dondikoo, faa dondikoo, radiyo, saajii musoo anin futunaafuloo.

Sali Jara

Fankantoo la kuwo

M be jamaano le kono, meɲ i ye a loɲ ko, ñ ñanta fankanta le ke la. Ko meɲ niɲ m̃ be bisineesoo, niɲ i ye taɲ soto, i ye luulu domo, i ye luulu maabo. Ko meɲ i faɲo la jaatikendeyaa le mu baɲ, waraɲ i faɲo haajoo, waraɲ dimbaayaa la topatooro saama kamma. Fankanta maɲ jawuyaa, bari dimbaayaa marañaa beteyaata baake le.

Hawa Saane

Muɲ ne ka futuubaɲo saabu?

Meɲ ka futuubaɲo saabu, wo mu musoo le ti, ì ye meɲ dii kewo la, a maɲ a kanu. Aniɲ musoo meɲ ka futuunaafuloo nooma, wo fanaɲ ka futuubaɲo le ke. Aniɲ kanoo fanaɲ, niɲ a banta, a ka futuubaɲo ke le. Kewo meɲ buka a la dimbaayaa topatoo, baa le ka a topatoo luɲ-wo-luɲ. A ka a la musoo lipa ko faloo, a buka futuwo la fariloo dii a la. Wo fanaɲ ka futuubaɲo ke le.

Yaama Jamme

Ñ si kayiroo sabatindi ñaameɲ

Niɲ m̃ be futuwo kono, ñ si sabari, ɲà alifaalu la yaamaroo muta. I si sabari, i ye i keemaa la kumoo moyi. Meɲ-wo-meɲ a ye meɲ fo i ye, a ke, i ka kayiroo sabatindi le. I si diɲolu yaamari kuu betoo la waati-wo-waati. A ka kayiroo sabatindi le.

Jeneba Tamba

Futuuñoolu la ñantoolu

Futuuñoo fuloolu la ñantoo mu ka ñoo muta. Kewo ñanta a la musoo la futuwo dii la a la le, aniɲ domoroo. A lafita meɲ-wo-meɲ na, kewo ñanta a ke la le, niɲ a ye a tara, kewo ye a soto. Musoo fanaɲ ñanta a keemaa la yaamaroo muta la le. Ka kewo la futuwo dii a la, a lafita meɲ-wo-meɲ na, a ye a ke a ye. Ka a seneyandi, ka tabiri betoo ke a ye. A ñanta konton na luɲ-wo-luɲ.

Sali Maane

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Musoo ñanta ñini la a faamaa le yaa, aniɲ a si a tara, ì ye ñoo kanu le fanaa. Kewo si kiilaa kii musoo la wuluulaalu yaa. Bituɲ wolu si naa a fo a ye, ì be a nii la ñaameɲ, aniɲ horomoo kono.

Mama Saañan

BUSUMBAALA

Ɗ si kayiroo sabatindi ñaameŋ?

Futuunoomaa fuloolu ñanta kayiroo sabatindi la ñoo teema le. Ɗ ñanta a loŋ na le ko, fiiɗoo buka bayi futuwo kono. Futuunoomaa fuloolu ñanta ñoo la lanjuuroo muta la le. Ɗ ñanta kayiroo ŋaniya la ñoo ye le, aduŋ Ɗ ñanta moolu la yaamari kendoolu moyi la le.

Ndeyi Kamara

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo ka sondome jaa saabu, wo le mu maloo maŋ tara meŋ sondomoo kono. A ka fuwaareyaa jawo le saabu, kuuraŋ jawoolu aniŋ siikuntoo. Wo moo la daajikoo ka jawuyaa, a ka a ñaa tilindi maasiboo la. A ka yankankati jawoo saabu duniyaa kono, meŋ be ko busa daaŋaa keme waraŋ laakira taa dimbaa kono.

- - -

Ami Jamme

Futuunoolu la ñantoolu

Futuunoolu ñanta balafaa soto la ñoo ye le.

Kewo, Ɗ si Ɗ la musoo buuŋaa aniŋ ka a horoma, Ɗ ye a karandi a la diinoo la. Ɗ ka a kuluu daajika kendoo la. Niŋ Ɗ be Ɗ la musoo busa la, Ɗ maŋ ñaŋ na a lannatambi la. Ɗ ye haako soto le, ka Ɗ la miiroolu yitandi aniŋ ka a kaaaŋooyaa kuwo la, ite lafita meŋ na. Ɗ si Ɗ la musoo feetoofata, ka a domorindi. Wo mu ñantoo le ti Ɗ kaŋ.

Musoo, niŋ Ɗ be funti la, Ɗ si sara Ɗ kee la. Ɗ si balan tiŋaaroo la kuwo la. Ɗ maŋ ñaŋ na ka kuma jawo fo Ɗ keemaa ye, aduŋ Ɗ maŋ ñaŋ na Ɗ daa kuntu la a la, bari Ɗ si a la kaŋo batu. Ɗ si Ɗ kee diŋo kuluu daajika betoo la, aduŋ Ɗ si Ɗ kee la bunkono feŋolu tankandi, Ɗ ye Ɗ mara. Niŋ Ɗ kee maŋ lafi kuu meŋ na, wo tu jee. Ɗ si Ɗ kee jusoo sumuyandi, Ɗ ye a la kulloo mara aduŋ Ɗ si a baadiŋolu buuŋaa.

Mooses Mendi

Jeenoo la mantooroo

Musilimoolu niŋ kiristiyaanoolu bee kambenta le ko, jeenoo mu kuu jawu baa le ti kabiriŋ duniyaa jaŋ fo laakira. Wo to Ɗ baadiŋolu, ali Ɗa jeenoo tu jee, kaatu mantooroo meŋ be a kuntu, a siyaata baake-baake. Jeenoo ka moo darajoo jindi le, a ye a la alihaaloo bee tiŋaa. Jeenoo ka moo halaki le. Jeenelaa baa buka tanka Eeds la.

- - -

Wo to Ɗ baadiŋ Mandinkoolu aniŋ a kaŋ moyilaalu, ali Ɗa jeenoo tu jee.

Habibu Ba

Futuubango la kuwo

Futuubango mu kuu le ti, meɗ ye a loɗ ko, a maɗ ñiiñaa fereɗ futuuñoomaa fuloolu teema. Hani Alla Mansa Tallaa faɗo ye a fo le ko, “Nte le ye futuwo daa, aniɗ futuubango, bari ɗa meɗ faɗo daa, ɗa a koɗ. Wo le mu, i ye musoo futuu fo ka paree, i ye a bula.” Wo to ali ñ kana futuubango faɗo miira.

Musoolu, ali ɗà futuwo muta ñ bulu taɗ niɗ fuloo la, meɗ si a tinna, ñ na futuwo kana baɗ. Niɗ futuwo banta i niɗ i kee teema, jamaa-jamaa a ka ke i ye nimisoo le ti. A ka i diɗolu le niyo kuyandi, ñ diɗolu buka topatooroo soto a ñaama. Wo le mu ñiɗ ti ko, kee buka dindiɗo parendi noo waraɗ ka a topatoo a ñaama, waraɗ niɗ a ye musu doo ñini, wo buka i diɗolu niɗ a diɗolu kaanandi. Jamaa-jamaa musu doolu buka wandi diɗo muta noo ko i diɗo.

Wo to musoolu, ali ɗà safari, ɗà ñ na futuwo muta ñ bulu taɗ niɗ fuloo la.

Mandinkoolu ko: *“Niɗ i maɗ basoo tu, i si fenkeɗo tu.”*

Hadi Koli

Musoo ka ñini ñaadii le?

Ñ baadiɗolu, ñ bee ye a loɗ ne ko, futuwo kummaayaata le baake. Kaatu futuwo mu duniyaa niɗ laakira kuwo le ti. Futuwo ye saratoolu le soto meɗ be ko, daañoɗo, feetoofatoo aniɗ futuunaafuloo. Niɗ i be ñiɗ timmandi noo la, i si naa musoo ñini, i lafiita meɗ na, aniɗ meɗ lafiita i la. I si a kumandi, i niɗ a ye kaaa. Niɗ a sonta futuwo la kuwo la, i si naa taa i la alifaalu yaa. I ye a yitandi ñ la ko, “Ŋa musoo le je, n lafiita meɗ na.” I la alifaalu si musoo ñiɗ daajikoo kisikisi. Niɗ alifaalu wasata musoo la daajikoo la, i si naa moo tomboɗ, meɗ be ke la silañoatonkoo ti.

Ñiɗ silañoatonkoo, wo le ka kumoo sindi musoo la alifaalu la. Wolu si musoo ñininkaa. Niɗ a lafiita, ñ si naa a baalu ñininkaa. Niɗ wolu fanaa sonta, ñ si luɗo muta, futuwo be siti la meɗ na. I si naa kuruwo saɗ, i ye futuwo siti.

Niɗ futuwo sitita, kee la moolu si taa musoo yaa ka a kontoɗ. ñ si laaraɗo saɗ, woliisoo, fetootatoo aniɗ radiyo. ñ si jaloo kumandi, ñ ye taa musoo yaa, ñ ye tulungo ke jee. Bituɗ niɗ wolu bee bota jee. Musoo la moolu si a dii a kee la, a ye taa a la koridaa kono.

Wo to a kummaayaata baake le ka futuwo la kuwo muta.

Faatu Nyaayi

Fankantoo la kuwo

Musoo ñanta a faɗ buuñaa la le, kaatu hani Alla Mansa Baa ye talaaroo ke siidulaa naani le la, bari siidulaa saboo bee, a ye a dii musoo le la. Musoo, Alla ye a buuñaa le, aduɗ musoo fanaa ñanta a la buuñaa muta la le. Musoo ñanta ka a faɗ kanta, puru ñiɗ kuuraɗ jamaa meɗ be kerɗ. Musoo, niɗ i kee ye i sawuɗ Eeds la, wo le fisiyaata diina ite ye i kee sawuɗ. Musoo la Eeds sotoo mu malu baa le ti, niɗ a ye a tara, a ye a soto jeenoo le kono.

Ñ baadiɗ musoolu, ali ɗà ñ faɗ tanka, kaatu ñiɗ duniyaa mu tili saba doron ne ti, a maɗ feɗ sii. Wo to duniyaa la diyaa, ñ kana wo nooma.

Jeyinaba Baaji

Musoo ka ñini ñaadii le?

Foloo-foloo, kee be a fo la a la alifaalu ye le ko, a ye musoo le je, a lafiti meɗ na. Kee la moolu si a ñininkaa musoo too la, aniɗ a be daameɗ.

Kee la alifaalu si kiilaa kii musoo la alifaalu yaa. Niɗ kiilaa taata, a be i dantee la musoo la alifaalu ye le ko, "Jaatakundankoolu le ye n kii. Ì ko, ì ye musoo le je ali bulu, ì ye ali daani a la sunna niɗ farilaa. Ali ye a dii ì diɗo la, meɗ too mu Laamini Jaata ti."

Niɗ kiilaa pareeta, musoo la moolu si a fo kiilaa ye ko, "I la kumoo kummaayaata le. Ali taa foloo, m̃ be kacao la a kuwo la le. Kiilaa si taa a fo Jaatakundankoolu ye ko, "Ali ye n kii meɗ na, n taata le, bari ì ko, ɗà ì so foloo, ì ye kacao a kuwo la."

Musoo la moolu si kacao. Niɗ ì pareeta, ì si naa musoo kumandi. Ì ye a ñininkaa, fo a lafiti Laamini Jaata la le baɗ. Niɗ musoo ko, a lafiti le, a la alifaalu si kiilaa kii kee la moolu ye.

Kee la moolu fanaa si kuruwo saɗ, ì ye taa musoo la alifaalu yaa. Ì ka a fo wo le ye ko bunkono kuruwo. Niɗ wo talaata, ì si naa futuusiti luɗo muta. Kee la moolu be kuruwo saɗ na, a niɗ futuunaafuloo, futuu feɗo, faa dondikoo aniɗ baa dondikoo.

Olimatu Jaata

Musu ñinoo la kuwo

Musoo ñanta ka ñini buuñaa niɗ horomoo le kono, kaatu kuwo, niɗ horomoo niɗ buuñaa te jee dorɗ, a buka taa ñaato. Foloo-foloo niɗ i be musoo ñini la, i lafiti meɗ na, i ka taa a fo i la moolu le foloo ye janniɗ i be duɗ na. I la alifaalu si musoo la kuwolu bee koroosi, fo a kuluuta le baɗ. Ì ka a daajikoo juubee, fo a beteyaata le, fo a maɗ beteyaa. Niɗ wolu bee beteyaata, ì si naa soɗ a la kuwo la, ì ye moolu kii jee.

Ì la alifaalu ka alifaa fula fo saba le kii musoo la moolu yaa. Niɗ wolu be taa la, ì niɗ kuruwo le ka taa, Mandinkoolu ka a fo meɗ ye ko 'kuru foloo'. Niɗ ì futata musoo yaa, ì ka kuwo bee saata musoo la moolu ye le. Niɗ ì ye a bee saata aduɗ musoo la moolu sonta, ì ka kuruwo ñiɗ muta le, fo ka paree. Ì si a fo ì ye ko, ì ye ì so, ì niɗ musoo ye kacao aniɗ musoo baalu. Niɗ ì niɗ wolu bee kacaata, niɗ ì sonta, sila ñaatonkoolu si seyi.

Ì ye taa kumoo saata kee la moolu ye.

Wo koolaa musoo la moolu si musoo ñininkaa, fo a sonta le. Niɗ a ko 'haa', ì si a baalu ñininkaa. Niɗ wolu fanaa sonta, ì si kiilaa kii silañaatonkoo ye ka a fo a ye ko ì sonta le. Bituɗ moolu si futuusiti luɗo muta.

Mari Jaata

Muñoo niɗ ñoomoyoo ka kayiroo sabatindi

Ñ si kayiroo sabatindi ñaameɗ futuwo kono, wo le mu muñoo aniɗ ñoomoyoo le ti. Muñoo aniɗ ñoomoyoo, musoo le ñanta wo bee muta la. Kaatu kewo le ye musoo futuu, a ye i naati a la suwo kono ka i bondi i baa niɗ i faa yaa. I ñanta i muña la le, i ye a la kumoo fanaa moyi, niɗ a maɗ lafi meɗ na, kana a ke. Niɗ a lafiti meɗ na, i ye wo ke. Kaatu ite musoo, i te arijanoo soto noo la futuwo kono, niɗ i maɗ muñoo niɗ sabaroo muta.

Kee fanaa, i ñanta balafaa la i la musoo ye, kaatu musoo maɗ semboo soto futuwo kono, aduɗ musoo hakiloo maɗ timma. Kewo, meɗ mu i la ñantoo ti, i ye wo ke, aduɗ i be a je la ko, kayiroo be sabati la futuwo kono.

Kee doolu be jee, kayiroo si tara futuwo kono ñaa-wo-ñaa, niŋ i pareeta maañoó ñinoo la doron, i ka fitinoo doron ne saabu musoo la. Musoo ye kuu-wo-kuu ke, a si a sonkandi. Hani a ye kayiroo ke, kee si a je ko, a maŋ a buuñaa. Kewolu, ali ñà ñ hakiloo tu musukeebaa to. Hani ñà maañoó soto, kaatu musu foloo le mu koridaatiyo ti.

Musoolu, maañoó kana ñ kijoo fara, fo niŋ kewo ye meŋ ke, a ka ñ dimi. Ali muñoó niŋ sabaroo muta, hani Mansa Baa ko, ate niŋ muñalaa le mu doron.

Seyinabu Jaata

Futuwo la aadoolu

Futuusitoo mu ñ na aadoolu le ti. Ì ka a siti naani niŋ taransoo le la. Niŋ ì ye a siti, futunaafuloo fanaa ka joo le, adun a buka tamba wuli kiliŋo la.

Niŋ ì ye musoo futuusiti fo ka paree, ì ka wolisoo le saŋ. Niŋ ì ye a saŋ, ì ka ñinnu le ke a kono: Bayi karariŋolu, karabaanijiyo, duumakurutoo, serebetoo, kuteesoo, fanfelendaŋo, tuloo, kantotaa, samatoo aniŋ rujoo.

Niŋ ì ye wo samba, ì ye a dii a la, a si a teerimaalu bee kumandi. A ye ñiŋ feŋolu yitandi ì la. Wo koolaa musoo la moolu si naa musoo ñiŋ dii kewo la. Niŋ a ye a tara, sunkutoo le mu, ì ka kodoo le ke a la kullaaraŋo koto, ì semboo ye meŋ noo. Niŋ fanoo keta, a baalu ka taa jee juubee le. Niŋ sunkutoo le mu, i si tulun baa loo suwo kono, i niŋ dorŋo, fo saatee bee ye a kalamuta.

Niŋ wo bota a la, kee si laaraŋo saŋ, a ye a loo musoo baamaa la buŋo kono. Niŋ a be a loo la, laaraŋ siŋ-wo-laaraŋ siŋ, a ka kodoo le ke a koto, fo siŋ naanoo bee ye baŋ. Wo koolaa musoo baalu si naa a biti, ì ye a samba a kee yaa, aniŋ a la tabiri feŋolu bee. Niŋ a futata jee, a saamoo kee ka a buuñaa niŋ ninsoo le la. Wo ninsoo, janniŋ ì be a faa la, kewolu ka ninsoo muta le. Ì ye a siti, ì ye a landi, maañoó si naa ka ñinsoo moosi. Niŋ a be a moosi kaŋ, a ka a fo le ko, “M be m keemaa kumandi la niŋ ñiŋ too le la, m baariŋ waraŋ m kotoo.” Wo koolaa ì si naa ñinsoo faa, moolu bee ye a domo. Wuraaroo ì si maañoó la feŋolu yitandi moolu la. Moo doolu be jee, ì niyo be maañoó la feŋolu to le. Wolu fanaa si a taa, ì niyo mu meŋ ti. Moolu si naa janjaŋ, ì bee ye seyi ì yaa.

Mariyaama Faal

Ñoo moyibaliyaa ka futuubaŋo le saabu

Ì baadiŋolu, meŋ ka a tinna futuwo ka baŋ, wo le mu ñiŋ ti ko: Jamaa-jamaa musoo niŋ kewo buka ñoo moyi. Wo si a tinna noo, kuyaa ye siyaa ì teema ka futuubaŋo saabu. Wo to ñ ñanta a kata la baake le, ñà ñoo moyi, fo ñ na buŋo kono si diyaa, kayiroolu si sabati noo.

Futuubaŋo si ke noo, niŋ a ye a tara, ali moo fula waraŋ saba be kee kiliŋ. Ali keemaa maŋ tiliŋ ali teema, wo fanaŋ si futuwo baŋ noo le. Meŋ be futuwo la karoo la, niŋ ite le la siŋo be jee bii, a taata i laa musu doo yaa, waraŋ niŋ a ye feŋ soto, a buka a talaa tiliŋo kono, wolu te beŋ na noo.

Naabaa Seedikan

Jeenoo la mantooroo

M̐ baadiŋolu, m̐ bee ye a loŋ ne ko, jeenoo maŋ beteyaa. Jamaa-jamaa a ka kuuraŋo le saabu. Kuuraŋo, meŋ be ko Eeds, mu kuuraŋo le ti, meŋ jawuyaata baake-baake.

Jeenoo si ñ na junuboolu siyandi noo le. Ñ na ñiŋ moofinduu, ñ ka a moyi alifaalu la le ko, jeenoo maŋ beteyaa. Alla maŋ lafi a la, kiilaa maŋ lafi a la. Aduŋ n na miiroo to, diina te kerin, meŋ lafi a la. Alla maŋ lafi meŋ na, moo maŋ ñaŋ na wo ke la. Bari niŋ meŋ maŋ laa wo la, i si a kotobo. Niŋ i ye a kotobo, i si kuuraŋ doo soto noo le, meŋ maŋ ke Eeds ti, kaatu futuu kuuraŋo siyaata baake le. Kuuraŋ doo be jee, ñ ka a fo a ye le ko, keesantoo. Doolu ka saasaa faŋ, ñ buka ñ sumunaa noo.

Faatu Baroo

Futuwo la parendiroo

Futuwo mu kuu le ti, meŋ i ye a loŋ ko, a ñanta parendi la le. Kewo, janniŋ i be musoo ñini la, i ka feŋ ne soto, meŋ i ye a loŋ ko, i si musoo ñiniŋ, i te bataa la. A maŋ ñan na ke la musoo kunto ko, futuusitiraŋo, futuunaafuloo aniŋ maañoo bitoo. Kewo la karoo la, niŋ i be musoo futuu la, i ñanta a loŋ na le ko, ñinnu le ñanta i ma baake.

Musoo fanaa la karoo la, a ñanta a loŋ na le ko, niŋ i futuuta fo i ye taa i kee yaa, wo to i maarii ñanta ka feŋolu saŋ puru i be dookuwo ke la mennu la, bayoolu, kaleeroolu aniŋ tabirilaŋ jooraŋ doolu. Wo to m̐ baadiŋolu, janniŋ m be futuu la, ñ ñanta a parendi la le.

Kadimama Jaata

Futuwo la aadoolu

Ñtolu la aadoo, niŋ i be futuwo siti la, i ka kuruu foloo le kii, wo le mu kewo la kuruwu. Fulanjaŋo, wo le ka a yitandi baalu la ko, ñ diŋo ye kee soto le. Wo koolaa ñ si naa futuwo siti, futuusitiraŋo fanaa mu naani niŋ taransoo le ti.

Aadoo meŋ ñ ka a ke, ñ ka dondikoo baa saŋ, samatoo, naafoo aniŋ basoo, ñ ye a bee dii a faamaa la. Wo koolaa ñ si naa musoo ñiŋ biti. Janniŋ ñ be a biti la, ñ ka booloolu saŋ a ye, kaleeroolu aniŋ feŋolu, a be meŋ duŋ na niŋ a taata a kee yaa. Niŋ a ye wolu bee soto, ñ si a biti. Biti luŋo, ñ ka aadoolu meŋ ke, ñ ka musoo ñiŋ kuu le fo a ye seneyaa. ñ ye feŋolu duŋ a la, wo bee ka ke feŋ koyoo le ti, kabiriŋ santo fo duuma. ñ ye naa konoŋolu ke a la. Kalamaa fanaa, ñ ka a dii a la, a ka wo le muta fo janniŋ a be a la maañoo feŋolu landi la. Niŋ a pareeta, wo kalamaa, a ka a seki a la bundaa to. Niŋ a keemaa ye a buutee luŋ-wo-luŋ, a ñanta le, a ye a teyi.

Ntolu la aadoo to, m̐ buka laaraŋ loo ke. Ŋa ñinnu meŋ fo, wo le mu. A baraka baake.

Ayisatu Boojaŋ

Musoo ñanta ñini la ñaadii le?

Musoo ñanta ñini la horomoo niŋ buuñaa le kono. Niŋ i ye musoo je, i lafitaa meŋ na, i si a la kuu ñininkaa, fo moo kendoo le mu aniŋ moo kuluuriŋo le mu. Wo koolaa i si naa a faŋo ñininkaa, fo a lafitaa ite la le. Niŋ a lafitaa, i si naa taa i la alifaalu yaa. I ye a fo i ye ko, i ñaa ye musoo le je, i lafitaa meŋ na. Alifaalu si i ñininkaa, a be mintoo le, jumaa le mu a la alifaalu ti, aniŋ a too. Wo koolaa i si naa musoo daajikoo kisikisi, fo musilimoo le mu baŋ, aniŋ fo a kuluuta le. Niŋ i ye wo bee loŋ, i si naa wuli a la kuwo la.

Kewo la alifaalu be silañaaŋtonkoo le kii la musoo yaa ka a fo a la alifaalu ye ko, “Kankaarikundankoolu le ye n kii naŋ ko, i ye musoo le je ali bulu, i lafitaa meŋ na. A too mu Mariyaama le ti. Niŋ silañaaŋtonkoo be taa, a niŋ kuru luulu le ka taa, i ka a fo wo le ye ko ‘kuru foloo’ waraŋ ‘buŋ kono kuruwo’. Niŋ a ye wo bee saata, musoo la alifaalu si a fo silañaaŋtonkoo ye ko, a ye i so, i niŋ musoo niŋ musoo baa ye a kacao foloo. Silañaaŋtonkoo si seyi, a ye taa a fo kee la moolu ye, a niŋ musoo la moolu ye meŋ kacao.

Niŋ musoo la moolu ye musoo ñininkaa aduŋ a sonta, i si kiilaa kii kee la silañaaŋtonkoo ye. Wo si a sindi kee la alifaalu la, wolu si luŋo fo kiilaa ye, i ye meŋ muta. Niŋ wo luŋo siita, kee la moolu ka kuruwo le saŋ, i niŋ a ye taa futuusiti dulaa to. Wo futuusiti dulaa to, i ka futuwo siti naani niŋ taransoo le la jaamaŋo to, aniŋ kee ka futunaafuloo joo le. Ñ ka musoo ñini wo le ñaama.

Naakeebaa Seedikan

Teeriyaa si futuubaŋo saabu noo le

Futuubaŋ doolu ka suŋ kafuñoo le la, niŋ i keemaa maŋ lafi i niŋ a la teeriyaa la. I keemaa si a fo noo i ye ko, “I niŋ ñiŋ meŋ ka taa, m maŋ lafi i niŋ a la taañooŋyaa la.” I keemaa ye wo kumoo fo i ye kiliŋ, i maŋ a danku. A Murata, a ye a fo i ye kotenke, bari i maŋ a danku. A si alifaalu kii i kaŋ. I si a je, alifaa fula waraŋ saba si i kumandi ka i yaamari, i niŋ i keemaa teemoo la. Niŋ wo alifaalu ye wo yaamaroo fo i ye, i maŋ wo yaamaroo danku fereŋ, wo le ka naa futuubaŋo saabu futuunoo doolu teema.

Arabiyatu Jaata

Suturoo beteyaata futuunoomaalu teema

Futuunoomaalu si kayiroo sabatindi ñaameŋ, wo le mu ñiŋ ti ko, ka muña ñoo ye koridaa kono, kaatu futuwo mu sabaroo dammaa le ti. Ite musoo, niŋ kewo maŋ feŋ soto, i ñanta le i ye a sutura. Niŋ a be i bulu, i ye a maakoyi, i ye a sutura fo moo kana a kalamuta. Kewo fanaa, i la musoo si ke ñaa-wo-ñaa, i ñanta le, i ye a sutura. Mandinkoolu ko, niŋ i ye a je, buŋo loota, korikeetoo keta a kaŋ, i ye bundaa ke a la, i ye ridoo siti, wo bee mu suturoo le ti. Wo to ali ŋà suturoo muta, kaatu suturoo beteyaata baake le futuunoomaalu teema.

Musoo fanaa, kana sii doron suwo kono, i fanaa si dookuwo ke noo le ka i keemaa maakoyi kuu doolu la, sako dimbaayaalu la karoo la. Kewo buka kuwo bee ke noo musoo ye, wo to ite musoo, i ñanta le, i ye dookuwo ke, fo i si i keemaa sutura. Kaatu musu doolu ka fetootatoo saŋ i faŋ ye le, aniŋ i diŋolu. Wo bee, i ka a ke ka i keemaalu sutura.

Wo to m baadiŋolu, ali ŋà suturoo muta. Kaatu suturoo beteyaata le, sako futuunoomaalu teema.

Jeyinaba Sambu

DAASILAA MI

Futuubango

M baadiɗolu, futuubango mu kuu le ti, meɗ siyaata ñ na ñiɗ jamaanoo kono baake saayiɗ, aduɗ a maɗ ñaɗ na siyaa la. Futuwo kummaayaata baake le, wo kamma la, a maɗ ñaɗ na baɗ na juuna. Futuwo ka siti ñiɗ ne kaɗ ko: Kewo siyoo, musoo siyoo. Jamaa-jamaa a ka ke ko, niɗ ñoo fahaamoo maɗ ke noo, waraɗ niɗ doo maɗ tiliɗ, bari tilimbaliyaa le ka a saabu jamaa-jamaa. Wo kamma la niɗ ñiɗ ñoo fahaamubaliyaa be keɗi waraɗ tilimbaliyaa, alifaalu si a kuwo kacaa ñiɗ kamma la fo i si a baɗ. Bari jamaa-jamaa niɗ kacaa keta, alifaalu ka moo le jalayi, meɗ maɗ tiliɗ waraɗ a maɗ a futuunoo fahaamu. Alifaalu si kuwo ñiɗ baɗ, futuwo si tenten, ate baɗ na, kaatu a kummaayaata baake le.

Kabiiroo Daabo

DIMBAAYAA

Musoo ka ñini ñaadii le?

Kee niɗ musoo, ali ka sii le, ali ye kacaa fo ali ye beɗ. Wo koolaa, kewo ye kuruwo saɗ, a ye moo fula kii musoo la moolu yaa. Niɗ itolu fanan lafiita, i ka a fo kee la moolu ye, "Naa Aramisoo ka futuwo siti. Saayiɗ niɗ futuusitoo keta fo ka paree, ntolu Kombo Mandinkoolu, ñ na aadoolu, laaraɗ loo ka ke jaɗ ne. Kewo, i ka laaraɗo niɗ daraboo aniɗ kullaaraɗo le saɗ. Kewo si naa a fo ko, "N na musoo la laaraɗ loo be ke la bii." Baarimmusoolu le be laaraɗo loo la ka a bee feenee, ka kodoo ke kullaaraɗo koto. Wo kodoo mu musoo baa le taa ti. Bituɗ tabiroo niɗ domoroo ka ke jee le, musoo be taa luɗo meɗ na a keemaa yaa. Bari laaraɗo ka tu a baa le bulu.

Adama Koli

Musu ñinoo la kuwo

Ñiɗ mu feɗ ne ti, meɗ kummaayaata baake. Bari saayiɗ ntolu ka ñ dimmusoolu muta naafulu feɗo le ti. Wo le ye a tinna saayiɗ futuwo buka baraka muumeeke. Kaatu ñ ka naafuloo meɗ ñininkaa jee, wo ka siyaa baake le. Ñ ka lafi ñ dimmusu kiliɗ na naafuloo ye buɗ jaɗo loo ñ ye. Ñ ñanta a koroosi la baake le, kaatu a kuwo ñiɗ kaawakuuyaata baake le, aduɗ wo le ye a tinna saayiɗ ñ dimmusoolu buka futuu. Alla faɗo maɗ lafi wo la. Dindiɗo ñanta a faamaa la yaamaroo muta la, kaatu a faamaa le ñanta a nii la. Futuwo si baraka, diɗolu ye baraka.

Mamadu Laamini Saañan

Jeenoo la mantooroo

Ñiɗ kummaayaata baake le ntolu dindiɗolu ye, mennu ka naa fondinkeeyaa kumaasi, ka i so hakiloo la ko, feɗ ne mu, meɗ ka moolu ñaato kuntu. Wo le mu jeenoo ti. Tooñaa-tooñaa, ñiɗ kuwo diyaata le, bari ñ si ñ miira yaamaroo meɗ ka bo noosoolu bulu ko, kuuraɗ jamaa be keeriɗ ne. Foloo-foloo i la semboo ka jii le, aduɗ niɗ i keta naafulutiyo le ti, a si kasaara. Saayiɗ, janniɗ wo bee be kela, ñ si daɗ ñ na musoolu to doron.

Basiiru Jaaju

Musuuñinoo la depansoo

M baadiŋ Kambiyankoolu, m be ali konton na. Ntolu la aadoolu to, n ka musu ñinoo ke ñaameŋ: Nte la miirandiŋo to bii jamaanoo la, kambaanoolu le ka ì la miiraroo yitandi ì la alifaalu la. Ì lafiita ka duŋ aadoo kono buuñaa kamma la, puru ì ye musoo ñini ì ye. Silaŋ alifaalu ñanta laahidoo ñiŋ taa la le ka a timmandi ì diŋolu ye.

Bari ì ka ñininkaaroo meŋ ke jee, wo le mu faa la dondikoo ka taa baa la faanoo. Aniŋ ì ka kodoo meŋ ñininkaa jee, wo ka siyaa baake le. Niŋ kuwo bee keta fo a banta, ì si naa a luŋo laa, maañoo bitoo ñanta ke la meŋ na. Wo luŋo, depansoo meŋ ka ke jee, wo niŋsilaamu siloo maŋ taa ñoo la.

Sanundiŋ Tamba

JAMBANJELI

Futuwo la kuwo

Bankoo fondinkewolu, a kee to baŋ, a musu to baŋ, bankoo be itolu le bulu. Kaatu hani koridaa, m bee ye a loŋ ne ko, futuwo le ka a loo. Niŋ futuwo ye koridaa keme loo, a bambanta. Safeerilaa ko, woloo m be jiki la ñ na bankoo baa-baake le. Kaatu fondinke keme fula loota bankoo ye daa-wo-daa, misaali fee, wo be ke la ñaadii le? Woto futuwo la kummaayaa.

Foloo-foloo mbe looriŋ wo loo le to. Mbe ñ diŋolu dii la moo ye ñ si a loŋ ko, a kooma be ñaadii le? Kaatu a kummaayaata le ka a loŋ baake. Kaatu i si doolu je ì la alifaalu si beteyaa wo si futuwo kuwo sooneeyandi noo le.

Saratoolu le be futuwo la buuñaa, aada kuwolu ì ye ì timmandi. Kaatu alifaa doolu be jee wolu hani saayiŋ ì la tarakuu kotoolu be ì bulu le.

Niŋ i be dindiŋo ñini la ì la aadoolu buka baayi faa domoroo aniŋ baa domoroo wolu buka baayi muumeeke. Aduŋ niŋ Alla la maakoyiroolaa to, ñ kaŋ wo diŋ musu kiliŋ buka bo a futuu kankaraŋo koto.

Futu juunoo la mantooroo: Aduŋ dimmusoo niŋ i be a ñini la i ñanta a loŋ ne ko, a siyoo ñanta futa la sanji taŋ niŋ seyi la le, niŋ a maŋ a la karaŋo baŋ. Aduŋ a maŋ futa sanji taŋ niŋ seyi niŋ a konomaata, konomaa waatoo wo ka tara le a koo kiloo maŋ meŋ. Aduŋ niŋ musoo kookiloo maŋ meŋ a ka a toora baake wuludulaa to le.

Aduŋ Mandinkoolu ka a fo le ko: *"Jii buka toti faa aduŋ jii ka toti faa le."*

Kaatu niŋ ì ye totoo fayi jii kandoo kono, a ka faa le de.

Woto ali gà ñ dimmusoolu mendi kaari, niŋ musoo menta a la bataa buka wara wuluwo la karoo la baake, kaatu wo ka a tara le a jooraŋolu mennu be a baloo kono ì suulata meŋ la a ñaama, aduŋ a ye a soto a ñaama le fanaŋ.

Mansata Baayo

Fuwaaroo futuũnooyaa

Niŋ i futuuta moo ye, feŋ te meŋ bulu, ali ñanta ñoo samba la ñaameŋ. Ite musoo le be ke la sabarilaa ti. Ì niŋ ì keemaa si kali kacaa, ali ye ñoo moyi. Ali si kali matimati, meŋ be ko samaa dookuwo, naakoo aniŋ fiiri mesendiŋolu. Niŋ Alla ye ali harijee diŋo la, musoo si sara a keemaa la ka duŋ fankanta, fo a la wuluwo si saba ñoo la. I si a je, musoo ye jaatikendeyaa soto aniŋ a diŋolu bee. Niŋ i be wo sabaroo la fo diŋolu menta, Alla ye wolu ke harijeemaa ti. I si a je, ì ye ì la wuluulaalu yelemandi ka taa dahaa kono.

Futuwo la donkiloo

*I ye futuwo meŋ je teŋ,
muñoo le be jee,
eee muñoo,
muñoo waayi-waayi.*

Mandinkoolu ko: *"Alla muta duwoo buka buwo domo."*

Faatu Daabo

Musoo meŋ maŋ diŋo soto futuubundaa to

Niŋ i ye a juubee, musoo niŋ kewo tarata futuuriŋ ñoo ye fo sanji jamaa, ì maŋ naa diŋo soto ñoo la. I si a je, musoo ñiŋ si miirali ke a kuwo la, a si taa mooroolu yaa ka juubeeri ke a la dinsotobaliyaa ñiŋ na. Mooroolu si a hakiloo siyandi, danko ka a kasaara.

I si a je, kewo fanaa hakiloo si siyaa. A baadiŋolu si naa a fo a ye ko,
"I ye a miira, i te musu doo ñini la baŋ, kaatu i la ñiŋ musu doo buka wuluu."

Musoo ñiŋ si a la katoos bee ke, fo labarŋo la a si naa ke tuumiroo ti musoo niŋ kewo teema. Kewo si a fo ko, a be musoo le bala, musoo ñiŋ fanaa si a fo ko, a be kewo le bala. Fo labarŋo la kanoo si talaa i bee sandomoo kono. A si naa ke ì teema futuubarŋ mantooroo ti.

Mariyaama Maane

Laaraŋ loo

Niŋ kewo ye musoo ñini, fo a lafiita a katandi la, musoo la moolu si naa a fo ye ko, "I be laaraŋo le foloo loo la, janniŋ a be kata la." Kaatu wo mu aadoo le ti, ñà meŋ tara, ite kewo fanaŋ si naa muruŋ i la moolu kaŋ, i niŋ ì ye kacaa fo ali ye beŋ luŋo la. I si naa kiilaa kii musoo la moolu kaŋ ka a yitandi ì la ko, "M be naa Adama la laaraŋo loo la le Sibiti naalaa." A baamaa ñoolu fanaŋ si a fo i baadiŋolu ye.

Niŋ wo luŋo siita, kewo niŋ a baarimmusoolu, aniŋ a teeroolu le ka maabee. Ì si laaraŋo loo, ì ye matilaa laa a kaŋ, ì ye daraboo feene a kaŋ, aniŋ kullaaraŋ fula. Ì si naa karabaanijiyo junjuŋ laaraŋo kaŋ, ì ye meŋ loo.

Niŋ ì ye laaraŋo loo, fo ì pareeta, baarimmusoolu fanaŋ si ì bulu fayi ñoo kaŋ, dalasi keme luulu le mu baŋ waraŋ wuli kiliŋ. Ì ye naa a laa laaraŋo kaŋ. Kewo doomaa niŋ musoo si ñoo saba laaraŋo ñiŋ kaŋ. Niŋ kewo ye a samba, ì si a fo ko, musoo be ke la dinkee wuluulaa le ti. Bari niŋ musoo le ye a samba, a be ke la dimmusu wuluulaa le ti. Ntolu ka laaraŋo loo teŋ ne.

Maa Jamme

Musu ñinoo la kuwo

Kewo niɗ musoo ñanta kacao la le, fo ò ye beɗ kaɗ na. Kewo si naa kuruwo saɗ, a ye futa a la alifaalu la ka a yitandi ò la ko. "Ŋa musoo le je kankaarikundaa, n lafita a la le."

Kewo la alifaalu si naa alifaa kiliɗ wulindi ka taa musoo la alifaalu kaɗ, a niɗ kuruu foloo, ka a fo ò ye ko. "Ŋà musoo le je ali yaa, ñ lafita a la le sunna aniɗ farilaa."

Bituɗ musoo la alifaalu si naa musoo ñiɗ kumandi ka a ñininkaa fo siiña saba. Niɗ musoo ko ò ye ko, "N lafita le", musoo la moolu si a fo ò ye ko, ò be taa bitaɗ kontoɗo la le foloo.

Bituɗ kewo si naa kuruwo saɗ, a ye taa musoo baamaa la moolu kaɗ kiliɗ-kiliɗ kotenke. Ì ye naa futuusitoo luɗo dii kewo la silatiyo la. Niɗ wo luɗo siita, ò si naa futuwo siti ko, 'kewo siyo, musoo siyo, futuwo siyo'.

Bintu Kamara

Jeenoo la mantooroo

Jamaa moolu si ò hakiloo tu jeenoo la kuwo to, kaatu a la mantooroo siyaata baake le. Jeenoo ka a tinna le, ò maarii buka kummaayaa moolu kono. Ì maarii fanaa si kuuraɗ jamaa soto noo a kono, meɗ be ko Eeds, keesantoo aniɗ kuuraɗ jamaa doolu, mennu ka sawuɗ niɗ futuwo la siloo la.

Jeenoo ka a tinna le, diɗ jamaa ka wuluu, ò buka faa soto. A ye ñ na diinoolu lanjuurundi le, kaatu ñ na diinoolu maɗ lafi a la. Jeenoo ye futuwo koleyandi moolu bulu, kaatu musu kendoo buka loɗ noo. A mu feɗ ne ti, meɗ ye a loɗ ko, a ka bankoo tiña le, a ka a tinna, wuluulaa ka ò bo a diɗo to.

Wo to m̀ bee si a kata, ɗà ñ na dimbaayaalu yaamari. Ŋà a kata fanaɗ, ɗà ñ jikoolu faliɗ. Kabiriɗ ɗà ñ na aadoolu bula, ka moo doolu la aadoo taa, wo to le jeenoo siyaata ñ na bankoo kaɗ. Ali ɗà jikoolu faliɗ. Niɗ wo keta, ò be a je la le, jeenoo be taalaa la.

Sali Boojaɗ

Musoo ñanta ñini la ñaameɗ?

Janniɗ futuwo be siti la, ñinindiroo le ka ke foloo. Niɗ kee ye musoo je, a lafita a la, ò ka sii le, ò ye a kacao foloo. Niɗ ò benta kaɗ na, musoo si a fo a ye ko, "I si futa naɗ n na alifaalu la." A si a tara, kewo fanaɗ niɗ a la moolu kacaata, fo ò benta kaɗ na.

Kewo niɗ a la alifaalu si kiilaa kii musoo la alifaalu kaɗ ko, "Ŋà feɗ ne je ali bulu, meɗ keta ali diɗo ti." Musoo la alifaalu si a fo kiilaa ye ko, "I si taa foloo, fo ñaato, hani ɗà ñ diɗo ñininkaa." Niɗ ò ye ò diɗo ñininkaa, niɗ a lafita, ò si kewo la kuwo fanaɗ ñininkaa, fo duɗ musulimoo le mu baɗ. Niɗ kewo la kiilaa muruta naɗ, a niɗ kuruu foloo si naa. Musoo la alifaalu si a fo kiilaa ye ko, "I si a fo kewo la alifaalu ye ko, niɗ a diyaata Alla ye, ñiɗ waatoo kono m̀ be futuwo siti la ò teema le." Niɗ wo waatoo siita, kewo la alifaalu si kuruu keme saɗ, futuusiti basoo aniɗ naafuloo. Ì si a dii kiilaa la, a ye a samba musoo la moolu yaa. Keebaalu si futuwo siti ò teema.

Mariyaama Siise

Futuwo la kuwo

Ƙ baadiɗ musoolu, niɗ i ye a juubee futuwo kono, fo ntolu musoolu si ke sabarilaa ti. Kaatu niɗ ite musoo ko, kewo le be i la kuwo bee ke la i ye, kewo la sotoo maɗ a sii. Dimbaayaa be jana, baluwo fanaɗ be jee, ite musoo te soɗ na a kata la. Luɗ-wo-luɗ sonka meseɗo, i ɗaa be looriɗ i ɗoɗ musoola la sotoo kaɗ. Kuu-wo-kuu, i ko, kewo le be a ke la, aduɗ a la sotoo maɗ a sii, wo ka mantooro le saabu futuwo kono.

Mariyaama Jamme

Jeenoo la mantooro

Jeenoo la mantooro warata baake, kaatu a ka futuubango saabu le. Musoo meɗ hadumeta, a buka daɗ a kee to waraɗ a kee la soto feɗ to, fo a si jeenoo ke.

Karambunto dindiɗolu, jeenoo ka i la karaɗo tiɗaa le, kaatu niɗ i ye i ɗaa loo duniyaa feɗolu kaɗ, fo i si duɗ jeenoo kono. Mantoora baa le mu wo ti.

A mantooro ka a tinna, diɗ kuwo ka koleyaa musoolu bulu. A mantooro le ka kuuraɗo saabu, meɗ be ko Eeds. Ate ka baloo la soojaaroolu le keke, a ye naa duɗ baloo kono. Niɗ a ye moo meɗ muta, a ka a faa le daki, kaatu a maɗ booro soto. Seketoo waraɗ keesantoo, ɗiɗ kuuraɗolu ka soto futuwo le kono, a mu jeenoo la mantooro le ti.

"Keebaa dibi kono loolaa, niɗ i maɗ i faɗo je, dindiɗolu le ka i je."

Sali Maane

Futuɗnoolu la ɗantoolu

Ali salaamu aleekum, ɗ baadiɗolu. Futuɗnoomaa fuloolu la ɗantoolu mu ɗiɗ ne ti ko, musoo meɗ be a la futuubango to, a ɗanta soɗ na a keemaa la kumoo la, aniɗ a la yaamaroo la. Kaatu niɗ i ye a juubee, hadamadiɗo maɗ timma. Wo kamma la, wolu le ɗanta ɗoo yaamari la aniɗ i ka kaaa.

Ɨiɗ fanaɗ mu waajiboo le ti ka a je ko, kee-wo-kee ye musoo futuu, a ɗanta a kata la le, ka musoo la suula kuwolu ke, meɗ be ko saafuna soɗo, karasiina soɗo, feetefatoolu aniɗ kuu jamaa, meɗ be dendiɗ futuwo la karoo la. Bari niɗ wo maɗ a soto, a ka futuwo lanjuuru le, waraɗ musoo si kuu ke, a maɗ ɗaɗ na meɗ ke la.

Faatu Baaji

Maaɗoo la pasiɗ donkiloo

Oo-yee, maaɗoo ke ɗ ye bendaɗo ti, karaliraɗo,
kana ke ɗ ye fankesoo ti,
i si ɗ ye bedaɗo ti, karaliraɗo.

Maaɗoo, maaɗoo, i ka laa fo 'n huu juɗ baajoo'.
Niɗ i ye i kii tuuroo la, i ye a noo, i maɗ a noo,
i si a fo, 'n huu juɗ baajoo'.

Kinti le kalaa maa,
bari saaɗoo muuru buka laa maaɗoo bala.

Pasiɗ donkiloo kotoo fele:

'Maaɗoo ke ɗ bendaɗo ti', wo le mu ɗiɗ ti ko, a si baadimmaaluu ke ɗoo bala.

'Kana ke ɗ ye fankesoo ti', wo le mu ɗiɗ ti ko, a kana i janjandi.

'Kintoo' mu moo, meɗ ye kuu lon, kaatu kintoo ka jiiraɗ ne, a ka a kuɗo jimi.

'Saaɗoo' mu moo, meɗ buka kuu lon, kaatu saaɗoo muuru ka tiliɗ santo le.

Boojaɗ Daabo

Fantankoo

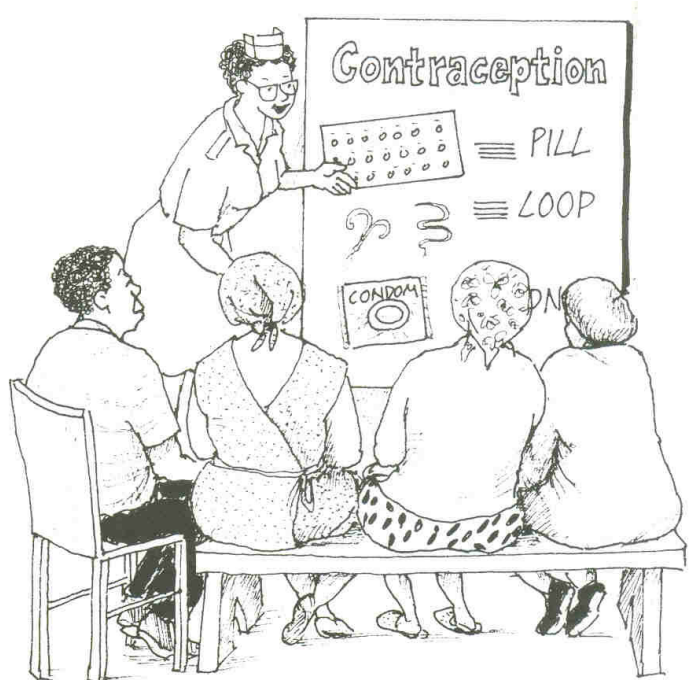
M̈ baadiŋ Moofindunkoolu, ali n̈a n̈ faŋ tanka.

M̈ be n̈ faŋ tanka la ñaadii le? Wo le mu ñiŋ ti ko, kewolu ye daŋ i musoolu to, musoolu fanan ye daŋ i keemaalu to. Niŋ musu te kee meŋ bulu, waraŋ kee te musu meŋ bulu, i si i faŋ tanka foolewo la waraŋ kondomoo. Niŋ wo keta doronj, jaatikendeyaa be sabati la le.

Kuuraŋ naani be kewo niŋ musoo la, mennu bee mu sawuŋ kuuraŋo le ti. Niŋ a be kewo la, a si a sawuŋ noo musoo la le, a te meŋ na. Niŋ a be musoo fanan na, a ka a sawuŋ kewo la le. Wo to n si n̈ hakiloolu tu ñiŋ kuuraŋ siifaalu to, mennu mu seketoo, sopisoo, keesantoo, kulufeterjo, doolu ka a fo meŋ ye ko caakoo. Niŋ a be i la, i maŋ a jaara doronj, wo le ka naa kafu ñoo ma, i ye naa ke i bulu maasiiba kuuraŋo ti, i ka a fo meŋ ye ko Eeds.

Niŋ n̈a fantankoo siloo nooma, keetaabaliyaa te soto la duniyaa kono. Musu keetaabaliyaa siyaata baake le, feŋ maŋ a tinna fo ñiŋ maasiibo kuuraŋo, i ye musoolu jaakalindi. N na kuma labanjo fele: Ali, n̈a m̈ faŋ tanka. Fantankoo le fisiyaata faŋ jaaroo ti. Ali n̈a seneyaa, niŋ seneyaa keta doronj, jaatikendeyaa be sabati la le. Niŋ jaatikendeyaa sabatita doronj, siimaayaa fanan be ke la le.

Ñoomi Baayo

JAMBUR

Futuu juunoo la karoo

Nte ko, kodoo le ye konoomaa juunoo saabu. Alifaalu maŋ dindiŋolu mara noo, wo naata a tinna alifaalu maŋ naa dindiŋolu kuluu noo. Dindiŋolu maŋ naa alifaalu la kumoo moyi. Dindiŋolu lafiti meŋ na, i ka wo le ke. I si a je, dindiŋ meŋ siyoo be sanji taŋ niŋ fula, a si konoo soto. Niŋ dindiŋo funtita banta, niŋ a ye feŋ je a fulanolu bulu, sako kodoo, a be kuu le ke la, meŋ maŋ beteyaa. Ñiŋ ne ka dindiŋolu konomandi doronj.

Keebaalu buka a kalamuta. Wo le ye a tinna kuuraŋo siyaata saayiŋ. Feŋ maŋ wo saabu fo kodoo. Nunto dindiŋolu maŋ kodoo loŋ, i ye alifaalu la yaamaroolu batu. M̈ baadiŋolu, m̈ bee ye a loŋ ko, bii futuwo maŋ tara keebaalu bulu. Dindiŋolu faŋolu le ka futuu i faŋ ye, kodoo ye a tinna, maroloo maŋ kee noo. Wo le ye a saabu, dindiŋ konomaa siyaata. Wo keta keebaalu ye bataa le ti bii, a ye mantooroo doronj ne saabu. Alifaalu ma, m̈ baadiŋolu, m̈ bee ye a kata, dindiŋolu si soŋ keebaa la yaamaroolu la, fo n̈ si dahaa soto noo.

Abu Maroŋ

KEMBUJEYI MADIINA

Aada kuwolu meɗ ka mantooroo saabu

Musoolu la aadoolu siyaata baake le ñ na futuwo la kuwo to ñ na ñiɗ jamaanoo kono. Musu doolu la futuunaafuloo ka ke ninsoo le ti, meɗ mu sanji luulu tuuraa ti. Ñ na ñiɗ jamaanoo kono kodoo semboo maɗ wara. Niɗ i ko i be wo san na, wo be ke la i ye mantooroo le te.

Fulanjaɗo, ɗà "wediiɗ" meɗ dundi ñ na kuwolu kono, a maɗ ke ntolu la siloo ti. Kodoo, ñ ka meɗ duɗ jee, wo ka siyaa. Wo to m baadiɗolu, futuwo mu laakira ñinoo le ti. Moo-wo-moo ñanta a loɗ na le ko, luɗ si sii, moo te tu la duniyaa kono.

Mayibo Caamu

Maakoyiri kafoo

Eeds kuuraɗo mu kuuraɗo le ti, meɗ ka sawuɗ futuwo waatoo la. Eeds buka jaara noo. Eeds ka saabu kuuraɗ kesoo le la, meɗ too mu hadamadiɗ balajaatoo tankaraɗo tiiñaaraɗo ti. Eeds kuuraɗ kesoo ka mee baloo kono le, janniɗ a be kuuraɗo taamanseeroolu yitandi la.

- - -

Moo-wo-moo soobita ko, i ye Eeds kuuraɗ kesoo le soto, i si jaatikendeyaa dookuulaa je. Niɗ i ye i faɗ fintindi, i be booroo soto la, meɗ si i maakoyi. Kafoo be jee, meɗ mu *Hands-on-Care* ti ka i maakoyi.

Mayimuna Samba

Aada kuwo, meɗ ka mantooroo saabu

Aada kuwo, meɗ ka mantooroo saabu ñ na bankoo kaɗ, wo le mu ñinti ko: Kewo meɗ ye musu saba soto, wo kewo maɗ naa siimaayaa. Jamaa-jamaa niɗ wo musoo ye tikoo landi, niɗ kewo doomaa be jee, wo le ka musoo ñiɗ futuu. Aduɗ moolu buka soɗ taa la i la yeloo juubee la, janniɗ i be futuu la. Bari a beteyaata le, musu futuubaloo waraɗ keetaa musoo ye, janniɗ i be futuu la, i ye i yeloojuubee.

Musu-wo-musu, janniɗ i be futuu la, i ñanta i yeloo juubee la le, sako niɗ i be musu doolu tara la jee. Kaatu ñiɗ musoolu kono, niɗ kiliiɗ ye ñiɗ futuukuuraɗo soto, ñiɗ musoolu niɗ kewolu be le be a soto la.

- - -

Ñimma Ndawu Jaaju

KITI

Jeenoo la mantooroo

Ƙ baadiɗolu, n̄ bee ye a loɗ ne ko, jeenoo la mantooroo siyaata baake le n̄iɗ duniyaa kono, sako n̄ na Moofinduu. Musoolu n̄anta i faɗ muta la le, sako kewolu. Moo-wo-moo ye a loɗ ne ko, Eeds kuuraɗo be moolu faa kaɗ taariɗ n̄iɗ duniyaa kono, sako Moofinduu. Musilimeeyaa faɗo ye a haraamu le, kaatu Isilaamoo ye a ye yitandi le ko, a ka moo mantoora le. N̄ na n̄iɗ jamaanoo ye a yitandi le ko, ate le be moolu baɗ kaɗ duniyaa kono.

Yaayaa Jaaju

Futuwo la kummayaa

Futuwo kummaayaata hadamadiɗo la baluwo kono le, kaatu niɗ musoo futuuta, kambaani kenseɗolu buka haañi ka kuma kuntaɗo fo a ye. Bari niɗ musoo meɗ futuuta, i si daɗ i keemaa dorɗ to, fo i si i tanka Eeds kuuraɗo la. I si a je, i si diɗ kendoo wuluu. Alla Tallaa ka moolu yaamari kuma kendoolu meɗ na ko, ali jeenoo bula. Wo muta, a ye bambaɗ. Kaatu n̄iɗ Eeds kuuraɗo, futuulaalu mennu buka daɗ i la kewolu to waraɗ i la musoolu to, i si a soto noo le. Ƙ baadiɗ kewolu niɗ musoolu, ali n̄a futuwo muta soobeeyaa ti. Wo le be n̄ tankandi la duniyaa kono n̄iɗ kuuraɗ siifaalu la.

Ali n̄a futuu, kaatu futuwo beteyaata le.

Laamini Daafe

Musoo n̄anta n̄ini la n̄aadii le?

Ƙ baadiɗolu, futuwo kummaayaata le, bari n̄tolu la Kambiya jaɗ, sii-wo-sii niɗ a la aadoo le mu. Ntolu Mandinkoolu ka musoo n̄ini n̄ameɗ, wo le mu n̄iɗ ti ko: Foloo-foloo, kewo niɗ musoo le ka kacaa. Niɗ i kambenta, kewo si taa a la moolu yaa. A si a yitandi i la ko, a ye sunkutoo le je dulaa to, a lafitaa ka a futuu. Kewo la moolu si kiilaa kii musoo la moolu yaa, wolu si sunkutoo n̄ininkaa. Niɗ sunkutoo sonta, kewo la moolu si kuruwo kii. Wo kuruwo le be janjaɗ na musoo la baadiɗolu bee kono ka a yitandi i la ko, kaari le be kaari n̄iniɗ kaɗ. Wo koolaa, i si futuusiti luɗo fo kewo la moolu ye. Bituɗ kewo la moolu si futuusiti kuruwo saɗ ka taa futuwo siti musoo la moolu yaa. Niɗ futuwo sitita, i si futuu aadoolu fo kewo la kiilaa. Wo ye taa a sindi kewo la moolu la. Niɗ kewo ye aadoolu bee ke, i si kewo la musoo dii a la. Musoo baamaa si naa a diɗo biti ka a samba a keemaa yaa.

Mansata Kamara

Musuniñoo la kuwo

Niɗ i lafitaa musoo n̄ini la, i niɗ musoo foloo si n̄oo je. Ali ye kacaa fo ali ye beɗ kaɗ to. Niɗ ali kacaata fo ali ka baɗ, kewo si kiilaa kii musoo la moolu yaa ka a la lafoo yitandi musoo la alifaalu la. Niɗ musoo la alifaalu sonta, kewo la moolu si kuruwo kii ka futuwo siti. Niɗ futuwo sitita, musoo si dii kewo la.

N̄iɗ musuñini siifaa, niɗ i ye musoo soto wo la, tumandoo niɗ Alla ye i maakoyi, i la musoo ka mee i bulu le fo ali siyaa. Kaatu alitolu le ye n̄oo je, aniɗ ali lafitaa n̄oo la janniɗ futuwo be siti la. Bari niɗ i ye ali futundi, ali maɗ n̄oo je, tumandoo ali la futuwo buka mee.

Dade Jallo

Musoo la futuu waatoo

Musoo la futuwo kummaayaata le. Bari m̐ baadiŋolu, musoo ñanta sanji taŋ niŋ seyi soto la le waraŋ meŋ siyaata wo ti, janniŋ a be futuu la. Bari musoo fanaŋ maŋ ñaŋ na sii la, fo a ye sanji taŋ naani soto.

Musoolu, mennu ka futuu juuna, jamaa-jamaa a ka tara, ì maŋ feŋ loŋ futuwo la kuwo to. Wo ka mantoora le saabu ì la futuubundaa to. Doolu niŋ ì ye diŋo soto juuna, ì buka a topatoo noo, sako niŋ ì kiliŋ be ì kewo yaa. Musoo doolu ka saasaa, doolu ka kuuraŋ. Doolu faŋo ka futuwo baŋ ka seyi ì la moolu yaa, kaatu bataa le ka wara ì kaŋ. Mantoora doo be jee, doolu buka ì la karaŋo futandi. Feŋ buka wo saabu, fo ì la futuu juunoo.

Wo to m̐ bee si a kata, ñà ñ diŋolu Sarandi, janniŋ ì be taa la futuwo la, aniŋ ì si sanjoo soto foloo. Futuwo mu Alla la kuwo le ti, moo kiliŋ buka a kee noo fo moo fula.

Faatu Diba

Jeenoo la mantooroo

M̐ baadiŋ Mandinkoolu aniŋ a kaŋo moyilaalu, musukundaa, keekundaa. Jeenoo la mantooroo, a siyaata le. Foloo-foloo, i niŋ Alla si kuyaa. Fulanjaŋo, moolu si i too kuyaa i la kuriyaa kaŋ. Sabanjaŋo, i si Eeds kuuraŋo jankari kesoo soto i la baluwo kono, kaatu jeenelaa baa buka daŋ noo musu moo kiliŋ to. Wo le ka kuuraŋo saabu jamaanoo kaŋ.

Ñiŋ kuwo ka a tinna le, dindiŋ duumalankoolu ka a je ko, jeenoo maŋ ke kuu jawo ti, kaatu ì ka a je keebaalu le la. Ali ñà jeenoo tu jee, fo ñ si tanka kuuraŋ jamaa la.

Faabakari Dembo Boojaŋ

Futuunoolu la ñantoolu

M̐ baadiŋolu, m̐ bee ye a kalamuta ko, ntolu futuunoomaa fuloo la ñantoolu ñanta ke la ñaameŋ. Wo le mu ko, foloo-foloo kewolu ñanta domoroo dii la a la musoo la, feetoofatoo aniŋ dimbaayaa la topatooriñaa. Musoo fanaŋ ñanta a la keemaa la yaamaroo moyi la le fo ì la futuwo si diyaa. Niŋ kewo niŋ a la musoo bee loota ì loodulaa to, futuwo ñiŋ be diyaa la baake le.

Mariyaama Koli

Musoo ñiniñaa

M̐ baadiŋolu, musu ñinoo mu kuu bete baa le ti. Musoo ka ñini horomoo niŋ buuñaa le kono. Bari doo be jee, musoo niŋ kewo le ka ñoo je, ka kacia ka futuu. Niŋ a ye a tara musoo lafitaa kewo la, kewo si taa a la alifaalu kaŋ ka a yitandi la ko, a ye musoo le je a lafitaa ka a futuu. Kewo la moolu si taa musoo la alifaalu kaŋ, ka a yitandi la ko, ì dinkee le lafitaa musoo la. Bituŋ musoo la alifaalu si ì la aadoolu fo ì ye. Niŋ kewo la moolu sonta, musoo la moolu si luŋo londi, ì si naa futuwo siti. Niŋ wo bota jee, ì si naa luŋo londi ka musoo samba a kewo la suwo kono.

Wuudee Mareena

Jeenoo la mantooroo

Ɓaadiɗolu, ɓee ye a loŋ ne ko, jeenoo la mantooroo warata baake le, sako futuunoomaa fuloolu teema, kaatu a ka kuuraŋo le sii moo la, i ka a fo meŋ ye ko Eeds. Eeds ka sawuŋ noo ñaadii le? A ka sawuŋ, niŋ a ye a tara, kewo ye Eeds jankari kesoo soto, a si musoo sawundi, waraŋ niŋ a be musoo bala, kewo si a soto.

Wo to, ɓee si a kata, ŋa daŋ ñ kewolu to aniŋ ñ na musoolu to, kaatu Eeds buka jaara noo.

Faatu Saajo

Ka sabati futuwo kono

Musoo ñanta ka sabati futuwo kono, kaatu futuwo mu Alla la kuwo le ti. Musoo niŋ kewo ñanta ñoo neenee la futuwo kono le, i si a je, kayiroo si sabati i teema aniŋ firiŋo. Wo kono musoo ñanta a kewo batu la le, i si a je, niŋ diŋolu sotota jee, i si baraka. Niŋ kewo taamata, i si a je, a hakiloo te janjaŋ na, kaatu a be a tara la jikiriŋ a la musoo le la a kooma. Bari niŋ musoo maŋ sabati, kewo te jiki la a la, aduŋ a si musu doo ñini noo le ka a laa a kaŋ. Wo to ɓaadiɗolu, musoo la sabatoo, wo le mu a nafaa ti futuwo kono.

Kadi Tarawali

Futuubaŋo la kuwo

Futuubaŋo mu kuu jawu baa le ti. Meŋ ka futuubaŋo saabu, wo le mu ñoo moyibaliyaa ti. Niŋ wo nte, futuwo kummaayaata baake le. Niŋ i be i la futuubundaa to, i ñanta i la hakiloo tu la moo meseŋolu la kumoo to le, kaatu jamaa-jamaa itolu le ka futuubaŋo saabu.

Niŋ kewo maŋ tiliŋ a la musoolu teema, wo fanaŋ ka futuubaŋo saabu le. Musoo doolu fanaŋ, niŋ i niŋ jikoo taata futuubundaa to, i maŋ naa wo jikoo tara jee, i ka wo futuwo baŋ ne, i ye seyi.

Adama Kujaabi

Futuunoolu la ñantoolu

Ɓaadiɗolu, futuunoolu ñanta ñoo buuñaa la le. I si a je, i la futuwo si diyaa noo. Kewo ñanta a la musoo horoma la le, i si a je, musoo si a buuñaa. Musoo fanaŋ ñanta kewo niŋ fanaŋ na hakoo dii la a la le. Niŋ niŋ fuloo ye ñoo horoma, i si a je, i la futuwo si diyaa, aniŋ i la dimbaayaa si ñoo buuñaa aniŋ i la dimbaayaa si itolu faŋo horoma.

Kewo ñanta ka taa dimbaayaa la daañoŋoo ñini. Musoo le ñanta dimbaayaa topatoo la, niŋ kewo maŋ tara suwo kono. Futuunoomaalu, a mu i ye ñantoo le ti ka ñoo kalamutandi waraŋ ka kacao, niŋ i be feŋ-wo-feŋ ke la. Futuunoolu si ñoo sutura waati-wo-waati.

Faatu Jaata

Futuu musoo ñiniñaa

Ɓaadiɗolu, musoo ka ñini horomoo niŋ buuñaa le kono. Kewo niŋ musoo le ka ñoo je, niŋ ali lafita ñoo la, kewo si silatiyo kii musoo baamaa niŋ a faamaa yaa. Wolu si musoo sindi ka a ñininkaa. Niŋ a lafita, i si i la aadoolu fo silatiyo ye. Doolu si a fo ko, “lookumbaa keme”. Doolu si a fo ko, “baa faanoo, faa dondikoo aniŋ saajiyo”. Wo koolaa i si naa futuwo siti horoma niŋ buuñaa kono. Niŋ wo bota jee, i si luŋo loo ka futuwo siti musoo niŋ kewo teema.

Yaafayi Tuure

Futuu juunoo la kummaayaa

Ntolu la musilimeekundaa to, futuu juunoo ka i tankandi jeenoo la le. Kaatu jeenoo ka moo samba kuu jawo doron ne kan. Ka futuu juuna, a ka tinna le, i ye dijo soto juuna. Niñ ite man siimaayaa, i dijo si siimaayaa noo le. Siimaayaa be Alla le bulu, niñ ite man a soto, i dijo si a soto, adun wo le mu ite la dahaa ti. Niñ daliiloo le ye a tinna, futuujuunoo kummaayaata.

Ka futuu juuna, a ka i tankandi kuu jawoo le la, niñ a ye a tara, i silata Alla la. Ali ña futuu, kaatu m bee sotota futuwo le kono.

Abu Suwaane

Futuusitoo la kuwo

Futuusitoo mu aada meerin baa le ti duniyaa kono. Ntolu la aadoo kono, foloo-foloo i ka kuru keme niñ tan luulu le san. Kemoo si taa futuu sitidulaa to. Niñ wo keta, i si duwaaranjo kan, wo le mu futuusitirajo ti.

Niñ wo bota jee, i si naa keekundankoolu la silatiyo yaamari ka taa faalu kan. Niñ wo keta, i si naa musoo la moolu fanaa yaamari. Ntolu la jan, kodoo meñ ka taa futuu siti dulaa to, a ka ke dalasi muwan ne ti. Wo dalasi muwanjo, musoo taa mu dalasi tan ne ti, luulu doo ka taa jaameñ basoo le to, luulu doo ka dii moo la, meñ ye duwaaranjo kan.

Musukeebaa Suwaane

Musoo ñiniña

Musoo ñanta ñini la horomoo niñ buuña le kono. Foloo-foloo, kewo la alifaalu le ka kuruwo kii musoo la moolu yaa. Wo koolaa niñ kewo be wo musoo soto la, i si a lon. Niñ musoo la moolu sonta, kewo la moolu si kuru keme kii puru futuwo siti.

Doolu be jee, musoo niñ kewo le foloo ka ñoo je, i si naa funti i la alifaalu kan. Niñ futuwo sitita, musoo la moolu si luno loo ka i dijo dii a kewo la.

Musu ñinoo tp, kewo niñ musoo la kacao, nte ye wo le kanu puru moolu si kali wo ke.

Sita Baroo

Faniyaa foo si futuwo ban noo le

M baadinolu, futuubano ka ke le niñ a jarita ban na. Bari saritoolu le be laarin a kunnatoo la, mennu ñanta nooma la. Wolu doolu mu niñ ti ko, niñ ali man taa noo, ali si taa ali la keebaalu kan, waran ali la diinañatonkoolu. Niñ wo keta, tumandoo ali ka talaa kuu le.

Bari meñ ka futuu jamaa ban, wo mu faniyaa foo le ti. Kee jamaa ka kuu jamaa le fo musoo ye, i te meñ ke noo la, tumoo meñ na i be musoo niñ ñini kan. Niñ musoo naata, a man wolu tara jee, bitun musoo si futuwo ban, a ye seyi a la moolu yaa. M baadinolu, ali n kana laahidoo ke, n te meñ kee noo la. Alla fano man lafi wo la.

Faatu Saañan

Futuubango la kuwo

Futuubango mu kuu jawu baa le ti bii jamaanoo kanj. Ŋa daliila dantanj ne je, mennu ka futuwolu banj. A buka beteyaa muumeeke ka futuwo banj. Futuwo ka ke moo fula le teema, musoo nij kewo. Nij futuu doolu banta, wolu buka banj kuu, kaatu ì ka a miira le ko, kewo nij musoo ñinj be ñoo faa la le. Ì si kele baake, janninj ì be futuwo banj na. Doolu si ñoo barama jawuke waranj ì si ñoo samba luwaa bundaa to. Nij futuwo bango ye a tara, diŋolu be ali teema, kewo waranj musoo si lafi diŋolu ye tara ate bulu. Nij ka dindiŋolu miiroo siyandi baake le, kaatu ì buka a lonj, ì be taa la meŋ yaa, baa yaa waranj faa yaa. Wo to futuubango ñanta ke la ñoomoyoo le kono, ko diinoo ye a laa ñaamenj. Futuubango daata le, bari a si ke kayiroo kono.

Kadi L. Tuure

Looli nij Keebaa la futuubango

Ì baadiŋolu, futuubango la mantooroo be musoolu le ye baake.

Keebaa nij Looli la futuwo banta. Keebaa ye a la kiilaalu kii ka taa a fo Looli ye, “I ye naa murun nanj.” Looli ko ì ye ko, “Ali a fo Keebaa ye ko, a ye taa musu doo ñini. Nte te taa la a yaa kotenke.” Kabirinj a ye wo fo, Keebaa fanaa ye musu doo ñini. Alla ye a firindi, a ye kodi jamaa soto. Kabirinj Looli ye wo je, a lafiti murun na Keebaa yaa. Keebaa fanaŋ manj soŋ. Looli naata sii wo ñaama, a manj futuu. A be siirinj wo ñaama. Looli labango manj naa ñiiña, saatee moolu jututa a la. Looli naata ke tulunnaa ti saatowo kono.

Wo to futuubango manj beteyaa, kaatu a ka moo duŋ kuu la le, i manj ñan na meŋ ke la.

Kalifa Baaji

Futuunoolu la ñantoolu

Futuunoolu la ñanta foloo mu muñoo nij buuñaa le ti ì la futuu waatoo kono. Musoo ñanta a keemaa nij a la moolu horoma la le. Musoo le ñanta mara la kewo la kuwolu bee la, sako nij kewo te suwo kono.

Kewo faŋo ñanta a la musoo topatoo la le. Ate le ñanta ka taa baluwo la kuwolu bee ke, mennu be ko depansoo aninj musoo la sitifeŋolu. Musoo le ñanta mara la dindiŋolu la kuluuroo la suwo kono, kaatu ate le ka sabati suwo kono. Wo to ate le mu dindiŋolu la karammoo foloo ti. Nij ñinj bee keta a ñaama futuwo kono, i si a je, futuwo si baraka aninj ñoomooyoo si ke noo ì la futuwo kono fanaa. Wo kono le ì la wuluu diŋolu si ì buuñaa noo, kaatu ì la wuluulaalu ye ñoo buuñaa le.

Sanu Boojan

Ì si kayiroo sabatindi ñaamenj

Ì si kayiroo sabatindi ñaamenj futuunoomaalu teema, wo le mu, foloo-foloo ka ñoo moyi i la futuubunjo kono. Musoo ñanta a kewo la kumoolu moyi la le. Musoo fee, nij kewo ko ‘kiliŋ’, musoo ko ‘fula’, ali te ñoo moyi noo la. Kewo fanaŋ ñanta loo la a loo dulaa le to. Wo le mu ko, a ye mara daañinoo la aninj dindiŋolu la fetoofatoo la.

Futuunoomaalu ñanta ka dookuwo ke, ka ì la dimbaayaa samba. Kewo nij musoo si ɲaniya betoo soto ñoo ye aninj ka a soto hadamadiŋolu bee ye. Bii naafikoolu siyaata baake le. Wo to kewo waranj musoo si ì tuloolu faa banta kumoolu la. Nij kewo ye kuu ke, i si a kumandi bunjo kono, i ye a fo a ye jee. I si a je, ñoomoyi si wara ali teema. Kayiroo si sabatindi ñoomoyoo le kono, i si a je, yiriwaa nij ñaatotaa be sabati la bunjo kono.

Sona Saañan

Seetaanoo futuunoomaalu teema

Futuubango manɗa beteyaa bii jamaanoo kono. Kuwolu, mennu ka futuubango saabu, wolu siyaata baake le, bari manɗa mu a kungo ti, wo le mu Seetaanoo ti futuunoomaalu teema. Seetaanoo ka a tinna le, i ye kuu ke, i manɗa ñanɗa na manɗa ke la waranɗa i ye a fo.

Niŋ futuwo banta kewo niŋ a la musoo teema, musoo ka seyi a yaa le. Jamaa-jamaa musoo niŋ dindinɗolu ka taa a yaa le. Niŋ kewo kamfaata, doo be jee, a buka feŋ kii a dinɗolu ye, kaatu a manɗa lafi i la taa la i baa yaa.

Doo be jee, niŋ futuwo banta, kewo niŋ musoo la kaabiiloolu ka sobi ñoo la le. A sembe baa faŋo, dindinɗolu fananɗa miiroo ka tara siyaarinɗa ne, kaatu i la wuluulaalu manɗa tara ñoo kanɗa. Wo to ali ŋa ña hakiloo tu futuubango la kuwo to baake.

Juju Saañanɗa

Maañoobitoo

Maañoobitoo mu aada bambandinɗa baa le ti ña na Moofinduu janɗa. Maañoobitoo, jamaa-jamaa baa le ka a dinɗo biti. Baamaa le ka a dimmusoo la futuu jooranɗolu bee sanɗa, a niŋ musoo baadinɗolu. Niŋ jooranɗolu, baa doolu ka tara ñinnu sanɗa kanɗa ne domandinɗa-domandinɗa, fo i ye jooranɗa jamaa soto. Niŋ jooranɗolu jamaa ka ke tabirilanɗa feŋolu le ti.

Niŋ baamaa ye niŋ jooranɗolu soto, a si kiilaa kii musoo kewo la moolu yaa ko, a lafiita ka a dinɗo biti waati kaari le la, puru kewo la moolu si i paree wo luŋo kamma. Niŋ luŋo, musoo baamaa si kiilaa kii a baadinɗolu yaa aninɗa a teeroolu, puru i si maabee a dinɗo la maañoobitoo to.

Niŋ luŋo, musoo baamaa ka tabiri baa le ke moolu ye, i si maañoobitoo debe, wo niŋ donɗa baa. Bitunɗa fitiri koolaa maañoobitoo faalu si faani koyoo bitiri a kungo to. Wo koolaa i si a yaamari kuu betoolu la, a ñanta mennu ke la a la futuubundaa to. Niŋ koolaa i si a dandanɗa a kee yaa wo suutoo la.

Kewo niŋ a la moolu si maañoobitoo niŋ a la moolu buuñaa ninsoo la, waranɗa baa. Niŋ tuta kewo la semboo le bulu, ate si manɗa noo.

Musu jamaa futuwo

Musu jamaa futuwo mu hakilitu baa le ti. Niŋ n ko 'musu jamaa', wo mu ka bo fula ka taa santo. Kewo manɗa ye musu saba waranɗa naani futuu, dookuu baa le ka tara i bulu aninɗa hakilitu baa. Tooñaa, diinoo doolu sonta le, kewo si musu jamaa futuu, bari bii, kee jelu le ka tiliŋ a la musoolu teema? Jaabiroo mu niŋ ne ti ko, a kewo dooyaata le bii. Kununɗa jamaanoo musoolu ka i dookuuñoo ye le, niŋ i be kee kiliŋ, bari bii wo manɗa siyaa waranɗa a buka ke faŋa.

Silanɗa niŋ Laamini la musu naanoo manɗa ñoo moyi, Laamini be bataa la le. Hani niŋ a be dookuudulaa to, a hakiloo te tenkunɗa na jee, kaatu ate ye a lonɗa ne, a la suwo kono be ñaamenɗa. M bee ye a lonɗa ne ko musoo, ate kiiliyaata le, bari ite kewo, fo i be niŋ musoolu la ñantoolu bee ke la noo le banɗa? Bii tiloo ka musu naani futuu, niŋ i manɗa beŋ, i dinɗolu fanɗa buka beŋ adunɗa wo buka ke ite kewo ye kayiroo ti. Allamaa ña tanka la wo la. Niŋ kewo niŋ faata musoolu ñaa, bitunɗa fitinoo fele. A wulita koridaa kono, kaatu musu-wo-musu be lafi la a kanɗa ye taama jee, adunɗa wo te ke noo la. Wo to, ali ŋa ña hakiloo tu janninɗa m be musu jamaa futuu la.

Laamin Boyi Sambu

MADIINA PAYIPULAYINI

Alla Tallaa manɗ sonɗ jeenoo la

M̐ baadiɗolu, ali ɗà balafaa ñoo ye tumoo meɗ na, futuunoo fuloolu futuuta. Woto ali manɗ ñan na ñoo niyo toorandi la, kaatu jeenoo mu futuwo kono kuu jawu baa le ti. A ka mantooro le samba nan koridaa kono. Niɗ moo kilin taata jeenoo la, a niɗ kuuraŋo naata, mantooro dunta buɗo kono. Alla Tallaa manɗ sonɗ jeenoo la, wo to m̐ baadiɗolu, ali ɗà m̐ fan tankandi jeenoo ma. I si a je, dahaa si naa ñ na buɗolu kono. Wo to, m̐ baadiɗ futuulaalu, ɗà ñ na futuu saritoolu loɗ. I si a je, musoolu niɗ kewolu bee be dahaa la.

Jaara Njaayi

Musoo ñanta ñini la ñameɗ

Futuwo mu kuu kummaa baa le ti hadamayaa kono. Niɗ i be musoo ñini la, i ñanta a ñini la horomoo niɗ buuñaa le kono. N̐ na aadoo to, niɗ i lafita musoo la, i ka a fo i la alifaalu le ye. I ye moo tomboɗ ka ke silatiyo ti. I ye a niɗ kuruu sitoo kii musoo la alifaalu yaa. A si a ko wolu ye ko, "N̐ lafita musoo le la ali la koridaa kono."

Niɗ wo keta, musoo la moolu si a fo silatiyo ye ko, "I yoo, taa fo ñin luɗ kaari, i si naa. A si a tara, ɗà ñoo je baadiɗ buɗ kono." Niɗ sila tiyo muruta nan, i si i la futuu ñantoolu kacaa ñoo kan.

Sire Boojan

Futuwo la kuwo

Niɗ i lafita musoo la, sunkutoo juubee, i ye meɗ kanu aduɗ a fanan ye i kanu. I niɗ a ye diyaamu, fo ali ye beɗ kan to. Wo koolaa ite kee ye naa a fo i baadiɗolu ye ko, "Ŋa musoo le je Booɗankundaa, n lafita le ka a ke musoo ti." I faamaa ye kuruwu san, a ye moo kii musoo la moolu yaa Booɗankundaa. Wo koolaa Booɗankundankoolu si naa kuruwu janjandi baadiɗolu ye ko, "Ami ye kewo le soto." Kewo la moolu si naa kuruu fulanjanɗo kii ka futuwo siti. Wo koolaa keebaalu ye naa, musukeebaalu, sunkutoolu anin kambaanoolu ye naa. I ye futuwo siti.

Wo koolaa i ye naa laaran loo ke. Kewo ye naa laaranɗo san, eponsoo, rajoo anin basoo. I ye setoo samba nan. Baadiɗolu bee ye naa jee kotenke, donjo ye ke anin kuu jamaa-jamaa. Niɗ wo keta fo a pareeta, i ye naa musoo dandan a keemaa yaa.

Kewo la moolu niɗ musoo la moolu bee le ka naa beɗ, i ye sii dulaa kilin, i ye ñoo yaamari futuwo keeñaa la, anin i ye ñoo so hakili kendoo la anin duwaa. Wo koolaa i ye naa dundinkano ke.

Niɗ i bota a la, i ye naa janjan. Musoo ye tu a keemaa yaa. Tooñaa-tooñaa futuwo manɗ diyaa, musoo ñanta a keemaa buuñaa la baake le, kewo fanan ñanta a la musoo buuñaa la le, kaatu musoo ka bataa baake futuwo kono. Kaatu musoo ka tu a keemaa la feɗolu kuu la le, ka kinoo tabi, ka buɗo fita anin ka jiyo bii.

Nfanli Saane

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo mu kuu le ti meɲ jawuyaata, kaatu a ka mantooroo niɲ futuu lanjuuroo le saabu. Ko meɲ niɲ kiliɲ funtita, a ye jeenoo ke, a naata kuuraɲo naati, a ye a sawundi a futuuñoɔ la. Niɲ wo keta, i si a je, koridaa te diyaa la kotenke. Kaatu kuuraɲo be koridaa-wo-koridaa kono, kayiroo te soto la jee sako niɲ a lonta ko, a sotota jeenoo le kono. Wo si ñoo moyibaliyaa saabu futuuñoomaalu teema, meɲ si futuubaɲo saabu.

Wo to m̃ baadiɲolu, m̃ bee si fata jeenoo la. A ka koridaa teyoo le ke.

Mariyaama Jamme

Fankantoo futuwo kono

Fankantoo la kuwo kotoo mu ñiɲ ne ti futuuñoomaa fuloolu teema: Ì ye sii ka miirali ke, ì ñanta diɲ jelu le soto la, aniɲ ì ñanta ì soto la waati jumaa le la. Ì ye a kuwo kacao, aniɲ ì ka a kuwo juubee ñoo fee, kaatu dimbaayaa la waroo ñanta kaañan na le. Ì si kacao, dimbaayaa topatooñaa niɲ ì baluuñaa be tara la ñaameɲ na. Bitun ì si naa wuli, ì ye taa dimbaayaa la kuwo feere landoo bundaa to, waraɲ jaaraloo bundaa. Wo bundaalu ka ì maakoyi ì la suula kuwolu to, puru ì kana diɲ jamaa soto waati sutundiɲ kono.

Ramatullayi Jallo

Futuu juunoo la kuwo

Futuu juunoo la mantooroo warata baake le, kaatu ñiɲ musoo si mantooroo soto noo a wuluu waatoo ko, a si faa noo waraɲ a diɲo si faa noo. Wo to janniɲ musoo be futuwo la, a ñanta sanji taɲ niɲ seyi soto la le. Niɲ meɲ menta, wo te mantooroo soto la futuudulaa to.

Musoolu le ka bataa dimbaayaa marañaa to. Wo to musoolu ñanta a lonɲ na le, ì ka dimbaayaa topatoo ñaameɲ. Meɲ ye keebaalu la kumoolu moyi, wo si dimbaayaa topatoo noo le. Wo to, ali ña m̃ faɲ tanka futuu juunoo la, ñ si tanka a la mantooroo la.

Bintu Kante

Ɗ si kayiroo sabatindi ñaamenj

Futuwo mu kuu le ti, meŋ ye a loŋ ko, Allahu Tallaa le ye a daa ñ teema, fo ñ si naa hadamayaa ke noo horomoo niŋ buuñaa kono. Wo kamma la, a kummaayaata le ka a loŋ, ñ si kayiroo sabatindi ñaamenj ñ na futuwo kono. Futuñoomaa fuloolu ñanta ñoo kanu la le.

Tooñaa, musoo niŋ kewo ñanta kaañanŋ na koridaa kono le, bari ntolu musoolu si a loŋ ko, kewo niŋ a loodulaa le mu, musoo fanaa niŋ a loodulaa le mu. Niŋ i ye a je, 'fifitii-fifitii' ye ñ na futuwo doolu lanjuurundi le. Ɗ na aadoo maŋ kewo niŋ musoo kaañandi, hani ñ na diinoolu faŋo ye kewo le tambindi musoo la. Wo to niŋ ñ lafita kayiroo ye sabati ñ na futuwo kono, kewo si loo a loodulaa to, musoo fanaa ye loo a loodulaa to.

Mariyaama Jaaju

Futuwo la kuwo

Ɗ bee ye a loŋ ne ko, niŋ ite kewo be musoo ñini la, i ñanta taa la a la wuluulaalu le yaa. Niŋ musoo la moolu sonta, i ye a futuu, i ñanta kuruwo dii la alifaalu le la. Wolu ye a futuusiti i ye. Kayiroo te sabati noo la koridaa kono, niŋ kewo niŋ a la musoo maŋ ke kaŋ kilij ti. Musoo fanaa ñanta a keemaa buuñaa la le ka a horoma. Aduŋ a si a maakoyi waatoo meŋ na, a dunta bataa kono. Suturaa si tara ñ teema. Musoo maŋ ñanŋ na a keemaa jusoo kandindi la waati-wo-waati. Wo le ka a tinna, saayinŋ kewolu ka ñ la dimbaayaa niŋ ñ la musoolu fili jee. ñ ye taa maaño ñini, meŋ be a jusoo sumayandi la. Bituŋ ite musu keebaa niŋ i diŋolu si duŋ bataa kono, fo janninŋ Alla be ali maakoyi la.

Wo le ye a tinna, m be a sindi la musoolu bee la ko, niŋ i be i la futuubundaa to, kana kooma juubee, hani i ka kumoolu moyi banta. I ye i muña, i ye ñaato bayindi, kaatu m be ka jee le juubee. M be n na kumoo danŋ na jaŋ ne.

Meeriyen Mendi

Musuñinoo ñinŋ futuwo la kuwo

Niŋ i lafita sunkutoo la, ka a ke musoo ti, i ka moo le kii a la moolu yaa ka fo ñ ye ko, ite lafita ñ diŋo la ka a ke musoo ti. Wo koolaa ñ ye naa futuwo siti ali teema. Bituŋ i ye naa laaraŋo saŋ, basoo, rajoo niŋ eponsoo. Ali ye taa laraŋo loo musoo yaa. Niŋ ali pareeta, ñ ye naa musoo dandaŋ ite kee yaa.

Niŋ musoo futata a keemaa yaa, ñ ye naa a dundinkanŋ. Wo koolaa, ñ ye naa maaño bitoo ke, musoo ye tu a keemaa bulu. Musoo ñanta a keemaa la yaamaroo le muta la waati-wo-waati. Tooñaa-tooñaa, futuwo bataa bee be musoo le kaŋ, kaatu musoo le ka tu dookuwo la waati-wo-waati, ko meŋ tabiroo, kuuroo, looñinoo, dindinŋ topatoo aninŋ kuu jamaa-jamaa. Bari kewolu fanaa ñanta ñ la musoolu maakoyi la dookuu doolu la le, ko meŋ looñinoo. Kewo ñanta a musu muta la bulu fula le la.

Sukunda Komesi

PEÑEM

Ñ si kayiroo sabatindi ñaamenj

Futuwo kono kayiroo sabatindoo ñanta ke la futuúño fuloolu la caaboo le ti. Kaatu ninj i ye a juubee, futuwo mu kuu le ti, menj ye a lonj ko, duniyaa ninj laakira kuwo le mu. Ninj i ye a koroosi ñ na musilimeeyaa aninj kiriisitiyaani siloo to, futuwo horomata le adunj a buuñata baake. Futuúñoole ñanta le, ì ka kacaa waati-wo-waati ka ñoo yaamari, ì si kayiroo sabatindi ñaamenj futuwo kono. Misaali fee ì la kulloo kuwolu ñanta le ka mara. Ì pareeta kuu-wo-kuu ke la musoo le mu banj, kewo le mu banj, a ye yaamaroo ñininj a futuúño bulu. Ninj Alla ye ali so dimbaayaa la, ali si yaamari kendoo dii ì la waati-wo-waati.

Tooñaa, sonkoo te baayila futuúñoole teema, bari ninj a landatambita, ali manj ñan na ali jusoo sankaa la, kaatu futuu-wo-futuu ye silatiyo soto le. I si taa noo i la silatiyo yaa le, i ye i la kamfaa kuwolu dantee a ye. Silatiyo fananj ñanta a la kata kuwolu bee ke la le, ka a je ko, niikuyaa menj be ñinj futuúño fuloolu kanj, a ye banj.

Ninj silatiyo ye a katakuwolu ke ka a je ko, kayiroo si naa ñaamenj, bari a manj a ke noo, wo to a ka naa i foño le. A ye taa saatowo alifaalu yaa waranj kaabiloo alifaalu. Ninj a ye a la siloo dantee wolu ye, n jikita yaamari-wo-yaamari, menj be bo la wo alifaalu bulu. Alla la maakoyiroo kanj, wo kuwo ka banj ne, kayiroo ye naa sabati wo futuúñoole teema.

Kawusu Saañan

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroo de, a ka saasaa jawoo le saabu moo la. Sako saasaa, ì ka a fo menj ye ko Eeds kuuranjo. A ka dindinj sotobaliyaa fanaa saabu noo le, lannabaliyaa aninj ñoo soboo i ninj i teeroolu teema. I la makaamoo ka jii le, kaatu moo buka i muta moo soobee ti, sako ninj a ye a tara ì futuuta. Adunj a ka futuwo banj noo le. I siiñoole buka laa i la kotenke. A fele, i ye mantooroo saabu i fanjo ma.

Adama Jiiba

Futuubango la kuwo

Ì baadijolu, ñ bee ye a lonj ne ko, futuubango be siyaarinj ne. Wo kamma la fo ñ bee si ñ miira, ñ ñanta ñinj kuwolu talaa la ñaamenj, kaatu ñinj kuwolu ka lafaa le doronj, a buka talaa.

Futuubango be siyaa kanj ne, kaatu musoolu ko, itolu te kewolu la kumoolu moyi la. Adunj kewolu le ye ì futuu, ñinj kuwo ye n jaakali baake le. Musoolu manj paree ka kewolu la kumoolu nooma, adunj fananj jamaanoo ye a tinna, musoolu manj soj ka tara kewolu la maroo koto. Wo le ye a tinna futuubango siyaata ñinj jamaanoo kanj. Kewolu doolu fanaa sotota le, mennu manj soj ka futuwo la ñantoolu dii i la musoolu la. Wo fanaa ye futuubango siyandi bii jamaanoo kanj.

Ì baadijolu, ñ bee ña ñ miira futuubango la, doolu buka a ke daliila kanj. Ninj i ye a koroosi, fo kewo le mu banj waranj fo musoo le mu, ì kilinj-wo-kilinj menj na futuwo banta, ì buka daliiloo fo, menj ye a tinna wo futuwo banta.

Sana Saañan

SAAÑAN

Futuusitoo

Futuusitoo mu ntolu la aadoo le ti. Alifaalu ka futuwo siti dalasi naani anij taransoo le la. Ñ ka laaraŋ loo fanaa ke. Wolisi-wo-wolisi kono, ñ ka kompileeti taŋ ne ke jee, duuma kurutu paketoo anij duuma faanoo. Baarimmusoolu si naa kontondiroo la musoo yaa.

Faatu Caamu

Futuubaŋo mantooroo

Futuubaŋo mantooroo, a ka laa jumaa le kaŋ? A ka laa musoo le kaŋ, kaatu diŋolu ka tu ate le bulu. Ka maakoyirilaa soto, a ka ke bataa kuu baa le ti ì ye. Wo le ye a tinna musoolu ka karaŋo seyi, kaatu niŋ ì karaŋta, ì si ì faŋ maakoyi kuu jamaa la noo le, mennu be ko saafunadedaa anij cuuboo dedaa.

Liisa Faati

Futuwo mu sabaroo le ti

Futuũnoomaalu ñanta sabari la ñoo ye le, kaatu futuwo mu sabaroo le ti. Musoo ñanta sabari la a keemaa ye le, bari kewo fanaŋ ñanta sabari la musoo ye le. I si a je, kayiroo si sabati noo ali teema. Wo kayiroo kono ali si ali la dimbaayaalu topatoo noo.

Jatu Caamu

Dalasi naani niŋ taransoo

N si n na aadoolu fo ali ye. Wo mu futuusiti kodoo, dalasi naani niŋ taransoo. Wo le ye a tinna futuũnoomaalu dammaaluu ñanta ke la sabarilaalu le ti. Bari sabaroo waramaa mu musoo le ti. Musoo le ka bo a baamaa niŋ a faamaa yaa, a ka taa wandi koridaa kono.

Faatu Kante

Ñà ñ diŋolu tanka

Ñ na ñiŋ jamaanoo, a koleyaata baake, kaatu m̀ be diboo le kono. Futuwo la kuwo to, kuuraŋo be jee, ì ka meŋ fo ko 'HIV'. Wo le ye ñ jaakalindi baake, kaatu moo jamaa maŋ soŋ ko, ñiŋ kuuraŋo sotota le. Niŋ moo keme mu, taŋ saba doronj ne sonta ko, ñiŋ kuuraŋo sotota le.

Saayiŋ ntolu wuluulaalu, ñà ñ na dimbaayaalu samba lopitaanoo to, ì ye ì yeloo taa, ì ye a juubee. Niŋ a beteyaata, i ye kayitoo taa, i ye a maabo. Niŋ a lafita kewo la waraŋ a lafita musoo la, i ye wo kayitoo bondi, i ye a dii a maarii la. I ye a fo a ye ko, "A taa. A fo a maarii ye ko, a ye taa a yeloo taa, ì ye a juubee. Niŋ a beteyaata, ali ye futuu."

Araa Jaaju

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo mu kuu jawu baa le ti. A la mantooroolu siyaata, ì jawuyaata. Jeenoo ka kewo ninj musoo bee le mantoora. A ka kuuraŋo saabu ì bee le la, kuuraŋolu mennu be ko sopis, Eeds aninj a ñonj doolu.

Musoo ñanta futuu la le, kaatu musoo le ka dimbaayaa kendoo wuluu adun futuwo kummaayaata baake le. Ninj i maŋ futuu, i tuta jeenoo la, fo ì faata. I la moolu si malu, i la saayaa fanaŋ buka daraja saatee kono. Ñinj ne ye jeenoo mantooroo warandi. Musoolu, ali nà futuu, wo le be n na saama ñiinaa la.

N na kuma fulanjanjo, wo le mu kuu saba ti, meŋ ye jeenoo siyandi: Motoo, mobayiloo aninj kodoo. Ñinj kuu saboo, wolu ye dindinolu la kuwo koyandi i bulu. Feŋ teŋ fo ñinj “sukadadiilu”, ninj motoo be ì bulu, ì ka tu sunkutundinolu le nooma. Sunkutundiŋo ñinj te karaŋo ke noo la, fo a la karaŋo si tiinaa. A te a la alifaalu danku la, fo a ye naa mantooroo soto, meŋ be a la alifaalu nimisa la.

Musoolu, nà m faŋ horoma. Wo be n tanka la ñinj kuuraŋo ma.

Mayi Saañan

Futuu juunoo maŋ beteyaa

Futuuna-wo-futuuna ka bo suwo le kono, foloo to alifaalu ka dimbaayaa mara baake le. Ì ka wuluulaa le ñiinka, jumaa le dinkee mu waraŋ jumaa le dimmusoo mu. Ninj ì ye alifaa meŋ na soobeeyaa loŋ, miniŋ-miniŋ buka tara wo to, adun ì buka futuunaafuloo fanaŋ warandi baake.

A dimmusoo doolu ka taa fo sanji muwaŋ, doolu ka tamba wo la. Ali nà muruŋ kooma, n na jamaano be n dundi kaŋ dinkoo le kono. Sanji taŋ ninj naani dindiŋ mereŋ niilaa, a ka muŋ ne saabu? A kookiloo maŋ meŋ, ninj mantaa maŋ beŋ, a saatoo si tariyaa.

“Maa kuu, labaŋ kuu.” Motoolu ye a bayi, ì maŋ a soto. Kuluntiilaa ì ye a bayi, ì maŋ a soto. Ntolu simmaalu, n si a soto baŋ? Alla maa n tanka la kodoo Seetaano ma.

Jankee Jaata

Futuu juunoo la mantooroo

M baadinolu, m bee ye a kata nà saritoolu nooma, meŋ si n tankandi futuu juunoo la mantooroo la, kaatu a mantooroo siifaa siyaata le. Foloo-foloo, musu jamaa ka faa n na Kambiya jaŋ tiŋo waatoo la. A ka saabu ninj futuu juunoo le la. Wo kamma la m be alifaalu daani la, ì ye dindinolu bula, ì ye karaŋ. Wo le be fuwaareyaa bayi la.

Ninj keebaa, meŋ siyo be sanji taŋ wooro, wo ye naa alifaalu yaa ka ì daani dimmusoo la, meŋ siyo be sanji taŋ ninj saba, adun a be karambuŋo le to, ì ye a bondi jee. Ì ko a ye ko, “Taa futuwo la.”

Wo le ye fuwaareyaa warandi n na bankoo kaŋ, adun a ye jaatikendeyaa naasindi. Wo kamma la, m be baadinolu daani la baake, musu-wo-musu be ñinj bankoo kaŋ, m bee si a kata, nà keebaa karaŋo ke. Wo to i keemaa te i neenee noo la ka i diŋo bondi karambuŋo to ka a futundi, kaatu wo be a tara la ko, a baa ye fahaamuroo ke le.

Jalika Jabaŋ

Futuubango la kuwo

Nin i ye a juubee, futuwo kummaayaata le baake. A la kummaayaa manɗanɗan duniyaa kuwolu dammaa to, a taata le fo alikiyaama. Wo to ñ si ke sabarilaa ti, sako musoolu. Kaatu futuwo la bataa, a bundaa tanɗan woorowula nin luulu, wo bee be musoolu le kanɗan.

Musoolu la bataa bundaalu siyaata baake, kaatu ñ la sembetiyaa manɗanɗan wara baake ñ na ñin moo Moofinduu bankoolu kanɗan. ñ ye musoolu muta le, ko menɗan ñ la junɗolu. Aduɗ horomoo te a kanɗan, buuñaa te a kanɗan, lipari jamaa a nin barama jamaa fanaa be laarinɗan wo kanɗan. A niikuuyaa warata baake musoolu ye.

Aduɗ ñ si i bula ñ la niidiyaa kanɗan, daliilu buka tara la jee. Kaatu ñ ka ñin ne fo ko, musoolu siyaata le. Nin ñ ye ite la futuwo banɗan, i be doo le soto la. Wo keta musoolu ye bata kuu baa le ti. A ye a tinna, fanɗan futuulaa be naa dooyaa la baake le saayinɗan.

Ñ si naa ñ na alifaa fuloolu fanaa to, mennu keta ñ na bitanɗolu ti, kaatu doolu fanaa buka taa kuu. Bitammusoo waranɗan kewo ka kanuñoomaa fuloolu la futuwo banɗan, sako nin kewo ye domandinɗan soto. Wo siyaata le baake saayinɗan, aduɗ wo fanaa mu bataa doo le ti aninɗan kuu jawu baa futuwo kono. Kaatu moo fuloolu, mennu ye ñoo kanu, ñanta ñin miira la ko, Alla taa koolaa, hadamadinɗan seetaanoo doronɗan ne si wolu talandi.

- - -

Mariyaama Baayo

SAAÑAN BUŊKILIN

Fula kulliyo

Kulliyo mu aada beɗo le ti Misilimeyaa kono. Ntolu la Fula aadoo to, nin musoo wuluuta, a ka tu buɗo le kono fo lookunɗan fula. Wo koolaa i si naa kulliyo ke. Kewo ka kuruwo le sanɗan, a ye a janjandi musoolu nin kewolu aninɗan bitanɗolu teema, ka a la kulliyo fo ñ ye, aninɗan saatee doolu.

Kewo le ka kullii jooranɗolu sanɗan aninɗan jiba dondikoo nin deenaani feɗolu. Jiboo baa le ka baa nin a tabirilanɗan jooranɗolu samba nanɗan, ka a tabi daasaamoo ti. Kewo ka taamisoo faa kulliidulaa le to, ka a ke kontonɗo ti. Nin moolu ye domoroo ke, ñ nin suusaa nin miranɗan jaloolu ka tulunɗan ne fo suutoo, moolu ye janjanɗan.

Binta Sowu

Laaranɗan loo

Nin i be sunkutu laaranɗan loo ke la, kee baarimmusoolu, futuu ñaatonkoo aninɗan moo doolu le ka laaranɗan nin a jooranɗolu samba musoo yaa. Nin ñ futata musoo la moolu yaa, sila ñaatonkoo ye laaranɗan nin a jooranɗolu yitandi musoo nin a la moolu la. ñ ka laaranɗan loo tantanɗan luwo le kono ka feɗan jamaa landi a kanɗan, ka kunnee londi a bala. Musoo nin moolu bee kontaanita. ñ ka donɗo ke, ka jaloolu so kodoo la. Nin domoroo keta, moolu bee si duwaa ñoo kanɗan. Wo koolaa ñ ye janjanɗan.

Ayisatu Sonko

Futuwo la aadoolu

Ntolu yaa, niɲ i be musoo ñini la, i ka musoo foloo le ñininkaa, fo a lafiti ite kee la le baɲ, waraɲ fo a maɲ lafi. Niɲ a ko, a lafiti i la le, i ka taa le, i ye a fo i la alifaalu ye ko, ɲa musoo le je, n lafiti a la sunna niɲ farilaa.

Saayinɲ kewa la alifaalu si kiilaa kii musoo la alifaalu yaa ka a fo i ye ko, “Ñ na Laamini ko, a lafiti ali la Faatu la, ka a futuu.” Musoo la alifaalu si a fo ko, “Yoo, taa, ɲa i la kumoo moyi le. Taa fo ñaato, ñ niɲ ñ doomaalu si sii, ɲa a kaaa. Niɲ m̄ pareeta, ali be a kalamuta la le.” Kewa la moolu si kiilaa murundi kotenke ka musoo la moolu ñininkaa ko, “Ali ye maɲ ne jaabi a kuwo to.” Musoo la moolu si a fo i ye ko, “Ali bisimilaa. Ali kuruwo kii naɲ.” Musoo la moolu si i la aada kuwolu fo kiilaa ye. Niɲ kewa la moolu ye wo aada kuwolu ke, wo koolaa i si naa futuwo siti i teema.

Banna Saane

Fula maañoobitoo

Aramisa luɲo wuraaroo, i ka kee le foloo biti. I ka duwaa le ke, wo koolaa moolu ye naa donɲo ke. Kee baarimmusoolu ye naa moolu so aninɲ jaloolu, suusaa niɲ miranɲ jaloolu be tulunɲ kanɲ.

Maaño k ee niɲ futuu ñaatonkoo niɲ kambaanolu ye taa maaño musoo kamma. Aramisoo wuraaroo le, maaño k ee niɲ doolu aninɲ futuu ñaatonkoo, i si taa maaño la moolu yaa ka a fo i ye ko, ñ naata le ka maaño taa. Maaño baalu ka tulunɲ ne ka bo Aramisoo suutoo fo Arijumoo soomandaa. I ka maaño musu biti Arijumoo soomandaa ka a dandanɲ a keemaa yaa. Kee faamaa si ninsoo dii ka a faa musoo niɲ a la moolu ye. Niɲ i ye ninsoo faa, i ye tabiroo ke. Moolu ye domoroo ke, i ka maaño la jooraɲolu fintindi ka i yitandi moolu la. Saayinɲ i ka doo dii bitaɲolu niɲ baarimmusoolu la, jooraɲolu aninɲ daarifaanolu.

Sira Sowu

Futuubaɲo la sababoo

Saayinɲ jamaanoo futuubaɲo siyaata baake le. Jamaa-jamaa a ka bo kee niɲ a la moolu le la karoo la, kaatu niɲ a ye musoo futuu fo a niɲ musoo ye diɲolu soto, kewa ñinɲ si naa fisiriwalleeyaa baake a la musoo la, a ye taa doo ñini. Niɲ wo musu fuloolu maɲ naa beɲ koridaa kono, wo fanaa ka ke a sababoo le ti. Niɲ maaño naata, kee buka a daa ke musukeebaa la kuwo to, diɲolu ka tara toorarinɲ koridaa kono.

Musukeebaa ñinɲ si naa jaakali ka dewunɲ. A buka a lonɲ, a be meɲ ke la, a niɲ a la dimbaayaalu. A si naa i bee samba a faamaa yaa. Niɲ wo keta, kee fanaɲ si faa a la musoo la. A ye leetaroo saf ee ka musoo kano dii a la.

Soonaa Jaata

Futuubaɲo la kuwo

Moo-wo-moo mu futuulaa ti, a bee ñanta hakiloo soto la le puru saama kamma. Futuu nene maɲ baɲ diyaa kono, bari hakilimaayaa ñanta ke la jee le. A maɲ ñiiña futuuno fuloolu teema ka kuu koleɲo ke ñoo la waraɲ ka loo mansa ñaatiɲo la, niɲ diɲolu be ali teema. Futuwo mu kuu le ti ka bo Alla yaa, niɲ wo banta, feere te jee. Moo fula meɲ ye diɲolu soto, niɲ futuwo le banta, i teemoo maɲ talaa duniyaa niɲ laakira. Kaatu niɲ diɲolu la kuu siita fo baa niɲ faa ye sii ka a fo. Wo to i maɲ ñanɲ na ka kuu jawu ke ñoo la.

Ndeyi Saaɲanɲ

Fankantoo la kuwo

Moo-wo-moo ñanta le ka fankantoo soto futuwo kono. Moo si i kee la moolu muta, anij a baarimmusoolu nij teeroolu. Saayij futuwo jamaa baa ka tara wolu le bulu, kaatu baarimmusoolu, teeroolu anij bitammusoolu ka musoo ke ì siinaa le ti.

Ì ka a fo le, i ye mara kewe nij a la musoo bee la buɗo kono. Kee hakilimaa doolu buka soɗ wo la, kaatu ì ka a loɗ ne ko, musoo maɗ ke joɗo ti. A bota koridaa le kono.

M baarimmusoo fanaɗ maɗ ñaɗ na a kee la alifaalu ke la a fulaɗo ti. Nij i ye keebaalu horoma, dindigolu be i fanaa horoma la le.

Faatu Siise

Maañoobitoo

Maañoo ka biti Aramisoo wulaaroo le la. Bitiroo koolaa alifaalu si naa ka duwaa, jannij ì ka a samba a kee yaa. Duwaa koolaa a la moolu si naa a samba a keemaa yaa. Arijuma luɗo soomandaa, kee si a buuñaa baa baa la waraɗ saajiyo. Buuñaroo koolaa, ì ka maanoo nij kaleeroo dii a la, anij daarifaanoolu anij a la sitifaani toomaalu bee.

Maamaa Kaañi

Futuwo la kuwo

Foloo-foloo, m be kuma saba le fo la futuwo la karoo la. Foloo mu futuu juunoo la mantooroo le ti. Fulaɗaɗo mu kuuraɗo le ti, meɗ ka soto futuwo kono. Sabaɗaɗo mu ñij ne ti ko, ñ ñanta ñ na alifaalu la kumoo muta le le.

Nij ì ñanta ka musoo futuu, kewe nij a la moolu ka taa futuwo siti ì bitankundaa to. Jamaa-jamaa futuwo ka siti Dimaasoo la. Nij ì be taa kaɗ futuudulaa to, ì nij kuruwo le ka taa jee. Wo tumoo ka a tara, moolu bee be siirij. Alimaamoo ye futuwo siti, a ye duwaa futuuñoomaa fuloolu teema, fo Alla si kayiroo sabatindi ì teema.

Ami Ba

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Folooto keebaalu le ka musoolu niilaa. I faamaa nij i binkimaa le ka ñoo moyi ka kiilaa kii ko, "Ñ lafita ali la Binta la puru ka a dii ñ na Buuba la." Binta buka a kalamuta, Buuba fanaa buka a kalamuta. Binta faa le ka futuu naafuloo bee ke, anij a la futuu jooraɗ koteɗolu. Wo koolaa a si naa kee kilij kumandi, a ye wo laa Binta kaɗ ka a samba alifaa kilij yaa ka Binta yaamari futuwo la kuwolu la. Wo koolaa, ì ye naa Binta samba Buuba yaa. Bituɗ nij ì futata ì si a fo ko: "Binta, i keemaa fele", aduɗ "Buuba, i la musoo fele".

Binta si kumboo fo a ñaalu bee ye yiti, Buuba nij kontaani baa. Musoo ñiniña siifaa siyaata baake, ñij doo mu Alimaani musoo le ti.

Jeyinaba Saane

Keetaa musoo

Musoo meŋ keemaa faata, a la kuwo mu hakilimaayaa le ti. Kaatu musoo buka a duwaa ko, "N kee ye faa, ŋa naa futuu a kotoo waraŋ a doomaa ye."

Niŋ Alla taata a ke, wo kuu siifaa taata soto. Ite kewo, meŋ be naa ñiŋ musoo keetaa la, i si ñiŋ loŋ ko, Alla kiitiita meŋ na, moo buka wo bayi noo. Musoo si a loŋ ko, m be bii kono, kunuŋ tambita, saama be naa. Kee hakilintaŋo le ka keetaa musoo kumbondi.

Mbaarika Boojaŋ

Kuluuroo mu futuwo la ñantoo le ti

Kuluuroo fanaŋ mu ñantoo le ti futuwo kono. Kuluuroo kuŋo bee ñanta ke la kee le la karoo la, kaatu bii diŋolu buka sila baalu la. Faa doolu buka i diŋolu kuluu biriŋ, ì ka ì dindiŋolu bula jee le fo ì ye keebaayaa. Nunto moolu bee le ka diŋo kuluu. Diŋ-wo-diŋ, niŋ i ye a je, a be kuu la, meŋ maŋ beteyaa, i si a buutee noo le. Bari saayiŋ, niŋ i ye wandi diŋo maa, a la alifaalu si i samba mansa yaa. Wo le ye a tinna diŋolu la maaña siyaata. Diŋ barakariŋ mu moo bee diŋo le ti. Moo si i diŋo kuluu, janniŋ mansa be a kuluu la i ye.

Kumba Maare

Futuujunoo la kuwo

Jamaa-jamaa alifaalu ka sila ñiŋ ne la ko ì diŋolu la konomaa. Wo le ye a tinna ì ka kee dii ì la juuna, sako Fuloolu. Saayiŋ dindiŋolu buka ì la alifaalu la kumoo moyi. Niŋ i ye a juubee fanaŋ, a maŋ jawuyaa baake. Kaatu saayiŋ saayaa be nuŋo niŋ ñaa le teema. Bari niŋ i ye diŋo soto, moolu buka ñina noo i la. Niŋ moolu ye a je, ì si a fo ko, tambilaa kaari diŋo le mu ñiŋ ti. Bari niŋ i faata, i maŋ diŋo soto, moolu hakiloolu buka bula i la baake. Mandinkoolu ka a fo wo le ye ko: "Pakayaaju saayaa, Allamaa ñ bee tanka la wo la." Amiini.

Ñimma Boojaŋ

Mandinka kulliyo

Kulliyo la kuwolu ka kumaasi, kabiriŋ niŋ musoo wuluuta luŋo meŋ na, kaatu kankulaaroo ka kumaasi wo luŋo le la ka a fo moolu ye ko, "N na musoo wuluuta." Tili fula koolaa kewo niŋ a baadiŋolu si sii ka kulliyo la kuwolu katandi ñoo kaŋ, ka kuruwo kii bitaŋ kundaa, ka a yitandi ì la ko, ì be kulliyo le ke la.

Janniŋ kullii luŋo be sii la, kee baarimmusoolu le ka saafunoo niŋ musoo la jiba siisee samba, ka taa jiboo kontoŋ. Kewo si kodoo dii a baarimmusoolu la ka taa kullii jooraŋolu saŋ, aniŋ jiboo la dondikoo. Niŋ kulliyo tuta tili fula, i si ñoo tuu ka a ke futoo ti. Wo saamoo le ì ka maanoo tuu aniŋ ka pankeetoo jani.

Kullii luŋo ì ka daasaamoo tabi, luntaŋolu si naa ka kiilaa kii alimaamoo yaa, aniŋ bitaŋ kundaa, ka a fo ì ye ko, kullii waatoo site. Musoo niŋ deenaanoo si finti aniŋ baarimmusu fula aniŋ timmutalaa.

Janniŋ i ka deenaanoo too fo, taamisoo foloo le ka faa. Wo koolaa ì si ì la daasaamoo talaa, moolu ye a domo. Kontoŋ tabilaalu si naa tabiroo ke. Niŋ moolu ye domoroo ke, ì ye naa tantaŋ luwo loo fo suutoo. Luwo si koo, moolu ye janjaŋ. Wo saamoo i si naa ka joŋolu bula bayoolu aniŋ kodoo la.

Jankee Foofana

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo maŋ beteyaa fereŋ, kaatu a ka kuuraŋ jamaalu le saabu moo la. Kuuraŋolu mennu be ko Eeds, seketoo, keesantoo aniŋ doo koteŋolu. Eeds mu kuuraŋ jawu baa le ti, kaatu a maŋ jaararoo soto. A labaŋo mu saayaa le ti. Seketoo ka musoo wuluraŋo le suki, a te diŋo soto noo la.

Saayiŋ musoolu lafiita ŋaaŋaa le la. Ì ko, ì te bataa la. Niŋ ì maŋ bataa ka kodoo soto, i be i faŋo waafi la le ka kodoo soto. Wo si naa, kuuraŋo sii noo i la, meŋ te jaara noo la. Moo-wo-moo si soobeeyaa, a ye a ŋaa loo a la sotoo kaŋ puru i la sooma si beteyaa.

Mariyaama Ba

Musoo la futuubaara kendoo

Musoo ñanta futuubaara kendoo meŋ ke la a la futuwo kono, wo mu ñiŋ ne ti ko: A ñanta a keemaa la yaamaroolu muta la le. Niŋ kewo ko, i kana taa daamento, i maŋ ñaŋ na taa la jee. Musoo maŋ ñaŋ na finti la, a maŋ sara a keemaa la. Kewo niŋ musoo bee le ñanta ñoo la yaamaroo muta la. Kaatu niŋ futuunoomaa fuloolu ye ñoo muta, ì la buŋo kono ka diyaa le. Diŋ betoo si soto jee, aniŋ kayira jamaa. Niŋ ñoomoyoo maŋ soto futuwo kono, kayiroo niŋ yiriwaa te soto noo la jee.

Ñaara Faati

Diŋ buuroo

Saayiŋ jamaanoo diŋ buuroo siyaata baake. Kee doolu buka soŋ, ì la musoolu ye duŋ dimbaayaa maraŋaa. Niŋ ì maŋ duŋ dimbaayaa maraŋaa to, musu doolu la harijee tariyaata ka diŋo soto.

Musu doolu fanaŋ ka wuluwo loo ñoo kaŋ ne puru kullijansoo. Musoolu ñanta a loŋ na le ko, ì si wuluwo jamfandi ñoo la ì la jaatikendeyaa kamma la. Musoo te jaatikendeyaa soto noo la, aniŋ a diŋo, niŋ a la wuluwo buka jamfa ñoo la. Diŋ buuroo bataa warata baake. Kuuraŋ meseŋolu ka siyaa a kono baake. Musoo ñanta, a niŋ a kee ye sii, ì ye kacao, ì be ì diŋolu jamfandi la ñoo ma ñaameŋ. Ì si a jee, musoo aniŋ a diŋolu bee si jaatikendeyaa soto noo.

Faatu Sonko

SIFOO

Musoo ñanta ñini la ñaadii le?

Niŋ i be musoo ñini la, i si lasili betoo ñini, a ye ke moo timmariŋo ti. Saama siniŋ, niŋ a dunta koridaa kono, a si koridaa sika noo aniŋ moolu si a ke noo kaŋ kiliŋ ti. Alla be ali harijee la dimbaayaa mennu la, ì si ke moo barakariŋolu ti.

Moo ñanta kuluu la le. Niŋ i kuluuta, i dunta daa-wo-daa, moolu bee si lafi i la. Kuluuroo mu karaŋo le ti. Niŋ ye kuluuroo paasi, i ka ke mansa le ti, kaatu mansakewo karanta le, a ye luwaa loŋ ne. - - - A ye wuluulaalu la yaamaroo le muta.

Ayisatu Saane

Futuusitoo la kuwo

Niŋ kambaanoo niŋ sunkutoo ye ñoo kanu, ì si finti alifaalu kaŋ. Ì ye kuruudiŋ luulu saŋ, ì si silatiyo kii musoo la moolu kaŋ. Niŋ musoo la moolu sonta, ì si naa futuunaafuloo laa ì kaŋ. Ì ye naa ì la aadoo fo ì ye, faa la dondikoo aniŋ baa la faanoo. Wo koolaa futuusitoo si ke. Niŋ futuusitoo keta luŋo meŋ na, ì ka ì biti. Ntolu la Joolaa aadoo, ntolu buka laasiŋo dandaŋ. Ntolu la aadoo be wo le ñaama, ì ye ì biti faani koyoo la suutoo. Bituŋ moolu si naa ì dandaŋ, ì niŋ tantaŋo, ì be i doŋ na.

Faatu Joko Boojaŋ

Maañoobitoo

Ntolu la Mandinka aadoo, ñ ka maañoobitoo ke le. Ñ ka maañoobitoo tembendi niŋ Aramisa luŋo la. Niŋ tilibuloo siita, maaño la moolu ka a debe le. Ì ka tulur fo niŋ deberoo banta. Niŋ wulaaroo siita, fitiroo niŋ saafoo teema, musukeebaalu ka maaño samba jonkoŋo to le, ì ye a sindi kulur kutoo kaŋ, ì ye a kuu. Niŋ ì ye a baŋ, maaño ye a la feŋo ñiŋ duŋ, a ye siimaŋ. Wo koolaa ì si maaño samba luwo teema, ì ye a la alifaalu kumandi. Niŋ ì naata, ì si a fo a ye, a ñanta ka meŋ ke, niŋ a taata a keemaa yaa. Niŋ ì futata, maaño keemaa la moolu si siimaŋo dii ì la. Niŋ ì siimanta, ì si tulur jee fo soomandaa. Niŋ fanoo keta, maaño keemaa ka a buuñaa beeyaŋo le la. Niŋ ì ye wo baŋ, ì si maaño kuuroo ke. Wo koolaa maaño baamaa si feŋolu dii a la, a ye a tabi. A fanan si a keemaa buuñaa wo la. A si a fo a ye ko, “M baariŋ kotoo.” Ì ka a fo wo le ye ko, ‘bulu fele tabiroo’.

Ñiŋ ne mu maañoobitoo ti ntolu la aadoo to.

Faatu Kante

Daajikoo

Musoo la daajikoo, i be wo le ñininkaa la fo i ye a loŋ. Bituŋ fanaa i si kambaanoo la kuwo ñininkaa kulloo kono, kaatu futuwo maŋ diyaa.

Daajika jawo, niŋ a dunta i la lasiloo kono, lasiloo ka taa le fo yelema woorowula. Niŋ wo bee tiñaata, wo mu maasiiba baa le ti, duniyaa aniŋ laakira. Moo maŋ wo duwaa. Wo le ye a tinna moo ñanta ka daajikoo ñininkaa, kaatu moolu ka futuu kodoo le ye. Niŋ kodoo banta, i ka talaa le. Bari daajikamaa, wo ka ke musilimoo le ti, aduŋ wo ka ke laakira miiralaa doron ne ti. Kodi futuulaalu ka tu duniyaa miiroo le la.

Jayi Jaata

Futuubango la kuwo

Futuubango mu kuu baa le ti. Ñiŋ kacaa kono, kewo niŋ musoo si a loŋ, futuubango mantooroo mu meŋ ti. Futuũnoomaa fuloolu niŋ ì la futuwo banta doron, niŋ a ye a tara diŋolu be ì teema, wuluulaa doolu te ì diŋolu hati la faŋ. Dindiŋ doolu be i faŋo ye, ì te daajikoo la. Kuu-wo-kuu, ì si a ke noo le. Hani jeenoo, ì si a ke noo le, kaatu ì be ì faŋ ne bulu.

Aduŋ kewo ye a la musoo meŋ bula, wo fanaa si daani noo kuwo bee la le. I be a je la, niŋ kewo fanaŋ kuŋo maŋ faa, a maŋ a ñaakasi musoolu la, a be ke la tulunnaa le ti, aduŋ ntolu bee ye a loŋ ne, tuluŋo kotoo muŋ ne ti.

- - -

Futuubango mantooroo be jii la musoolu le kaŋ, kaatu niŋ kewo ye a la musoo bula, musoo buka kewo doo soto, sako niŋ a ye a tara, a ye diŋolu soto.

- - -

M̃ baadiŋolu futuubannaalu, futuubango balafaa warata baake le.

Mamujaara Minte

N te si meŋ fo noo futuwo la kuwo to,

wo le mu ñiŋ ti ko, musoo niŋ kewo si kacaa foloo. Niŋ ì benta kaŋ na, musoo si a fo kewo ye ko, "I si kuruwo saŋ, i ye funti n na alifaalu kaŋ. N ka ite le batu saayiŋ."

Kewo si alifaalu juubee, a ye ì kii musoo la alifaalu kaŋ. Musoo la alifaalu si ì diŋo kili, ì ye a ñininkaa. Musoo si a fo a la alifaalu ye, "Ali ye n dii a la, m be soŋ na le."

Musoo la alifaalu si a fo kewo la kiilaa ye ko,
"Ñiŋ luŋolu kono ali si naa, ñà futuwo siti ì teema."

Wo koolaa kewo si naa bitaŋ kundaa kontondiroo la. Luŋo meŋ kewo be ì laa la musoo yaa, a niŋ a teerimaa fula le ka naa. Musoo si tabiroo ke aniŋ a kafuũnoomaalu ye taa kewo yaa kacaa la fo a ye mee domandi, ì ye seyi. A baa doo ye naa a dandaŋ kewo yaa wo suutoo. Wo kamma la, niŋ a ye sunkutu faanoo soto, kewo ka kontaani le. Ì si a je ko, kewo ye kodoo ke faani kaŋo to. Bituŋ kewo si seyi a la moolu yaa.

Kewo la kafuũnoolu niŋ a baarimmusoolu niŋ baadiŋolu si naa ka musoo konton. Ì ka bayoo saŋ, i ye a ke kunnee kono. Bituŋ kewo si kuruwo saŋ, a ye a kii bitaŋ kundaa to ko, "Ñ suulata ñ na maañoo la le saayiŋ."

Bituŋ niŋ luŋo meŋ ì be musoo dandaŋ na kewo yaa, faalu si ì diŋo yaamari ko,
"Niŋ i taata i kee yaa, i si i kee la alifaalu muta ko i ye i la alifaalu muta ñaameŋ. I si kee la baarimmusoolu muta, i kee musoolu le mu. I si ì muta ko i kee doron ne mu."

Mariyaama Kante

Futuubango la kuwo

M baadiɗolu, m bee ye a loŋ ne ko, futuwo kummaayaata le baake. Bari futuunoo fuloolu ñanta ò hakiloolu tu la ñoo to le, kaatu ali futuu kutoo kanoo le ka tara jee. Saayinɗi niŋ kanoo taata fo a banta, siyo le ka naa tara ali teema. Wo ye a tara, kewo ye musoo daajikoo loŋ, musoo fanaŋ ye kewo daajikoo loŋ. Saayinɗi, muŋ ne ka tara ò teema, sabaaroo aninɗi muñoo doronɗi.

Futuubango, meŋ ka wo saabu, jamaa be jee. Ite musoo, niŋ i buka kewo la yaamaroo muta, a ka koleyaa le. Kaatu ko, kewo meŋ ye i sindi, niŋ a ko i ye ko, "a tu", nte la jeeroo to, i ñanta a tu la le. Bari niŋ i maŋ ate la kumoo moyi, a be i bu la le. Futuwo fele, a banta. Wo kamma la, m baadiɗ musoolu, ñ si ke sabarilaalu ti ñ na buɗolu kono.

Ami Boojan

Laaraŋ loo

Laaraŋ loo mu kuu le ti ñinɗi bankoo kaŋ, aninɗi aada bambandinɗi baa. Bari bii jamaanoo, a mantoaroo warata baake le fondinkewolu kaŋ. Kaatu ò ñanta laaraŋo saŋ na le, eponsoo, kullaaraŋo aninɗi kunnee, meŋ ñanta faa la bayi kutoolu la. Ñinɗi koolaa kewo niŋ a baadiɗolu niŋ a kafuñoolu bee le ka kafu ñoo kaŋ ka taa ñinɗi feŋolu dandaŋ musoo yaa. Ñinɗi luŋo ka ke tulunɗi baa le ti. Ì ka tabiri baa ke ka kodoo tiiñaa, ka i dorŋo. Wo le ye a tinna fondinkewolu sabata futuwo la, aninɗi sunkutoolu buka lafi kewo la, meŋ maŋ tara noo dookuwo la.

M baadiɗolu, ali ye a miira, ñ te ñinɗi aadoo tu la jee, ña danɗi futuunaafuloo doronɗi to. Ña musoo niŋ kewo dii ñoo la, niŋ ò ye ñoo kanu.

Binta P.P Boojan

Laaraŋ loo la kuwo

M baadiɗolu, laaraŋ loo mu aadoo le ti. A ka ke, niŋ i ye i dimmusoo dii kewo la. Niŋ kewo ñinɗi ye a tara sunkutuyaa to, wo tumoo sunkutoo la moolu si naa aadoolu kaniŋ, komeŋ laaraŋ loo aninɗi sunkutu feŋolu.

Kewo baarimmusoolu si a fo ko, "Ñ ka taa musu kontonɗo le la." Ì si laaraŋo sika aninɗi sunkutu feŋolu a kaŋ, ka ò samba sunkutoo baalu yaa. A si a tara, sunkutu baalu ye a fo ò la kabiiloo moolu ye ko, "Ali be naa, n diŋo la sunkutu laaraŋo niŋ a la sunkutu feŋolu la dandaŋ na." Kabiiloo moolu si naa baa yaa, ò ye tabiri baalu ke. Wulaaroo kewo baarimmusoolu niŋ kewo kafuñoolu si beŋ. Sunkutoo fanaa niŋ a mooñoolu be siirinɗi. Niŋ kewo kafuñoolu niŋ a baarimmusoolu futata, sunkutoo mooñoolu si domoroolu dii kewo la moolu la. Wolu fanaa si ò la siloolu dantee ò bitanɗolu ye, ò ye ò la feŋolu dii ò la. Baa si kontaani, faa fanaa si kontaani. Ì ye duwaa ñoo ye.

- - -

Allamaa, m bee ke la laaraŋ sotolaa ti. Amiini.

Ami Kante

Jeenoo la kuwo

Jeenoo mu kuu jawu baa le ti. Jeenoo mu kuu le ti, menj silaamoo manj lafi a la. Kaatu bii jeenoo siyaata baake le, moolu manj sila kuu la. Niŋ ì manj ì ñaakaasi jeenoo la, a si ke noo, ì ye mantooroo soto a kono, menj be ko Eeds kuuraŋo, menj buka jaara noo.

Musoo menj manj ñaakaasi jeenoo la, a be ke la a ye mantooroo le ti. Sako sunkutundiŋo doolu be jee, ì be ì la karaŋo la, ì manj i ñaakaasi jeenoo la. Ì si konomaa noo le, ì la karaŋo si tiña noo le. Doolu be jee, ì buka ì diŋolu faamaa loŋ, kaatu ì buka a loŋ, menj ye ì konomaa. Doolu ka faa ì la wuluudulaa le to.

Umi Kante

Musuñinoo sunnaa niŋ farilaa kaŋ

Niŋ i be musoo ñini la sunnaa niŋ farilaa kaŋ, i ka kuruwo le saŋ, i ye a samba wuluulaa fuloolu kaŋ. I si naa futuwo ñiiñandi ali teema. I si naa kurundiŋ kemoo samba faalu kaŋ, i si naa futuwo siti ali teema. Ì si naa musoo dii i la. Niŋ i ye a tara sunkutuyaa to, i si naa aadoolu ke. I si naa bayoolu saŋ, aniŋ kunnee. I si kuruwo samba faalu kaŋ. I si naa i la musoo samba i yaa.

Niŋ ite musoo taata i keemaa yaa, i si i ñaa loo i sinkumbaa kaŋ. I ye i keemaa niŋ a faa horoma aniŋ i keemaa baarimmusoo. I si ì muta. Niŋ i ye i keemaa faa jaabi, i ye i faa le jaabi. Niŋ i ye keebaa jaabi, i ye i baa le jaabi. Niŋ i lafi ta i la futuwo ye kummaayaa, i be i kee la moolu le muta la.

Faatu Buutee Kante

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroo warata baake le, sako musoo ye, menj futuuta. Wo manj ñaŋ na taa la kee koteŋ nooma, a ñanta daŋ na a kee le to. Alla manj lafi wo la, wo kamma la hadamadiŋo manj ñaŋ na lafi la a la.

Kaatu niŋ i ye jeenoo ke daa-wo-daa, niŋ Alla manj mantaabenj i ye, niŋ i ye diŋo soto wo kono, wo mu haraamudiŋo le ti. A manj ke halaalidiŋo ti. Wo koolaa Alla si ite wuluulaa jani wo kaŋ, ka i dundi dimbaa kono. Sako m̀ be ñiŋ jamaanoo menj kono, kambaanoolu ka tu la sunkutundiŋolu konomandi la doronj.

Kadi Saane

Futuubaŋo la mantooroo

Futuubaŋo mu kuu le ti, menj i ye a loŋ ko, a ka ntolu baadiŋolu batandi baake. Kaatu foloo-foloo, niŋ kewa niŋ musoo la futuwo banta, kewa si taa musu doo ñini, a niŋ menj jikoo manj faa ñoo la. Musoo fanaŋ be wo le ñaama. Dindiŋolu, ì ye mennu fanaŋ soto, ì nene te ke la jika kiliŋo ti, adunj ì si ke suu fula diŋolu ti fanaŋ.

M̀ baadiŋolu, futuubaŋo la koleyaa dikita musoolu le kaŋ baake. Kaatu bii-bii niŋ kewa ye musoo bula, a ka soŋ jawu baa le laa musoo kaŋ, menj si a tinna, kee kiliŋ te haañi la ka wo musoo ñiniŋ. Kewa fanaŋ be wo le ñaama. Wo to kewa niŋ musoo ñanta i muña la ñoo ye le, sako musoo. Wo le mu nte la yaamaroo ti, m be menj dii la m̀ baadiŋolu la.

Hawa Jaaju

ÑOOMI

ALIBADAAR

Musoo ñanta ñini la ñaameŋ

I niŋ musoo le ka kaciaa foloo, niŋ a ye a la lafoo tandi i la. Kewo si taa ka kuwo tandi a la alifaalu la ko, a lafita kaari la dulaa kaari. Kewo la alifaalu si naa moo kii musoo la alifaalu kaŋ, ka a tandi i la ko, i lafita i diŋo la.

Bituŋ musoo la alifaalu si i diŋo kumandi ka a tandi a la ko, "Kewo ko, a lafita i la." Niŋ musoo ye a la lafoo yitandi, a la alifaalu si siloo dii kewo la alifaalu la. Kewo la alifaalu ka a futandi musoo la alifaalu la, wolu si naa futuu luŋo muta. I si naa futuwo siti musoo niŋ kewo teema.

Aji Jamme

Futuubaŋo la kuwo

Futuubaŋo la kuwolu siyaata aduŋ a la mantooroo fanaa siyaata wo le ñaama. Futuubaŋo la sababoo, meŋ ka suŋ musoo la waraŋ kewo, niŋ Seetanoo dunta i teema, itolu te i miira la kunuŋ na meŋ tambita. Musoo si a fo kewo ye, a kaŋo dii a la. Waraŋ kewo si a fo musoo ye ko, "Leetaroo fele, n yamfata i ye le." Waraŋ a ye a kelendi.

Kewo la alifaalu niŋ musoo la alifaalu si kuntu, sako niŋ futuubaŋo sababota kewo le la waraŋ musoo le la. I la alifaalu si tara kamfaariŋ ñoo kamma. Niŋ kewo niŋ musoo maŋ diŋo soto, tumandoo kewo si futuu, a pareeta waatoo meŋ na, bari musoo, tumandoo a si naa mee siiriŋ, waraŋ a si futuu dulaa to, a faŋo maŋ meŋ miira muumeeke.

Aduŋ niŋ a ye a tara, a ye diŋolu soto, wolu si naa tara musoo bulu waraŋ kewo bulu. Diŋo tarata daa-wo-daa ñiŋ moo fuloo bulu, a te niidiyaa soto noo la, ko niŋ a baa niŋ faa be ñoo kaŋ. Aduŋ tumandoo wo si diŋo la kuwolu nasindi yiriwaa la karoo la waraŋ jaatikendeyaa.

Manlafi Saañan

BAKALAAR

Futuusitoo la aadoolu

Ka musoo parendi ka taa futuwo la, a tuta bitaŋolu le bulu. Bari puru ka paree musoo ye taa futuwo la, musoo la moolu le ka tabirilaŋ jooraŋolu saŋ aniŋ feŋ meseŋ jamaalu, musoo be suula la mennu la. Niŋ wolu sotota fokabaŋ, bitaŋolu si kiilaa kii siiŋoolu niŋ baadiŋolu kaŋ ko, musoo be taa futuwo la a kee yaa. Bituŋ musoo la moolu si a parendi, a ye sii kafoo teema. Ì ye a kuŋo muura niŋ faani koyoo la, ka a yaamari ko, a ñanta a kee niŋ a la moolu, teerimaalu aniŋ siiŋoolu muta la ñaameŋ. Bituŋ wo koolaa, i si a dandaŋ a kee yaa. A si sii wo fanaŋ to, i ye a yaamari. Yaamaroolu koolaa, musoo kafuŋoolu si bori, ì ye taa loo bundaa to puru kee la moolu si feŋ dii ì la. Niŋ wo nte, musoo buka siloo soto ka duŋ. Bari niŋ kodoo joota musoolu yaa, mennu be looriŋ daa to doron, a banta.

Ayisatu Jamme

Jeenoo la mantooroo

Mbaadiŋolu, ko n dalita a moyi la ñaameŋ, jeenoo maŋ beteyaa, aduŋ m̃ maŋ ñaŋ na sutiya a la a la faŋ. Ntolu ye a koroosi, ka a je ko, hadamadiŋ-wo-hadamadiŋ, meŋ keta jenelaa ti, wo si ñiŋ kuu saboo soto noo a kono le:

Foloo, i ka i yeloo le fayi kensenke ka foo a la. Fulanjaŋo, i ka foo i semboo fanaŋ na le, meŋ be i jaatoo kono. Sabanjaŋo ì si kuuraŋo soto noo a kono le. Aduŋ a ka makaamoo waraŋ londoo talaa le, ka a jindi duuma. Niŋ i keta jenelaa baa ti, fo i ye kuuraŋo soto a kono, ì si moo doo sawundi noo a la le, ka siyaa-siyaa laalaa. Aduŋ i buka horomoo niŋ buuñaa soto i ñoŋolu kono. Niŋ n̄a a juubee, kuuraŋo meŋ ka soto jeenoo kono, a siyaata le aduŋ a tariyaata moo faa la le.

Feŋo meŋ duniyaa bee sonta le ko, a maŋ beteyaa, aduŋ nasiyoŋolu bee le ye a kuwo bayi. Ñiŋ diŋ fayoo niŋ deenaani faalu bee ka soto jeenoo le kono. Futuubaŋo niŋ kee soto baliyaa bee, jeenoo le ka a saabu. Ntolu la yaamaroo mu ñiŋ ne ti ko: Ali n̄a jamfa a la, n̄ kana sutiya a la, sako ka a ke.

Nafi Juuf niŋ Mariyaama Nduur

Fankantoo la kuwo

Mandinkoolu ko: *“Fankanta kurutoo, moonee buka a fara.”*

Niŋ ye a je, fankantoo beteyaata le, kaatu sooma meŋ be naa la, moo maŋ a loŋ. Bari i be a je la, niŋ fankantoo be i bulu, i te bataala, i la haajoo si jaara.

Wo to niŋ i ye siimaŋo soto, meŋ siyaata i la wo luŋ domoroo ti, a talaa i ye doo maabo. Niŋ i ye kodoo soto meŋ siyaata, i la tili kiliŋ haajoo ti, wo fanaŋ doo taa, ì ye a maabo kara la. Ka wo ke waati-niŋ-waati, kaatu soto buka ke luŋ-wo-luŋ ti.

Niŋ i ye a je faŋ mansa ka kodi maabori bankibuŋo soto, kaatu moolu mennu lafita fankanta kodoolu maabo la. Niŋ i ye a je i be maabori dulaa buŋolu loo la n ye, puru n̄ si n̄ na fankanta siimaŋolu maabo noo jee. Fankantoo mu konko bayiraŋo le ti aniŋ ka tanka fentaŋyaa la.

Mayi Sonko

Ñ si kayiroo sabatindi ñaamenj

Kayiroo sabatindi, foloo-foloo mu ñoo kanoo le ti ñ dammaalu teema, anij ka balafaa ñoo ye. Nij ñà kayira kuu soto, ñà deŋ a la, nij ñà kayira tana soto, ñà deŋ wo fanan na, ka ñoo muta baa kiliŋ faa kiliŋo ti.

- - -

Musoolu mennu futuuta ñanta ì keemaalu buuñaa la le.

Mabula Senjore

Musoo ñanta ñini la ñaamenj

Musuñinoo, ñ na moofiŋ aadoo la siloo la, wo ye a taaranj siloolu le soto, kewo ka menj taa puru ka wo musoo ñiŋ futuu.

Foloo-foloo, ñiŋ moo fuloolu, kewo nij musoo, ñ ñanta kacao la le ka a je ko, ñ ye ñoo yeloo kanu le aduŋ fanan i ye ñoo kanu le ka futuu ñoo ye. Wo koolaa kewo ñiŋ si naa kuwo kacao a la wuluulaalu ye menj mu kee ñiŋ baamaa nij a faamaa ti. Ñiŋ kewo la alifaalu, sako a faamaa, wo le be kiilaa ñini la ka a kii musoo la alifaalu kanj futuwo la kuwo ñiŋ to.

Kiilaa la kumoo be ke la ñiŋ ti ko, "Ñ dinkee le ye i dimmusoo je a ko, a lafitaa a la sunnoo nij fariloo kanj."

Nij musoo la alifaalu ye siloo bula ñ ye doronj, i si a je, kewo nij a la alifaalu si a kuwo taama horomoo nij buuñaa kono. Kewo ñiŋ menj lafitaa musoo la, a si a datii ka taa musoo yaa waati-niŋ-waati, fo janniŋ paree be ke la ka futuwo siti.

Ñiŋ kuwo bee be dendii ñ na aadoo la karoo le la. Bari futuwo buka siti nij futuunaafuloo manj joo. Wo duŋ tuta musoo la alifaalu la kanindiri faŋo ñiŋ temboo le bulu. Bari nij wo joota, kewo la musoo le mu a ti, ka bo wo luŋo la.

Doolu la futuunaafuloo ka ke beeyanjo le ti, ñ buka kodoo kaniŋ. Bari naani nij taransoo, wo kodi maa le ka joo. Musoo ñiŋ dammaa le ka wo naani nij taransoo domo. Kuma labanjo mu ñiŋ ne ti: Musoo ka ñini horomoo nij buuñaa doronj ne kono.

Pa Jawara

Futuunoolu la ñantoo

Nij i ye a moyi, futuunoolu la ñantoolu, wo le mu ñiŋ ti ko, kewo nij musoo mennu be futuuriiŋ ñoo ye, i taata daa-wo-daa, ñ si ñ loodulaa loŋ futuwo kono.

Muŋ ne ñanta kewo ma? Kewo menj ye musoo je fo a ye a futuu, a keta a la musoo ti. Foloo-foloo a ñanta a daañini la le, ka a feetoofata anij ka a la suula feŋ doolu ke a ye. Kewo faŋo le ñanta tabiri feŋ meseŋolu san na, a si depansoo dii a la musoo la ka tabiroo ke, anij ka a yaamari kuu betoolu la.

Kuma la sutuyaa kamma la, kee ñanta ka musoo topatoo a ñaama. Musoo fanan ñanta ka a keemaa la yaamaroo muta, ka soŋ a ye tabiroo la, ka a la feŋolu kuu, a ye seneyaa. Musoo ñanta le ka kewo baadiŋolu nij a siiñoolu muta ko a ye a keemaa muta ñaamenj.

Mayi Saar

BAKINDIK

Laaranj loo

Laaranj loo mu feŋ ne ti, meŋ i ye a loŋ ko, a kummaayaata baake le ntolu Mandinkoolu la aadoo to. Niŋ kewo ye a la musoo ñini fo a pareeta, a la bitanŋ kundankoolu si a fo silatiyo ye ko, kewo ñanta laaranjo le saŋ na a la musoo ye.

A ñanta ka laaranj siifaa meŋ saŋ a la musoo ye, kiilaa ñiŋ si wo fo kee ñiŋ ye. Bitanŋ kewo si naa wo laaranjo saŋ. Wo laaranjo niŋ feŋolu mennu ñanta naa la ñoo la, wo le mu laarankaŋ faanolu, matilaa, kullaaranjolu, ridoolu aniŋ tapee.

Niŋ a ye wo bee saŋ fokabaŋ, a si naa a la silatiyo kii a bitanjolu kaŋ ko, a be naa la musoo la laaranjo loo la ñiŋ luŋ kaari. Musoo la alifaalu fanaŋ si kumoo futandi baadiŋolu la ko, ñiŋ luŋ kaari ò be naa ñ diŋo la laaranjo loo la. Niŋ wo luŋo siita, kewo niŋ a la moolu si naa ka laaranjo loo. Niŋ ò ye laaranjo loo fo ò pareeta, ò bee si duwaa futuunoomaa fuloolu ye, bitanŋ ò si janjanŋ.

Ñaakaasi Jamme

Fankantoo la kuwo

Fankantoo beteyaata kaatu moo maŋ a loŋ meŋ be naa la sooma. Musoolu ñanta seneyaa la le, ò ye ò la dimbaayaa topatoo kendeke. Ŋà wuli, ŋà dookuwo ke fo ñ na baluwo si sooneeyaa.

Feŋ-wo-feŋ, fankantoo be jee le, moo buka a loŋ, meŋ be naa sooma. Niŋ i ye a soto, i ye moolu so, ite fanaa niŋ i foota sooma, moolu si i la juloo joo. Kaatu kabiriŋ i ye a soto nuŋ, i ka moolu deema le.

Alla ko, ŋà ñoo deemaa, ŋà ñoo maakoyi. Wo le ye a tinna Mandinkoolu ko:
"Fankanta kurutoo, moonee buka a fara".

Mariyaama Ba Jamme

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo mu feŋ ne ti, meŋ i ye a loŋ ko, Alla maŋ lafi a la, Kiilaa maŋ lafi a la, ñ na Misilimeyaa maŋ lafi a la, Kiristiyaanolu faŋolu maŋ lafi a la.

Jeenoo la mantooroo siyaata baake le. Foloo-foloo i kuŋo te faa la, aduŋ i te buuñaa soto la, aniŋ i si moo jamaa toora noo le. Niŋ i ye a je, n ko, i be moo jamaa toora la. I si kuuraŋo soto noo jee le, ka moo doo fanaŋ sawundi, wo fanaŋ ye doo sawundi. A fele mantooroo naata, kuuraŋ jawu baa be ñ fee bankoo kaŋ. A maŋ boori soto Alla taa koolaa. Jeenoo le ye wo saabu, kuwo meŋ i ye a loŋ ko, a ka ñ na jamaa talaa, meŋ be ko mansakundaa aniŋ ñ na koridaa moolu. Kaatu niŋ wo kuuraŋo ye meŋ muta, wo ka faa le. Wo bee mu jeenoo la mantooroo le ti.

Wo to ñ be ñ baadiŋ Kambiyankoolu yaamari la ñiŋ na ko, ŋà fata jeenoo la. I si a je, ŋà tanka jeenoo mantooroo la. Wo to Alla maa, ñ bee ke la yaamaroo mutalaa ti.

Roki Faane

Futuusitoo

Futuusitoo la aadoo mu ñiŋ ne ti, ka i la kiilaa kii musoo la alifaalu kaŋ, ka kuruwo saŋ anŋ faani fula. I ye ì samba jaameŋo to, i si alifaalu bendi ka futuwo siti. Bituŋ kewolu si kuruwo samba musoolu ye. Musoolu fanan si baalu kili ka a fo i ye ko, ì ye futuwo siti le. Bituŋ joŋolu si naa. Niŋ joŋ fuloo naata, kiliŋ-wo-kiliŋ si faani kiliŋ dii a la, ì ye a kankulaa saatee kono. Bituŋ moolu bee si a fo ko, ì ye kaari la futuwo siti le. Wo le mu ntolu la aadoo ti futuusitoo la karoo la.

Faatu Kan

BUUÑAADUU

Laaran loo

Foloo-foloo, niŋ i ye musoo ñini, i ka aada kuwolu mennu ke, wo le mu ka laaranjo saŋ, matilaa, tapee, ridoo, patisonoo, laarankaŋ faani fula, ruji, doroosoo, kuteesoo, woliisoo, kompileeti luulu, ceenoo, tulutotaa anŋ montoroo. I si beeyanjo saŋ, anŋ feŋ mesenjo ko meŋ jaboo, poobaroo, kaani baa, jaatoo, menteŋ lohote, laajoo, bineekaroo, patansee anŋ maanoo. Niŋ i ye wo ke fo i pareeta, i si naa jaloolu kili. Baarimmusoolu si naa ka laaranjo loo. Kewo si disikoo samba nan, i ye tuluŋo ke, moolu ye i donjo fo fanoo ye ke. Nte ye wo le loŋ Mandinka aadoo to.

Ami Jaata

JUFURE

Futuubango la kuwo

M baadiŋolu, ali i laamoyi, ali si ali tuloo loo. M bee ye a loŋ ne ko, futuubango mu mantoora kuwo le ti ñ na jamaanoo kaŋ. Jamaa-jamaa futuubango, Seetaanoo le ka a saabu. Niŋ a naata, musoo niŋ kewo si waali fo a ye labanjo futuubango la. Kewo la alifaalu, niŋ ì manjo lafi musoo la, wo si futuubango saabu. Musu jamaa baa la futuubango ka saabu ñiŋ ne la.

Ayisatu Seedi

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Foloo-foloo, niŋ i pareeta musoo ñini la, musoo meŋ, i ye a kanu, i si a kumandi i niŋ a fula buŋo kono. I ye i la kanoo yitandi a la. Niŋ a fananjo ko, a la kanoo be ì kaŋ ne, bituŋ i si silaŋaatonkoo ñini ka a kuwolu taamandi.

Niŋ i ye silaŋaatonkoo soto, i si kuruwo saŋ ka kiilaa kii alifaalu kaŋ. Niŋ kiilaa taata, bituŋ alifaalu si musoo kili ka a ñininkaa, fo i ye kaarifulaani kanu le banjo? Niŋ musoo ko, "Haa", i si bunkono kuruwo talaa. Bituŋ kuruwo si janjan baadiŋolu bee yaa ka a fo ko, kaari le lafi kaari diŋo la.

Wo to a kummaayaata le ka ñ na alifaalu la kumoo moyi, alifaa soobee.

Kadi Siise

Futuubango la mantooroo

M̐ bee ye a loŋ ko, futuubango mu mantoora kuwo le ti ñ na jamaanoo kaŋ. Kitaaboo to futuwo daata le aniŋ futuubango daata wo le ñaama. Jamaa-jamaa futuubango ka suŋ Seetaanoo le la, meŋ mu musoo niŋ kewo la waaliyo ti, waraŋ bitammusoo niŋ bitankewo maŋ lafi musoo ñiŋ na.

- - -

Faatu Bada

Laaraŋ loo

Kewo ka laaraŋo saŋ, a ye a dii musoo la. Ì si a fo baadiŋolu aniŋ teeroolu ye. Musoo si a fo a la moolu ye ko, ì si ñiŋ luŋo muta. Niŋ luŋo siita, wo ka ke kibiri baa le ti. Laaraŋo dammaa buka saŋ, kunnee fanaa ka saŋ ne, aniŋ teepoo. Laaraŋ loo luŋo, doolu ye tantaŋo kili ka beeyaŋo faa aniŋ kuu doolu.

Maran Njaayi

LAAMIN

Jeenoo la mantooroo

M̐ baadiŋ fondinkewolu, ali ŋà bori jeenoo la, kaatu kuuraŋo siyaata bankoo kaŋ baake le. Moo-wo-moo keta jeenelaa ti, i maarii labango buka ñiiña. Moo ñanta maa kuu la le, hadamadiŋ-wo-hadamadiŋ maŋ ñaŋ na maa la ko beeyaŋo. Niŋ moo-wo-moo keta jeeneelaa ti, i si kuuraŋ kesoo soto noo le, meŋ be ko Eeds kuuraŋo.

Eeds, ate mu kuuraŋo le ti, a silaŋo warata baake le. Kuuraŋ kesoo le mu, meŋ ka yeloo le nooma, kee niŋ musoo la futuwo kono. Eeds mu kuuraŋo le ti, niŋ a ye i muta, i buka baluu. Wo to ali ŋà bori jeenoo la baake, kaatu kuu jawu baa le mu. Eeds kuuraŋo buka jaara noo, a ka soto kuuraŋ kesoo le to, meŋ ka sawuŋ futuwo waatoo la.

- - -

M̐ baadiŋolu, ñiŋ ne mu jeenoo la mantooroo ti.

Jeyinaba Jaata

Futuubango la kuwo

Moolu, m̐ bee ye ñiŋ loŋ ne ko, futuubango la kuwo siyaata le, bari futuwo ñanta baŋ na daliiloo le kaŋ. Wo to kanumaa fuloolu ñanta futuu la ñoo ye le, niŋ ì la alifaalu kaŋo benta. Niŋ wo maŋ ke, futuwo be baŋ na le.

Ñiŋ jamaanoo, kewolu niŋ musoolu maŋ futuubango muta feŋ ti, aduŋ wo maŋ ñaŋ na ke la. Futuubango, kuu jamaa le be a nooma, biriŋ dindiŋo la karoo la. Aniŋ a ka baadiŋyaa kuntu moo fuloolu teema. Wo si a tinna fitinoo si wuli ì dammaaluu teema.

Dindiŋolu mennu sotota futuwo kono, wolu si foo faa la kanoo la, waraŋ niŋ kewo le mu, ì si foo baa la kanoo la. Kaatu faa be ì taa la le ka taa i dii a baa la, wo si a saabu, a te karaŋo noo la, waraŋ a ye ke bandiyo ti saatee to. Musoolu niŋ kewolu, ali ì miira, janniŋ ali be futuu la.

Mariyaama Sawo

Fantankoo

Ka i fanj tankandi, anij i la dimbaayaa, anij ka i la wuluwo jamfandi ñoo la, i si a je, i si semboo soto noo, wuluwo si sooneeyaa. Nij wuluulaa manj semboo soto, wuluwo ka koleyaa a la le. Wo le ka faaroo samba nanj anij opeeroo, wo dunj mu bataa le ti.

Seyinabu Fayi

Musoo ñanta ñini la ñaadii le?

M bee ye a lonj ne ko, futuwo kummaayaata hadamadiño la baluwo kono le nij a siita futuwo waatoo la. Kewo be musoo juubee la, ate ye menj kanu. Kewo si musoo kacandi ko, a lafiti a la, ka a ñini musoo ti. Nij musoo sonta, kewo si taa a la alifaalu kanj ka a yitandi i la ko, ate ye musoo le je, a lafiti ka menj futuu. I si kiilaa kii musoo la moolu kanj ko, i diño le lafiti i diñmusoo la ka a futuu.

Musoo la alifaalu be kibaaroo ñij fo la musoo ye ko, kee kaari le lafiti a la ka a ñini musoo ti. Nij a duuñata, i si kiilaa murundi kewo la moolu kanj ko, kuwo tuta itolu le bulu saayinj.

Kewo la moolu si i la kiilaa kii musoo yaa kotenke, a nij kuruwo, i ka a fo menj ye ko bunkono kuruwo. Nij kiilaa be muruj na, i si i la futuunaafuloo fo a ye a nij luj, menj i be futuwo ñij siti la. Nij wo futuusiti luj siita, kewo la alifaalu si kuruu jamaa sanj anij futuunaafuloo ka a dii alifaa doolu la. Wolu si taa ka a maabee futuusiti dulaa to. I ka futuwo siti naani nij taransoo le la. Jamaa-jamaa Alansari sali koolaa jaameño to, i ka futuwo siti wo le to. Moolu mennu maabeeta, i si duwaa fo Alla si kayiroo nij yiriwaa ke i la futuwo to. Kewo ye musoo soto, musoo fananj ye kewo soto.

Ramatullayi Sawo

MADEMBAKUNDAA

Musu ñiniñaa ñiimaa

Nij i ye musoo je, adunj i lafiti a la, i si a kumandi ka a ñininkaa ko, "N lafiti i la sunna nij farilaa."

Nij a sonta, bitunj i si taa jiki moo kendoo kanj, jamaa laata menj na. I ye a kumoo fo a ye. Nij a ko "yoo", a be a siloo taama noo la le. I si kuruudinj luulu sanj foloo, kiilaa ye wo samba musoo la wululaalu kanj, ka siloo dantee a la. Nij wolu ye a muta, i si a fo ñij kiilaa ye, "Taa fo nij kabiiloo siita a kuwo la. Nij a keta ñaa-wo-ñaa ma, i be a moyi la." Bitunj nij a meeta domandinj, kiilaa si muru jee, ka i maamandi. Nij i ye siloo bula, i si a fo, i be kuruwo nankamoo menj sanj na, i la futunaafuloo, anij aada doolu, kewo ñanta mennu ke la. Nij kuwolu bee timmata, i si keebaalu kumandi ka futuwo siti. Nij ne mu keeñaa ñiimaa ti, musoo ñanta ñini la ñaamenj.

Binta Jiiba

Futuubango la kuwo

Futuubango sababoo ka ke ñiŋ ne ti ko, kewo niŋ musoo le ka a saabu ñooma. Bituŋ musoo si taa ò yaa. Niŋ a taata, kewo la moolu si kiilaa kii musoo la moolu yaa ko, "Ñ na musoo niŋ a keemaa teema, Seetaani dunta jee." Kewo la kiilaa si kumaasi daaniroo la ka waaliyo baŋ, meŋ be ò teema. Bari saratoolu le be laariŋ, meŋ ka futuubango saabu. Kewo niŋ musoo la ñoomoyibaliyaa le ka wo saabu. Futuwo duŋ ka siti isilaamoo le kaŋ. Wo duŋ maŋ ke caakaani kuu ti. Niŋ ne ye a saabu fo futuubango maŋ feeyaa wo ñaama.

Faatumata Nduuru

Futuubango

Futuubango mu kuu le ti, meŋ ye a loŋ ko, Alla maŋ lafi a la, bari hani wo, a daata le sariyango to le. Futuwo ye saritoolu le soto, niŋ a be baŋ na.

Foloo-foloo niŋ musoo ye a kaŋo daani, wo ye a tara tana maŋ ke, kewo ñiŋ ñanta ka a dii a la.

Fulanjango, niŋ i keemaa taamata, i maŋ a taadulaa loŋ fo sanji naani, i maŋ a kibaaroo moyi, aniŋ i maŋ feŋ-wo-feŋ moyi a la kuwo to, wo to mansa le ñanta futuwo baŋ na.

Sabanjango, niŋ i keemaa ye i bula, sariyango ye futuwo haraamundi ali teema le.

Adama Sowu

Musuñinoo

Niŋ i ye musoo je, i lafiita meŋ na, i ye taa ye a fo i la alifaalu ye. Ì la alifaalu ye taa musoo la alifaalu yaa, ò ye a fo musoo faalu ye ko, ò lafiita ò la kaari le la. Niŋ diŋ kaari la alifaalu dakooriga, kewo fanaa la alifaalu si naa kuruwo kii musoo la alifaalu yaa. Niŋ ò ye futuwo siti fo ò pareeta, ò ye a fo musoo ye ko, "Ŋà ò nii le." Bituŋ ò ye naa a fo kewo ñiŋ ye ko, "I ye musoo soto ñiŋ luŋo meŋ tambita. Ŋà futuwo siti le fokabaŋ, saayiŋ i la musoo le be jee."

Bituŋ kewo fanaa si naa, musoo ye feŋolu mennu daani, ka wolu topatoo.

Musu Soli

Ñ na futuwo la parendiroo

Ñ na futuwo la parendiroo, a mu feŋ kummaa baa le ti aadoolu la karoo la:

Foloo-foloo, i ye musoo meŋ ñini, fo i ye a futuusiti, i pareeta. Musoo ye feŋolu mennu daani, i ka wolu bee topatoo le fokabaŋ, i si naa paree ka i la musoo kaniŋ.

Fulanjango, niŋ i pareeta, i ka kiilaa kii i bitaŋolu ye ka luŋo muta. Ntolu Fuloolu, ñ ka Aramisoo le muta. Bituŋ i la alifaalu ye moo kendoo juubee ka a kii bitaŋolu kaŋ ka a fo ò ye ko, "Ñiŋ Aramisa naalaa, meŋ be a kaŋ, m̃ be naa la ka luŋo tombon waraŋ ka luŋo parendi, ka futuwo siti". Niŋ wo luŋo siita, i ye kuruwo saŋ, i ye alifaa kendoolu tombon ka taa luŋo juubee, i be musoo biti la meŋ na. Niŋ wo luŋo siita, i ka maani bootoolu, tuloolu, jaboolu aniŋ ninsituuraa le saŋ, aniŋ feŋ mesen jamaa, ka maaño bitoo parendi. Bituŋ baadiŋolu be daa-wo-daa, i si futa jee, ka ò kalamutandi luŋo ñiŋ na. Niŋ luŋo siita, baadiŋo be daa-wo-daa, a niŋ feŋ ne ka naa. Doolu niŋ maanoo, doolu niŋ tuloo niŋ feŋ mesen jamaa, ka maaño bitoo kidimandi.

Safi Jallo

Naafikiyaa la kuwo

Foloo-foloo i si i keemaa buuñaa, anij kewo la alifaalu fanaa. I si mooyaa moolu fee, anij i ye i ñaakaasi naafikoolu la. Kaatu nin i man i ñaakaasi naafikoolu la, i maarii la futuwo si tiiñaa noo le. Naafikoo mu feñ ne ti, men ye a lon ko, a si feñ tiñaa noo le, men tambita futuwo la. Naafikoo man kori ka i nin i keemaa fayi ñoo kan, a ye a fan bondi jee. Bitun ate nin doolu ye taa sii ka i la kuwo fo i kooma.

Bitun ite maarii niyo ye tara kuyaarin doron. Wo tumoo naafikoo ye ali dundi ñoo to. Ali na fata naafikoolu ma. Nin a ye a tara, kewo la semboo warata musoo ti, kewo si musoo buutee noo le, waran a si musoo bula noo le fan.

M baadinolu, ali na n hakiloo tu naafikoolu to baake. A si koridaa, saatee waran bankoo dundi noo ñoo to le waati kilin.

Hawa Ba

Laaran loo

Ntolu Mandinkoolu la aadoo to, i ka musoo le ñini fokaban, i ye naa wo la laaran loo. Nin i ye laaran san fo i pareeta, i ye naa lun muta ka a samba musoo yaa. Bitun i ye kibaaroo kii musoo nin baamaa nin a faamaa ye ko, "Nin lun kaari, m be naa laaran loo la."

Bitun musoo nin baamaa si kibaaroo futandi baadinolu la anin siinoolu la ko, Nin lun kaari, m bitanolu be naa laaran loo la."

Nin laaran ka taa, anin feñ mesen jamaa le ka taa ñoo la, ko men karibaanijiyo, laaran kan faanoolu, tapee anin feñ mesen jamaa. Wo lun ka ke lun duurin baa le ti. Nin feñolu futata, sanawoolu le ka laaran nin poosee. Nin i pareeta, alifaalu ye naa duwaa, fo futuwo, Alla si barakoo ke jee. Bitun nin i domorita, keebaalu ye janjan. Musoo nin fanan si naa ka a la teerimaalu anin a la kafuñoolu seewondi. Doolu ka baakotonjo le faa. I ka radiyo mala ka i don fo suutoo duutalaa, i si naa janjan.

Ndeyi Seedi

Jeenoo mu junoboo le ti

Jeenelaa nin junuboo doron ne mu waati-wo-waati. Kaatu i ye a ke lun men na, malayikoolu ka a safee le, kaatu Alla man lafi a la. Bari bii jamaanoo, jeenoo siyaata baake le. Bari m man a lon, fo dindinolu le ka a ke, fo alifaalu le mu ban. Bari nte fee, alifaalu le ka a ke. Kaatu nin i dinjo be funti la, i si a nininkaa, a ka taa mintoo le. Bari saayin, wo bee man soto kotenke. Kawandilaalu be a fo la lun-wo-lun, bari hani saayin moolu man a muta.

Nte fee, dookuubaliyaa le ye jeenoo saabu. Kaatu nin i man kontonjo soto waran siimanjo, fo i si jeenoo ke doron. M be moolu bee yaamari la, na jeenoo bula.

Saajo Seeni

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroo siyaata baake le saayinɗi niɗi duniyaa kono. Foloo-foloo Alla maɗi lafi a la. Diinoo fanaɗi maɗi lafi a la. Wo to jeenoo mu feɗi ne ti, meɗi ye a loɗi ko, a haaraamuta baake le. Aduɗi moo-wo-moo ka a ke, dukaree, i si a bula.

Kuuraɗi jamaa ka soto futuwo la karoo la, jeenoo le ka a saabu. Wo le ye a tinna Alla ka ñiɗi kuuraɗi jawolu kii, meɗi duniyaa bee ka a fo radiyoolu, lopitaanoolu, bendulaalu aniɗi karambuɗolu to. Eeds kuuraɗo, jeenoo le ka a saabu. Ñiɗi Eeds kuuraɗo ka moo nankamoo meɗi faa ñiɗi duniyaa kono, aniɗi a ka moolu mennu muta, haa, a siyaata baake le! Aduɗi a silaɗi warata baake fanaa. Wo to m̃ baadiɗolu, ali g̃a ña hakiloo tu jeenoo la kuwo to baake.

Jeenelaa baa, a buka kayiroo soto noo, kaatu a maarii ka siti le. A buka a faɗi nafaa noo, aniɗi a ye feɗi-wo-feɗi soto, a si a dii musoolu la. Mansakundaa ñanta ka wuli, ka katakuwolu bee ke, fo jeenoo si talaa noo ñaameɗi, ña na ñiɗi banku diimaa kaɗi.

Kumba Ba

Musoo ñanta ñini la ñaadii le?

Ña na aadoo to musoo ñanta ñini la ñaameɗi, wo le mu, niɗi kewo ye musoo je, a lafiita meɗi na, a niɗi musoo ka kacaa le fo ña ye dakoori. Niɗi a ye a tara, musoo lafiita, a be a fo a la alifaalu ye ko, "Ŋa kee doo le je. A ko, a lafiita n futuu la le."

Ntolu la aadoo to, niɗi musoo niɗi kewo kacaata fo ña pareeta, ña ka taa musoo la alifaalu le yaa. Niɗi alifaalu sonta, ña be siloo yitandi la, ña be taa la ñaameɗi. Niɗi wo bota a la, ña si naa buɗi kono kuruwo talaa. Wo koolaa ña si naa luɗo muta, futuwo be siti la luɗo meɗi na. Niɗi futuusiti luɗo siita, alifaalu ye beɗi dulaa to, ña ye duwaa ke.

Ñiɗi ne mu sila betoo ti musoo ñanta ka ñini ñaameɗi. Bari niɗi i maɗi taa ñiɗi siloo la, i si bataa soto noo i la futuwo kono waati-wo-waati. Kaatu niɗi i ye a ke i la alifaalu kooma, wo futuu siifaa ka jutunnayaa le samba naɗi futuwo kono. Ali te ñoo horoma la, aniɗi diɗi betoo te soto noo la wo futuu siifaa kono. A te moo nafaa noo la. Wo kamma la moolu si a kata ka i la alifaalu la kumoo muta niɗi i be kuu-wo-kuu ke la, sako futuwo la kuwolu.

Faatu Jallo

Musuñinoo la kuwo

Niɗi i ye musoo je, i lafiita a la, i si kuruudiɗi luulu saɗi. I ye a dii moo la, a ye taa musoo la alifaalu yaa, a ye a fo ye ko, "Kaari le ye n kii, a ko, a lafiita ali dimmaa le la."

Alifaalu si a fo ko, "Yoo, m̃ be a kacaa la le." Niɗi wo kiilaa ye waati bo, a si muru musoo la alifaalu kaɗi kotenke. A si a fo ña ye ko, "N naata ali maamandi le."

Niɗi ña ko, "Yoo, g̃a a kacaa le, a ko 'yoo'." Silaɗi ali si a ñini saayinɗi. Kiilaa si a fo a la moolu ye ko, "Ali la aadoolu mu muɗi ne ti?" Bituɗi musoo ñiɗi ye naa feɗolu daani, a lafiita mennu la, meɗi be ko radiyo, laaraɗo, taabuloo, alimooroo aniɗi feɗi meseri jamaa. Niɗi kewo ye ñiɗi feɗolu bee ke, a la alifaa si naa moo kendoo juubee ka ñiɗi feɗolu samba musoo ye. Niɗi ñiɗi feɗolu futata, baadiɗolu si naa aniɗi musoo la kafuñoolu. ña ka bakaasoolu juubee, kewo ye mennu saɗi a la musoo ye. Wo luɗo ka ke kontaani luɗi baa le ti.

Niɗi feɗolu bee pareeta, bituɗi i si naa luɗo muta ka futuwo siti. Niɗi futuwo sitita, saayinɗi i la musoo le be jee.

Salimina Hayidara

Futuubango la kuwo

Futuubango ka sunj niŋ Alla la lañinoo le la, waraŋ a ka sunj futuulaa fuloolu le la.

Niŋ moolu be futuuriŋ, i ñanta ka ñoo horoma, aniŋ ka ñoo buuñaa fanfaŋ. Niŋ horomoo niŋ buuñaa te futuwo meŋ kono, a futuwo buka barakoo soto.

Futuwo fanaa si baŋ noo le, niŋ naafikoolu dunta futuulaa fuloolu teema. Wo munta le ko, ka taa kewo yaa waraŋ musoo yaa ka wuliyaa kumoolu fo ì teema. Niŋ kewo waraŋ musoo maŋ taa niŋ a hakiloo la doron, ì teemoo waraŋ ì la futuwo si baŋ.

Futuwo si baŋ noo fanaa niŋ musoo maŋ a la musuyaa timmandi, waraŋ kewo maŋ a la keeyaa timmandi. Wo ka munta le ko, niŋ musoo maŋ lafi kewo baadiŋolu la, waraŋ a buka a kee la kumoolu moyi, waraŋ a buka soŋ tabiroo ke la, aniŋ kuu doolu. Kewo fanaa, niŋ a buka soŋ ka feetoofatoo saŋ a la musoo ye, waraŋ a buka a daañini. Ninnu bee si futuwo baŋ noo le.

Bari m̀ be ñiŋ jamaanoo meŋ kono saayiŋ, futuu jamaa ka baŋ, haadumoo le ka wo saabu. Niŋ musoo lafinna feŋolu siyaata, aduŋ a keemaa buloo maŋ a koo beŋ, futuwo si baŋ noo le. Kaatu saayiŋ musoolu la lafinna feŋolu siyaata baake le, aduŋ semboolu maŋ kaañan. Wo to, ali ɗà taa niŋ ò hakiloo la, ɗà futuwo muta.

Ayisatu Sowu

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Buuñaa, niŋ wo be dulaa to, kuu jamaa le ka sooneeyaa. Wo to musuñinoo la aadoo to, kewo la alifaalu si moo kii, wo le mu kuruu foloo ti. Wo koolaa kewo ñiŋ si taa musoo yaa, a si a la mooñoolu kumandi, ì ye taa kewo konton. Wo koolaa a si a kee daani, a lafitaa meŋ na, meŋ be ko laaraŋo, radiyo, taabuloo aniŋ feŋ jamaa. Wo koolaa kewo la alifaalu si futuusitoo daani. Ñiŋ keta aadoo le ti ko, niŋ futuwo sitita, kewo la moolu aniŋ kewo ñiŋ si taa musoo yaa kontondiroo la.

Wo koolaa, moo jamaa fanaa ka taa ì la musoolu yaa saliwaatoolu kono, meŋ keta banna saloo, aniŋ sunkari saloo ti. Janniŋ ì be musoo naati la, ì ñanta ka salibayoo kuntu a ye waatiwo-waati. Wo koolaa, ite kewo ñanta ka woliisoo saŋ i la musoo ye, i ye feŋ jamaa ke jee. Wolu ka munta le ko montoroo, bayoo, karibaanijiyo, bala tuloo aniŋ feŋ meseŋ jamaa. Kewo la baarimmusoolu ye ñiŋ feŋolu samba musoo la moolu yaa. Wo lugo ka ke kontaani luŋ baa le ti. Niŋ ì ye feŋolu samba musoo ye, musoo baamaa ka a siiñoolu kumandi ka naa feŋolu juubee. Bituŋ ì si duwaa futuulaa fuloolu ye. Musoo fanaa ye a la kafumoolu kumandi ka naa feŋolu juubee. Bituŋ niŋ ì naata, ì ye radiyo yele ka ì don fo waati jaŋ. Bituŋ i ye seyi i yaa.

Saajo Jallo

NEEMAKUNKU

Musoo ka ñini ñaadii le

Nte ko, kewo ñanta ñiŋ kuu saboo ñini la le, janniŋ a ka musoo ñini. Foloo-foloo, a ñanta alifaa kendoo ñini la le, wo koolaa a si karaŋ kendoo ñini waraŋ meeci kendoo. Aduŋ i si sabati dulaa kendoo fanaŋ ñini. Wo koolaa, i si naa duŋ musoo la ñiniña to.

Niŋ i dunta musoo faŋo to, foloo-foloo a si ke musoo ti, i niŋ meŋ ye ñoo kanu baake. Fulanjaŋo, a si ke musoo ti, meŋ daajikoo ñiiñaata. Sabanjaŋo, a si ke musoo ti, meŋ siyo maŋ dasa sanji taŋ niŋ seyi la. N na daliiloo fele.

Meŋ ye a tinna n ko, a ñanta alifaa kendoo ñini la le, a fele: Niŋ a maŋ alifaa kendoo soto, i te musu kendoo soto noo la, fo niŋ i benta a fee. Niŋ futuwo ye koleyaa kuwo soto, alifaa le ñanta a tilindi la.

Meŋ ye a tinna n ko, a ñanta karaŋ kendoo soto la le, a fele: Niŋ a maŋ sabati dulaa kendoo soto, wo to a la musoo si a bula noo le, kaatu niŋ musoo baadiŋolu naata a juubee, i be jutu la a la le.

Naaninjaŋo, meŋ ye a tinna n ko, i ñanta musoo le ñini la, i niŋ meŋ ye ñoo kanu baake, a fele: Niŋ a maŋ ke musoo ti, i niŋ meŋ ye ñoo kanu, i si a loŋ ko, jikoo le ye a tinna i sonta ñoo ye. Bari niŋ wo jikoo maŋ je, futuwo be tiña la le.

Meŋ ye a tinna n ko, a ñanta ke la musoo le ti, meŋ daajikoo ñiiñaata, a fele: Niŋ a daajikoo maŋ ñiiña, aniŋ i la alifaalu te ñoo moyi la, aduŋ wo nte futuwo la diyaa ti.

Meŋ ye a tinna n ko, a ñanta ke la musoo le ti, meŋ siyo te dasa la sanji taŋ niŋ seyi la, a fele: Niŋ a maŋ sanji taŋ niŋ seyi soto, a si bataa kuu jamaa soto noo a la wuluwo waatoo la, aduŋ jamaa la diŋolu ka kasaara wo bataa kono. Hani fo musoolu faŋo, jamaa baa le ka faa wo bataa kono. Wo to ñ ñanta ñà ñ hakiloo tu musu dindiŋ futuwo la baake, sako Joolaalu niŋ Fuloolu.

Abdullayi Joof

Futuwo la aadoolu

Wo le mu ñinti ko, futuusitoo ñanta ke la le, janniŋ i kaŋo be loo la musoo to. Bari a maŋ ñaŋ na ke la kibiri baa ti, kaatu semboolu maŋ kaañaŋ. Fuwaaroolu be jee, fankamaalu be jee le fanaŋ. Faa la dendikoo be jee aniŋ baa la dendikoo fanaŋ be jee le. Wolu bee be aadoolu kono le. Laaraŋ loo fanaŋ be aadoolu kono le, bari a ñanta ke la laaraŋ ne ti, meŋ te fuwaaroolu batandi la. Kaatu kodoo meŋ be i bulu, niŋ i ye wo bee taa, i ye a ke depansoo ti, niŋ musoo naata, a ye a tara kodoo banta, futuwo te diyaa la. Kaatu niŋ depansi kaniŋo siita, kodoo maŋ soto, waaliyo be naa le.

Kulliyo fanaa be aadoolu doolu kono le, bari niŋ i be a ke la, i si a kaañandi. I si a je ko, i te doolu toora la.

Faatu B. Joof

Fankantoo la kuwo

Ñ ñanta le ñà m̃ fanj tanka, kaatu saayinj baluwo koleyaata ntolu sunkutoolu niñ kambaanoolu teema baake le, aduñ kuurañolu fanaa siyaata. Ntolu le be ke la saama alifaalu ti, bari ñ te ke noo la saama alifaa kendoolu ti, fo niñ ña ñ na baluwo koroosi, ñà bula bii alifaalu la kumoolu nooma, fo ñ si tanka ñiñ duniyaa koleyaa kuwolu ma. Anij fanañ, niñ meñ te i muña noo la jeenoo la, wo to i si i fanj tanka niñ kondomoo la, anij i kuu keeño.

Nte ye niñ kumoo le soto.

Naakadi Saane

Futuubaño la sababoo

Saayinj, futuubaño siyaata baake le, aduñ jamaa-jamaa a buka ke daliiloo kañ. Kaatu niñ i ye nunto dindigolu loñ, i be a loñ na ko, ñ niñ saayinj dindigolu mañ ke kilij ti. Bari nunto dindigolu ka ñ la alifaalu la kumoo moyi le. Niñ alifaa ye a laa daameñ, i ka a tu wo le to. Bari niñ i ye a koroosi baake fanañ, baalu le ka i digolu la futuwolu tiña. Kaatu baalu lafita ka mara i keemaalu la. Wo koolaa i ye mara i digolu la fanañ, aduñ kewolu te soñ na wo la. Wo le ye ñiñ futuubañolu bee saabu.

Mayimuna Juuf

Musuñinoo la kuwo

Foloo-foloo, ite kewo ñanta foloo la alifaalu le yaa. Niñ wolu sonta ko, i si wo musoo ñini noo le, i si naa wo musoo faño kañ. Niñ a sonta, i si naa futa a la alifaalu yaa. Niñ i futata, niñ ñ sonta, wo to i si muru i faño la alifaalu kañ ka a fo ñ ye ko, musoo sonta le aduñ a la alifaalu fanañ sonta le. Saayinj i si a tu i la alifaalu bulu. I be a je la le ko, i la alifaalu le be a bee taama la fo ñ ye i la musoo laa i bulu. I be a je la le ko, niñ kuu mesendingolu keta futuwo kono, alifaalu le be a bee taama la.

Jeyinaba Juuf

Jeenoo la mantooroo

M̃ baadiñ sunkutoolu, m̃ be ali yaamari la, ñ ñanta jamfa la kewo la ñaameñ, janniñ m̃ be futuu la. Niñ i futuuta fanañ, i ñanta i keemaa la yaamaroo le muta la waatoo meñ futuwo be diyaarin, kaatu futuwo kummaayaata baake le. Moo-wo-moo ñanta niidiyaa soto la futuwo kono le, bari ali ñà a kata ñ niñ ñ keemañooolu ye ñoo moyi futuwo kono. Niñ ali ye ñoo moyi futuwo kono, ali digolu ka barakoo soto le.

Mariyaama Minte

Ñ si kayiroo sabatindi ñaameñ

Futuu ñoomaa fuloolu si kayiroo sabatindi ñaameñ, a koleyaata, a mañ koleyaa. Tooña, sabatindoo mañ ke kuu feemaa ti. Foloo-foloo, futuu ñoomaa fuloolu ñanta tooña le sabatindi la. Wo koolaa ñ si naa sabari ñoo ye anij ka muña ñoo ye fanañ. Kaatu niñ tooña be jee, sabaroo fanañ be jee. Aduñ muño te jee doroñ, kayiroo te sabati la. Bari niñ tooña be jee, muño fanañ be jee. Aduñ sabaroo te jee doroñ, kayiroo te sabati la. Bari wo ñaama fanaa, niñ sabaroo niñ muño fanañ be jee, tooña mañ tara jee, a futuwo te labañ na kayiroo kono.

Faatu A. Juuf

Jeenoo la mantooroo

M̐ baadiŋolu, m̐ bee ye a loŋ ne ko, jeenoo maŋ beteyaa, sako ntolu jamaani laban sunkutoolu aniŋ kambaanoolu. Ñ ñanta ɗà ñ hakiloo tu baake! Jeenoo la mantooroo mu ñiŋ ne ti ko, niŋ i ka jeenoo ke, i ka kuuran baa le soto jee, ì ka a fo meŋ ye ko Eeds. Wolu bee mu ate wo mantoora kiliŋ ne ti. Sako ñ na bii jamaanoo la, sunkutoolu aniŋ kambaanoolu, ì ka i fankanta kondomoo le la saayiŋ. Ì ko niŋ ì ka i munafaŋ kondomoo la, ì buka Eeds kuuran soto, bari ì ka jeenediŋo soto le. Wo to m̐ baadiŋolu, m̐ bee ñanta ñ hakiloo tu la baake jeenoo la kuwo to le. Kaatu jeenediŋ wuluwo siyaata ñ na ñiŋ bankoo kaŋ baake, aniŋ ñiŋ kuuran baa, i ka a fo meŋ ye ko Eeds, wo fanaŋ be siyaariŋ ñiŋ bankoo kaŋ ne.

Wo to m̐ baadiŋ sunkutoolu, ali ɗà ñ na alifaalu la kumoo muta. Ɗà fata kambaanindiŋolu la, kaatu kambaanoolu le ka m̐ bula wo mantooroo kono.

Majuula Tuure

Futuubaŋo

M̐ baadiŋolu, m̐ bee ye a loŋ ne ko, futuubaŋo siyaata baake ñiŋ jamaanoo kono. Bari saritoolu le be a bala. Wo saritoolu, kewo doolu si musoo laahidi kuwo doolu la, niŋ a taata, a te wolu tara la jee. Wo si futuubaŋo saabu noo le.

Musu-wo-musu, niŋ i taata futuwo la, ì ñanta kewo la wuluulaalu buuñaa la le, ka ì horoma. Niŋ i ye wo ke, i be a je la ko, futuwo be taa la ñaato le. Bari niŋ i maŋ wo ke, fo i ye i niyo kuyandi waati-wo-waati, i be a je la, niŋ kewo kamfaata. Ali si duŋ ñoo la, meŋ si a tinna, fo ali la futuwo ye baŋ.

Mariyaama Tuure

Futuunoolu la ñantoolu

Futuwo kono ñantoolu le be jee, mennu kummaayaata baake, aduŋ futuunoomaa fuloolu bee ñanta ke la kantarilaa le ti ñiŋ ñantoolu to. Kewo ñanta a la ñantoolu loŋ na, a ye ì kanta. Musoo fanaŋ ye a la ñantoolu kanta. Niŋ wo keta, kambeŋo niŋ kayiroo si soto koridaa kono.

Kewo la ñantoolu kono ñinnu mu doolu le ti. Foloo-foloo daaŋinoo, kewo le la ñantoo mu ka daaŋinoo sotondi dimbaayaa ye koridaa kono. Bari a maŋ ke musoo la dunoo ti ka taa daaŋinoo ñini, a ye a tara kewo be siiriŋ, a maŋ tara feŋ na. Aduŋ niŋ ɗà a juubee, wo be siyaariŋ baake le, wo le faŋo ye a tinna bii, bataa be warariŋ musoolu kaŋ. Ñantoolu fulanjaŋo, wo le mu feetoofatoo ti. Feetoofatoo fanaŋ mu kewo la dunoo le ti. Kewo ñanta feetoofatoo ñini la musoo ye le, aniŋ dimbaayaa bee, bari niŋ i ye wo fanaŋ juubee bii, musoolu le be wo dunoo taa kaŋ kewolu ti.

Bari ñantoolu doo fanaŋ be jee, wolu mu musoolu le la dunoo ti. Wolu kono kiliŋ mu dindiŋ topatoo le ti. Musoolu la dunoo le mu ka dindiŋolu topatoo suwo kono niŋ kewolu taata dookuwo la. Wo kamma la, musoolu maŋ ñaŋ na a fo la ko, i niŋ kewolu bee le kaañanta diŋo to, aduŋ wo to niŋ kewo bota naŋ dookuwo la, a ñanta ka musoo maakoyi dindiŋ topatoo la, hani niŋ a be bataariŋ waatoo meŋ na. Tooñaa, kewo fanaŋ ñanta ka dindiŋo topatoo, bari wo ñanta ke la niŋ a ye a ñaa soto waatoo meŋ na. Aduŋ kuu doolu fanaalu be wo le ñaama, mennu be ko tabiroo, jiibiyo, kuuroo aniŋ wo ñoŋ jamaa. Wo to niŋ moo-wo-moo ye a la loodulaa taa dimbaayaa kono, kambeŋo niŋ kayiroo be soto la le.

Faatu Demba

Jeenoo la jawuyaa

Jeenoo la mantooroo de, a siyaata baake le aduŋ a jawuyaata fanaŋ. Bayiri niŋ i ye a juubee, a la duniyaa mantooroo le siyaata, bari a la laakira mantooroo le siyaata fanaa. Wo to jeenoo muumee bee le jawuyaata.

Bari nte ko, niŋ jeenelaa bee ye a loŋ, meŋ mu ñiŋ kuuraŋo ti, ì ka a fo meŋ ye ko Eeds, aniŋ maloo, meŋ be jeenoo to. Wo bee mu domandiŋo le ti Alla la karoo la. Mantooroo meŋ be jee, niŋ i ye a laa hadamadiŋ-wo-hadamadiŋ kaŋ, wo la duniyaa maŋ diyaa, aduŋ a la laakira si jawuyaa a bee ti.

Faatu Caare

Futuubaŋo mu kuu jawu baa le ti

Ì baadiŋolu, futuubaŋo siyaata ñ na ñiŋ jamaanoo kono baake le. Futuubaŋo mu kuu jawu baa le ti ñ na diinoo kono, aadoolu aniŋ ñ na baadiŋyaa kono. Futuubaŋo ye baadiŋyaa jamaa le lanjuuru. Ì baadiŋolu, ali ña ñoo ñininkaa, muŋ ne ye futuubaŋo siyandi ñ na ñiŋ jamaanoo kono?

Foloo, dindiŋolu mennu maŋ sii futuuwo la, ì ka wolu dammaaluu le futundi ñoo ye kaatu ko, hani ì la sanjoo ye a sii, ì hakiloo buka a sii. Wo le ye ñiŋ yitandi ko, ì ka futuu le, a ye a tara, ì maŋ sii futuuwo la. Wo to alifaaluu le ñanta jiibeeruu ke la wo kuwo to, kaatu Mandinkoolu ko: "Keebaa siitoo ye meŋ je dindiŋo lootoo buka wo je."

Fulanjaŋo, ñ na ñiŋ jamaanoo moolu buka ñoo kanu Alla kamma, ì buka ñoo kanu diinoo niŋ daajikoo kamma. Ì ka ñoo kanu kodoo doron ne kamma ka futuu ñoo ye. Bituŋ niŋ m bumbaayoo banta, kanoo si baŋ, futuuwo ye naa baŋ, kaatu ko a keta kodoo meŋ kamma, wo banta le.

Sabanjaŋo, ñ na ñiŋ jamaanoo moolu ka futuu le, ì buka soŋ na ì dahaa la tuluŋo niŋ kuu kurun kee la. Niŋ i be wo la, i futuunoo bota a kalama doron, futuuwo si baŋ waraŋ a ye lanjuuru.

Naaninjaŋo, alifaaluu le faŋo ka wo ke, ì ñaa ka tara ì diŋolu kaŋ ne, ì niŋ kambaanoolu ka taa, ì buka feŋ fo. Niŋ ì diŋolu ye konoo taa, ì ka a fo ko, "Ì be ñ diŋo futuu la le diyaa kuyaa, kaatu ite le ye a konomaa. Bituŋ i si futuuwo siti konoo kaŋ katabaake." Ì ko, ì ka a ke suturoo le kono. Ì maŋ a loŋ, wo suturoo danta duniyaa jaŋ ne aduŋ a futuuwo buka labaŋ.

Luulunjaŋo, moo bee ye a loŋ ne ko, moo te waafi noo la, aduŋ a maŋ ñaŋ na waafi la. Bari saayiŋ, alifaaluu ka ì diŋolu waafi le, niŋ i ye ì diŋo ñini, ì ka a dii i la le, wo koolaa ì ka a fo ko, "Ñ na aadoo mu laaraŋo, alimooroo, tapee, ridoolu, kompileeti woorowula, kinindiŋ taboo, siisee woorowula, soosi taboo, siisee saba..." Saayiŋ niŋ i ye wo bee ke, niŋ i ko, wo musoo ye ñiŋ ke, a maŋ soŋ, i be a kelendi la le. Nte ye ñiŋ kodi jamaa bondi ite kunna, niŋ n ko i ye ñiŋ ke, i ka balaŋ. Dukaree alifaaluu, ali kana ali diŋolu waafi, wo ka futuubaŋo le saabu. Futuunaafuloo dooyaata ñaameŋ, futuuwo ka baraka wo le ñaama.

Aliwu Jiite

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroolu mu jamaa le ti, adun̄ ì jawuyaata fanaŋ. Bari jannin̄ m be a la mantooroolu konti la, n si jeenoo siifaalu konti foloo. Jeenoo, nte la miiroo to, a ye siifaa saba le soto. Wolu le mu moo fuloo mennu maŋ futuu foloo, moo fula mennu bee be futuurin̄, anin̄ moo fuloo meŋ niŋ doo be futuurin̄ anin̄ doo maŋ tara futuurin̄.

Niŋ i ye a la foloo juubee, meŋ mu moo futuubaloolu teema ti, ko meŋ ña meŋ muta kunin̄o niŋ ñaañaaraŋo ti bii. Kambaani jamaa ye a muta ko, niŋ i maŋ musoo soto, i ñanta sunkutoo soto la le. Sunkutu jamaa fanaŋ ye a muta ko, niŋ ì maŋ kambaanoo soto, moolu te ì muta la moo kunindin̄o ti. Wolu ye a tinna a keta kuu ti, meŋ siyaata jamaanoo kaŋ bii, adun̄ a la mantooroolu fanaa siyaata wo le ñaama.

Wo mantooroolu kono foloo mu karaŋ tiña le ti. Misaali fee, niŋ sunkutoolu, mennu be karaŋo la karambuŋo to, ì ye diŋo soto, fo ì si karambuŋo bula fo jannin̄ dindin̄o be suusuwo bula la. Wo doolu buka murun̄ karaŋo la kotenke. Adun̄ jamaa-jamaa a maari ka ke moo le ti, meŋ hakiloo diyaata, a la karaŋo koolaa a si dookuwo ke, meŋ si bankoo bee nafaa. Bari jeenoo mantooroo ye moolu fondi wo nafaa laa la. Jeenoo ka moo la karaŋo tiiña ñin̄ siloo fanaa la le ko, kambaanoolu mennu hakiloo diyaata, niŋ i ye i daa dun̄ jeene kuwo kono, jamaalu be jee, i la karaŋo ka taa kooma le. Ñin̄ mu kuu le ti, moo jamaa la koroosiroo futata meŋ to. Jeenoo mantooroo fele, a ye ñ na moo hakili diimaalu tiiña.

Nii tenkumbaliyaa mu mantooroo fulanjaŋo le ti, moo si meŋ soto jeenoo to. Misaali fee, niŋ i ye jeenoo ke, niŋ i mu moo le ti, meŋ ka i miira fo i si i faŋ ñininkaa ñin̄ kuwolu doolu la.

- Fo ñin̄ sunkutoo meŋ, n niŋ a ye jeenoo ke, a be konoo soto la le baŋ? Niŋ a ye konoo soto, m be ke la ñaadii le?
- Fo m be futuu kuuraŋo soto la le baŋ, sako kuuraŋo meŋ be ko Eeds?
- Fo moolu be a loŋ na le baŋ?

Bari niŋ Alla ye meŋ deema fo i ye i faŋo jamfandi noo a la, i si dahaa ñin̄ mantooroolu bee la.

Niŋ i ye a la siifaa doo fanaa juubee, meŋ mu moo doo, meŋ futuuta anin̄ futuu baloo. Jamaa-jamaa kee futuurin̄o niŋ musoo meŋ maŋ futuu. A la mantooroo si ke noo ñin̄ ti le ko, i si kuuraŋo samba noo i la dimbaayaa kono le. Niŋ i la kuwo waañaarita, i si maloo dundi i la dimbaayaa kono fo fawu, i faŋo te buuña soto la. Moolu te i muta la moo tilindin̄o ti fo fawu. Niŋ i ye a la siifaa sabanjaŋo juubee, moo fuloo meŋ be futuurin̄ wo fanaa la mantooroo mu ñin̄ ne ti ko, a si kuuraŋo janjandi noo katabaake. Adun̄ a si futuu ñoomaalu la futuwo tiiña noo le, a si soboo dundi noo futuunoomaalu teema le.

Jeenoo ka a tinna le, moo ye a la dimbayaa bali kodoo la, a ye taa adun̄ jeenoo kunna. Jeenoo ka a tinna le fondinkewolu, mennu be wula, ì buka feŋ ke noo ì la moolu ye kooma. Jeenoo ka a tinna le, moolu ka paree ka i konoo bo, meŋ ka ke doolu la saayaa ti. Doolu si kuuraŋo soto jee. Jeenoo ka a tinna le, moolu ka i diŋolu fayi, waraŋ ì ka a faa. Jeenoo le ka a tinna, moo doolu ka ì la kodoo tiña feŋolu kunna, mennu be ko heesaloo anin̄ a ñoŋolu. Jeenoo la mantooroo siyaata le. Niŋ n ko, m be ì konti la, nte ì baŋ noo la.

Laamini Demba

Musoo ñanta ñini la ñaameŋ

Musoo ñiniña ko, ɗà a tara ɓa na alifaalu la ñaameŋ. Wo le mu, alifaalu le ka musoo ñini i dinkewo ye. Ite faŋo buka a kalamuta niŋ alifaalu be kuwolu taama kaŋ. Aduŋ niŋ alifaalu be tombondiroo ke la, i ka kuu jamaalu le koroosi, wolu kono musoo daajikoo, a bota koridaa meŋ kono, a la lasiloo, aniŋ a harijee be ñaameŋ. Wo le mu, fo i mu harijeemaa le ti baŋ, waraŋ fo i maŋ ke harijeemaa ti. Alifaalu ka a la jiidoo keeña fanaa juubee. Wo le mu, fo musoo bota daameŋ, wo moolu la jiidoo ka sooneeyaa le baŋ.

Bari niŋ i ye a juubee, bii moolu buka bula ñiŋ siloolu nooma. Wo kamma la futuu buka beteyaa, kaatu kewolu niŋ musoolu ka ñoo je le, i maŋ ñoo daajikoo loŋ, i ye futuu ñoo ye. Wo le ka naa jutunnayaa samba naŋ futuwo kono. Wo kamma la, futuwo ka labar janjaŋ na le.

Baabaa Maane

SAAME

Futuu juunoo la mantooroo

Nte si mennu fo noo, wo le mu ñiŋ ti ko, niŋ sunkutoo futuuta juuna, niŋ a konomaata, a si bataa soto noo, meŋ be a toora la baake. A si kuuraŋolu soto noo, mennu ka soto kewo niŋ musoo teema.

Kuu doo fanar be jee. I ko, dindiŋo ñanta alifaalu la kumoo muta. Haa, tooña le mu. Bari alifaalu fanar maŋ ñar na dindiŋolu dundi la dulaa to, meŋ i ye a loŋ ko, a si bataa soto jee.

Sunkura Jaara

Futuu juunoo

Futuwo te ke la noo, niŋ musu-wo-musu maŋ sanji tar niŋ seyi soto waraŋ sanji muwar. Futuu juunoo la koleyaa mu ñiŋ ne ti: Niŋ a maŋ meŋ, a be bataa la a wuluu dulaa to. A si ke noo faŋ, a ye faa a la wuluu waatoo kono, waraŋ a diŋo ñiŋ si faa. Wo to futuu juunoo maŋ ñar na ke la.

Ndanka Keyita

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Musoo ñanta ñini la siloo le la, meŋ mu buuña niŋ horomoo aniŋ ñookanoo ti. Niŋ i be musoo meŋ ñini la, ali si ñoo kanu. Niŋ ali maŋ ñoo kanu, wo futuwo ti taa noo ñaato. Niŋ ali ye ñoo kanu, wo futuwo ka diyaa le, a ka taa ñaato fanaa. Fulanjaŋo, ali si saritoolu nooma, saritoolu meŋ be futuwo kono. Ko meŋ futuu juunoo la kuwo, ali si wo loŋ, kaatu niŋ ali maŋ wo loŋ, wo fanar ka mantooroo le saabu futuwo kono. Wolu bee mu musoo ñini siloo le ti.

Jaama Tuure

SIKA

Jeenoo la mantooroo

M baadiɗolu, m̃ bee ye a loŋ ko, muŋ be jeenoo la mantooroo to. A warata baake le! Niŋ ɗa a juubee, jeenoo mu kuu le ti, meŋ jawuyaata baake le. A maŋ nafaa soto, fo junuboo, meŋ warata. Wo le ye a tinna Alla faŋo maŋ lafi a la diinoo kono. Bari bii moolu maŋ wo loŋ i faŋ ye, i be jeenoo la doroŋ. Doolu ye a ke fo i ye konoo soto. A fele, i dunta maasiboo baa kono. Doolu ye a ke kodiɗiniraŋo le ti. Kodoo la Seetaanoo semboo warata hadamadiŋo kaŋ baake-baake le.

M̃ baadiɗolu, ali ɗa fantanka kuuraŋ jawoolu la. Jeenoo ye kuuraŋo siyandi baake. Eeds kuuraŋo niŋ koleera kuuraŋo be moolu faa kaŋ ne, jeenoo be siyaariŋ daameŋ. Niŋ ɗa m̃ faŋ tanka jeenoo la, wo to ɗa m faŋ tanta kuuraŋ jamaa le la.

M̃ baadiɗolu, ali ɗa m faŋ yaamari niŋ yaamari kendoo la: Ɗa fata jeenoo la! Alla maŋ lafi a la, wo to m̃ fanaa kana lafi a la.

Allamaa, Alla ye m̃ bee tanka jeenoo la maasiboo la.

Kadi Sonko

Futuwo la kuwo

Foloo-foloo, m̃ bee ye a loŋ ne ko, futuwo kummaayaata le kewo niŋ musoo bee kaŋ, kaatu i bee niŋ i loodulaa le mu. Kee niŋ musoo bee, i ye ñantoolu soto le, i ñanta ka meŋ ke. Kewo le ñanta ka musoo daaɗini, ka a feetoofata, ka musoo la kuwo bee topatoo. Musoo fanaa si kee la ñantoolu dii a la, a ye a la yaamaroo muta. Bari saayiŋ ñ ko, "fifitii-fifitii", wo to futuwo te ke noo la.

Fulanjaŋo, naafuloo meŋ ka ke futuwo kunto, a siyaata baake le. Wo kamma la, fuwaarolu ka bataa le. Niŋ i si lafi musoo la, i te a soto noo la. Musoo si lafi kewo la, a te a soto noo la. Futuubaliyaa siyaata feŋ te, fo naafuloo.

Futuubaliyaa siyaata ñ na ñiŋ jamaanoo kaŋ. Tuluŋo siyaata, kuuraŋo siyaata, sako i ka a fo meŋ ye ko Eeds. Eeds jankari kesoo, a ka sawuŋ jeenoo le kono. Ñ kana feeyaa ke, kaatu Alla faŋo ko, ali futuu. Wo to a kummaayaata baake le ka Alla la yaamaaroo muta. Alikuraanoo niŋ Bayibuloo bee le ye futuwo kummaayandi. Saayiŋ moo-wo-moo lafi ka futuu, kewo waraŋ musoo, ali taa lopitaanoo to ka wisiteeroo ke, janniŋ ali be futuu la ñoo ye.

Kitimu Daraame

SITANUNKU

Futuubango la kuwo

M̐ baadiŋ Kambiyankoolu, m̐ bee ye a loŋ ne ko, futuubango maŋ beteyaa, sako niŋ i dimbaayaata jee. Wo to ali maŋ ñaŋ na kuu ke la ñoo la, meŋ si a tinna, futuubango be soto la jee, fo niŋ a bota Alla bala.

Bari Alikuraanoo faŋo ye futuusitoo fo le ko, kewo siyo, musoo siyo. Wo to moolu bee ñanta a loŋ na le ko, futuubango maŋ beteyaa. M̐ baadiŋolu, ali bee ye a loŋ ne ko, futuwo ka siti laareesi le. Wo to futuwo ñanta ke la horomoo niŋ buuñaa le kono aniŋ suturoo.

Aduŋ kewolu niŋ musoolu, m̐ bee si a loŋ ko, futuubango mantooro foloo-foloo ka laa i la dimbaayaa le kaŋ. Kaatu niŋ futuubango keta, a si ke dimbaayaa te topotooro soto la ko ì lafita a la ñaameŋ. Alitolu faŋo le ye wo saabu. Ñiŋ ne ye a tinna futuubango maŋ beteyaa, aduŋ kewolu niŋ musoolu, ali si ì miira ko, fo a beteyaata le baŋ waraŋ fo a maŋ beteyaa. Niŋ i ye musoo bula, a niŋ dimbaayaalu bee taata a yaa, wo maŋ beteyaa kewolu niŋ musoolu teema. Wo ka a tinna, i la dimbaayaa ye kuluu moo doolu buloo kono.

Faatu Maroŋ

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Musu ñinoo Mandinka aadoo kono, a ye siifaa fula le soto, doo mu sunkutoo le ti, doo mu foromusoo ti. Sunkutoo mu musoo le ti, meŋ nene maŋ futuu. Foromusoo mu musoo le ti, meŋ nene futuuta, bari a maŋ tara futuwo kono saayiŋ.

Mandinka aadoo kono, futuwo ka ke alifaalu niŋ musoolu le la soŋo kaŋ. Nunto kewo la alifaalu le ka kiilaa kii sunkutoo la alifaalu kaŋ. Niŋ ñiŋ kara fuloolu kacaata fo ì sonta, ì si futuwo siti. Jamaa-jamaa a si a tara, kewo niŋ musoo maŋ ñoo je, waraŋ ì maŋ kacaa puru ka ì la kanoo yitandi ñoo la. Bari saayiŋ falindiroo kamma la, musu ñinoo ka kumaasi kewo niŋ musoo la kacaa le la. Niŋ ì ye ì la kanoo yitandi ñoo la, ì si naa kumoo fintindi ì la alifaalu kaŋ. Kewo la alifaalu si kiilaa kii musoo la alifaalu kaŋ, ì ye kacaa, ì si aadoolu yitandi, aniŋ futuwo la sariti koteŋolu. Niŋ kewo la alifaalu ye wolu timmandi, ì si naa futuwo siti.

Foromusoo diiñaa niŋ sunkutoo diiñaa fatata le, kabiriŋ jamaani foloo la ka naa tuku bii la. Foromusoo buka futuu siti noo, a ye a tara, a niŋ kewo maŋ kacaa puru ka futuu.

Nunto alifaalu ka sunkutoo forisee noo le ka a futundi, bari saayiŋ falindiroo niŋ hadamadiŋolu la ñantoolu kamma la, forisewo banta futuwo kono le. Jamaa-jamaa sunkutoo ka futuu siti Aramisoo le la, bari Arijumoo niŋ Dimaasoo fanan muŋ luŋ darajaariŋo le ti, kabiriŋ sunkutoolu to ka taa fo foromusoolu to.

Laalobaa N. F. Jamme

TUBAKOLON

Futuusitoo anin laaran loo

Futuwo la aada doolu be kerin, i naata ke bataa kuu baa le ti, sako nin saayin jamaanoo la. Hani i be kerin nun, i man ke ko bii. Nin na a juubee, kunun futuusiti kodoo man siyaa. Bari bii moolu ka wuli jamaa le dundi a kunna. Kaatu i ye kuu doolu le dundi a kono, mennu man ke ntolu la aadoolu ti.

Laaran loo fanaa be aadoolu le kono, mennu ka bataa saabu moolu ma, sako mennu buloo man i koo ben. Nin nin laaran be loo la, wo fanaa ka ke laaran daa jawu le ti, komeɓ boksi beedoo waran tooni beedi. Nin laaran fanaa nin laaran faanoolu, teepoo nin kullaaranolu le ka taa. Adun dula doolu to, nin laaran be loo la, i ka a fo le ko laaran sin-wo-laaran sin kodinankamu le be ke la jee, doolu ka a fo dalasi tan luulu waran dalasi muwan nin luulu. Kullaaran fanaa, feɓ ne ka ke a koto.

Ninnu nin kuu doolu, wolu le ye a tinna, bii fondinkewolu buka i kunjo tilin futuwo la.

Dembo Jaata

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroo, kuu jawu baa le mu hadamadijo la karoo la. A ka moo la baluwo talaa le ka a la jaatikendeyaa naasi. Jeenoo mu kuu le ti, meɓ i ye a lon ko, a ka kuuranjo janjandi le. M baadinolu, jeenoo le ka a tinna, moolu buka nan i moo to. Nin nin kuu doolu le ye a tinna, jeenoo man beteyaa.

Bakari Kamara

Musoo nanta nini la naameɓ

Musoo nanta nini la naameɓ, wo le mu, i nin musoo le ka kacao, fo ali ye paree. I si naa finti a la moolu kan ka i la lafoo yitandi i la. Nin wolu nin musoo sonta, wo kuwo buka koleyaa. I ka i la aadoolu le fo i ye. Nin i be a noo la doron, i ye futuusitoo lunjo laa, nin a site, i ye futuwo siti.

Yusufa Daabo

Futuwo la aadoolu

Nin i ye musoo futuu siti, a la aada foloo mu nin ne ti, ka a la laaran loo, ka teepoo san anin kunnee. Nin wo bota a la, nin Alla naata a harijee dijo la, i ye wo fanan kullii a naama. Wolu bee be futuwo la aadoo le kono. Futuwo aadoolu buka tu jee, kaatu feɓ-wo-feɓ tuta ninnu kono, a si i la futuwo ban noo le, kaatu moolu ka noo koroosi le.

Wo le ye a kummaayandi baake ko, aada-wo-aada, a nanta ke la a fan ye le nin aadoolu ka futuwo diyandi le. Kee-wo-kee, jannin i ka futuwo miira, i nanta paree la ka aadoolu bee ke, i si naa futuwo miira.

Alaji Buuba Damfa

Futuubango la kuwo

Ɓ na ɲiŋ jamaanoo kaŋ saayiŋ, moolu ye futuwo muta feeyaraŋo le ti. Musoolu ka a fo le ko, laaraŋ loo, radiyo aniŋ feŋ jamaa, kewo maŋ meŋ soto, wolu le ka naa futuubango saabu. Kaatu doolu si naa a fo ko, musoo baamaa ye ko, "Kana soŋ, i diŋo ye taa." Niŋ wo fanaa balanta diŋo la taa la, wo jamaa le ka futuwo bango saabu ɲiŋ jamaanoo kaŋ. Ɓ ɲanta ɲ faŋ kanta la moo jawoolu la maasiiboo to le.

Usumani Baaji

Jeenoo la mantooroo

N lafiita jeenoo la mantooroo le kacaa la. Foloo-foloo jeenoo duniyaa yankankatoo aniŋ laakira yankankatoo le be jee. Ɓiŋ yankankatoolu koolaa, a si kuuraŋo sii noo moo la le, kuuraŋolu mennu ka munta ko keesantoo aniŋ seketoo. Wolu bee be jeenoo la mantooroolu le kono. Wo to ntolu futuulaalu ɲanta ɲ faŋ kanta la le baake aniŋ mennu maŋ futuu. Ɓ bee si ke fankantala ti.

Kumba Saaŋaŋ

Futuubango la mantooroo

Futuwo la kuwo to, bii futuu jamaa be jee, a la mantooroo sotoo ka saabu fuwaareyaa le la. Kaatu i keemaa maŋ feŋ soto, bari i ko, a ye asobii saŋ i ye aniŋ samatoo. Tumandoo wo si kaaŋaŋ dalasi keme naani fee. Maani bootoo - dalasi keme wooro -, kullii asobii, laaraŋ loo asobii, dindiŋo la karambuŋ joo fanaa...

Bituŋ diyaamoo si wuli koridaa kono. I te ɲoo moyi noo la kotenke. A si futuubango saabu noo le. Niŋ futuwo banta, a si ke noo, dindiŋolu te kuluwo soto la. Ɓ te moo nafaa la sako Ɓ faŋolu.

Tumani Kamara

Jeenoo la kuwo

Ɓ be diyaamu la jeenoo la kuwo to. Jeenoo mu kuu jawu baa le ti. A la tooroo warata duniyaa kono, kaatu moolu maŋ soŋ yaamaroo la jeenoo la kuwo to. Yaamaroo bota ɲaatonka baa naani bulu: Jabuura Dawuda, Tawuraata Musa, Linjili Eesa, Furukanu Muhammadu Sallaahu Alehim. Wolu bee le diyaamuta jeenoo la kuwo la, aduŋ Ɓ ye Ɓ la kiilaariyaa futandi moolu ma. Bari moolu maŋ soŋ Ɓ la kumoo la. Annabiyomoo meŋ labanta, a ye ɲiŋ ne fo moolu ye. A ko, jeenoo de, kuuraŋo aniŋ fuwaareyaa, wo le ka a keetaa.

Laŋ Demba

Futuubango la mantooroo

Ɓ be diyaamu la futuubango la kuwo le to, a ka mantooroo meŋ ke futuuɲoomaa fuloolu la. Foloo-foloo a ka alitolu baadimmaa fuloolu walindi le. Mantooroo fulanjaŋo ka ke dindiŋolu la kuwo le ti. Ɓ faamaa ka doolu samba, Ɓ baamaa ka doolu samba le. Niŋ wolu taata, Ɓ buka kuluu noo jika kiliŋ na. Wo ka tiɲaaroo le ke. Ɓ buka balafaa soto noo ɲoo ye. Ɓ buka dahaa noo, muŋ kamma la dimbaayaa maŋ tara ɲoo kaŋ.

Futuubango la mantooroo, a ka ɲinnu le kafu ɲoo ma ka a laa futuuɲoomaa fuloolu teema. Lannatambo le ka a saabu Ɓ dammaaluu teema fo a ka naa ke waaliyo ti.

Foodee Siise

Futuubangɔ la kuwo

Futuubangɔ, saritoolu be a bala. Wo saritoolu le mu musu buloo kaloo ti:
"Billayi, wallayi, tallayi, ŋa i bula le." Wo to futuwo haraamuta ali teema.

Bari ka a fo ko ali keleta waraŋ ali sonkata, wo maŋ futuwo baŋ ali teema, bari ali kuyaata le doronj. Niŋ wo sonkoo keta ali teema, ali si muru noo ñoo kaŋ waati-wo-waati. Bari niŋ i ye ñiŋ kali saboo ke, niŋ ali lafita ñoo la, futuwo maŋ daa ali teema. Niŋ kee doo ye i la bula musoo futuu, aduŋ musoo ñiŋ niŋ wo kee talaata, futuwo si daa ali teema, i si naa a futuu.

Antoni Balde

FOOÑI

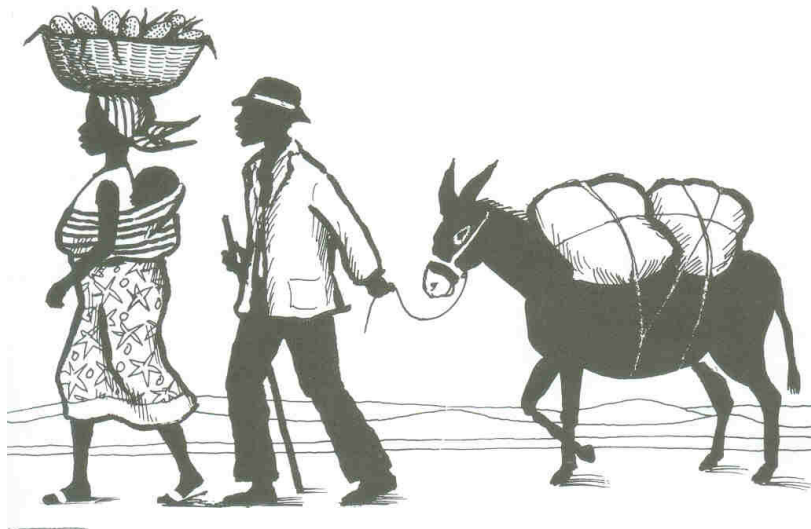
JAKOYI BINTAŋ

Futuwo la kuwo

Nte laata le ko, futuwo mu feŋ ne ti, meŋ kummaayaata baake hadamadiŋo ye. Kaatu kabirinj Alla ye kewo daa, wo kuwo ye a kontaani baake le. A kumata ko, a maŋ ñiiñaa ñiŋ ye tara tenj, a dammaa, m batu, ŋa a maakoyilaa fanaŋ parendi a ye. Alla naata ka kewo siinondi baake. A ye a kara kulu kiliŋo bondi ka musoo daa ka ke kewo la kafuñoo ti. Wo le ye a tinna musoo maŋ daa ka ke kewo la joŋo ti, bari kewo la maakoyirilaa, anij ka kewo yiriwandi.

Wo kamma la, futuwo ñanta ka buuñaa baake-baake, kanoo kono anij fammajiyo, anij horomoo. Futuwo maŋ ke fitinoo ti, a maŋ ke mansakeeyaa ti, bari ka ñoo maakoyi, ka ñoo buuñaa, ka muñoo soto ñoo ye, kaatu kanoo mu muñoo le ti, anij mooyaa.

Salifu Baaji

<i>Tundoo</i>	<i>Saatewo</i>	<i>Safeerilaa</i>	
	Banjunu	Malan Tamba, Boori Bojan, Laamin Saane, Jibirili Baaji James L. S. Sambu, Mamadu Ba, Suleyman Baasi, Umaru Tuure, Mustafa Maron	2.
Kaanifiŋ	Fajaara	Yaayaa Siise, Bakari Caamu, Omaru Kamara, Samba Mbaaloo	6.
Kombo	Birikaama Darsilaami	Tiida Baaji, Mariyaama Keyita	7.
	Birikaama Daruhayiru	Hawa Sambu, Nene Jallo, ņimmandiŋ Siise, Faatu Ndawu, Kadi Saaŋan, ņimma Sonko, Yamundawu Maane, ņimma Kamara	8.
	Birikaama Jiida	Faatu Maane, Aja Deem, Seinabu Deem, Wuye Jiiba	9.
	Birikaama Santo Su	Ayisatu Kujaabi, Doobali Jamme, Jole Caamu, Ayisatu Jamme, Sali Jaara, Hawa Saane, Yaama Jamme, Jeneba Tamba, Sali Maane, Mama Saaŋan	11.
	Busumbaala	Ndeyi Kamara, Ami Jamme, Mooses Mendi, Habibu Ba, Hadi Koli, Faatu Njayi, Jeyinaba Baaji, Ulimata Jaata, Mari Jaata, Seyinabu Jaata, Mariyaama Faal, Naabaa Seedikan, Faatu Baroo, Kadimama Jaata, Ayisatu Boojan, Naakeebaa Seedikan, Arabiyatu Jaata, Jeyinaba Sambu	13.
	Darsilaami	Kabiiroo Daabo	19.
	Dimbaayaa	Adama Koli, Mamadu Laamini Saaŋan, Basiiru Jaaju, Sanundiŋ Tamba	19.
	Jambanjeli	Mansata Baayo, Faatu Daabo, Mariyaama Maane, Ma Jamme, Bintu Kamara, Sali Boojan, Mariyaama Siise, Mariyaama Jamme, Sali Maane, Faatu Baaji, Boojan Daabo, Noomi Baayo	20.
	Jambur	Abu Maron	24.
	Kembujeyi Madiina	Mayibo Caamu, Mayimuna Samba, ņimma Ndawu Jaaju	25.
	Kiti	Yaayaa Jaaju, Laamin Daafe, Mansata Kamara, Dade Jallo, Faatu Diba, Faabakari Dembo Boojan, Mariyaama Koli, Wuudee Mareena, Faatu Saajo, Kadi Tarawali, Adama Kujaabi, Faatu Jaata, Yaafayi Tuure, Abu Suwaane, Musukeebaa Suwaane, Sita Baroo, Faatu Saaŋan, Kadi L. Tuure, Kalifa Baaji, Sanu Boojan, Sona Saaŋan, Juju Saaŋan, Laamin Boyi Sambu	26.
	Madiina Payipulayini	Jaara Njayi, Sire Boojan, Nfanli Saane, Mariaama Jamme, Ramatullayi Jallo, Bintu Kante, Mariyaama Jaaju, Meeriyen Mendi, Suukunda Komesi	32.
	Peñem	Kawusu Saaŋan, Adama Jiiba, Sana Saaŋan	35.

<i>Tundoo</i>	<i>Saatewo</i>	<i>Safeerilaa</i>	<i>Leera.</i>
Kombo	Saañan	Faatu Caamu, Liisa Faati, Jaatu Caamu, Faatu Kante, Araa Jaaju, Mayi Saañan, Jankee Jaata, Jalika Jaban, Mariyaama Baayo	36.
	Saañan Bunkilin	Binta Sowu, Ayisatu Sonko, Banna Saane, Sira Sowu, Soonaa Jaata, Ndeyi Saañan, Faatu Siise, Mama Kaañi, Ami Ba, Jeyinaba Saane, Mbaarika Boojan, Kumba Maare, Nimma Boojan, Janke Fofana, Mariyaama Ba, Naara Faati, Faatu Sonko	38.
	Sifoo	Ayisatu Saane, Faatu Joko Boojan, Faatu Kante, Jayi Jaata, Mamu Jaara Minte, Mariyaama Kante, Ami Boojan, Binta P. P. Boojan, Ami Kante, Umi Kante, Faatu Buutee Kante, Kadi Saane, Hawa Jaaju	43.
Ñoomi	Alibadaar	Aji Jamme, Manlafi Saañan	47.
	Bakalaar	Ayisatu Jamme, Nafi Juuf, Mariyaama Nduur, Mayi Sonko, Mabula Seŋore, Pa Jawara, Mayi Sarr	48.
	Bakindik	Naakasi Jamme, Mariyaama Ba Jamme, Roki Faane, Faatu Kan	50.
	Buuñaaduu	Ami Jaata	51.
	Jufure	Ayisatu Seedi, Kadi Siise, Faatu Bada, Maran Njayi	51.
	Laamin	Jeyinaba Jaata, Mariyaama Sawo, Seyinabu Fayi, Ramatullayi Sawo	52.
	Madembakunda	Binta Jiiba, Faatumata Nduur, Adama Sowu, Musu Soli, Safi Jallo, Hawa Ba, Ndeyi Seedi, Saajo Seeni, Kumba Ba, Faatu Jallo, Salimina Hayidara, Ayisatu Sowu, Saajo Jallo	53.
	Neemakunku	Abudullayi Juuf, Faatu B. Juuf, Naakadi Saane, Mayimuna Juuf, Jeyinaba Juuf, Mariyaama Minte, Faatu A. Juuf, Majula Tuure, Mariyaama Tuure, Faatu Demba, Faatu Caare, Aliwu Jiite, Laamin Demba, Baba Maane	58.
	Saame	Sunkura Jaara, Ndanke Keyita, Jaama Tuure	63.
	Sika	Kadi Sonko, Kitimu Daraame	64.
	Sitanunku	Faatu Maron, Laalobaa N. F. Jamme	65.
	Tubakolon	Dembo Jaata, Bakari Kamara, Yusufu Daabo, Alaji Buuba Damfa, Usumani Baaji, Kumba Saañan, Tumani Kamara, Lan Demba, Foodee Siise, Antoni Balde	66.
Fooñi	Jakoyi Bintan	Salifu Baaji	68.